

PRIMORSKI DNEVNIK

Poština plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 150 lir

Leto XXXII. Št. 44 (9349)

TRST, sobota, 21. februarja 1976

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Dobrodo» v Goveu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

V ZBORNICI ZAKLJUČENA SPLOŠNA RAZPRAVA O VLADNEM PROGRAMU

BERLINGUER: BREZ KPI NI MOGOČE VLADATI DE MARTINO: NUJNA NAPREDNEJŠA RAVNOVESJA

Tajnik KD Zaccagnini zavrnil vsako neposredno ali posredno sodelovanje s komunistično partijo - Danes glasovanje o zaupnici vladi

RIM, 20. — Današnja razprava o vladni programski izjavi se je začela v mučnem vzdušju po včerajšnjem glasovanju za izvolitev novega člana ustavnega sodišča. Kot znanec, demokratični kandidat Leopoldo Elia ni dobil predpisane večine in zato ni bil izvoljen. Neuspeh glasovanja pripisujejo demokršćanskim oštrorcelcem oziroma skupini demokršćanov, ki se zbira okrog Forlanija in se pripravljajo na oster boj proti Zaccagninju na prihodnjem strankinem kongresu.

V današnji razpravo so posegli tudi tajniki vseh strank zaslopanih v zbornici. Prvi je govoril Berlinguer, za njim De Martino in zadnji med tajniki Zaccagnini. Čeprav je Moro v svoji programski izjavi dal največje tezo gospodarskim vprašanjem, se je današnja razprava odvijala predvsem okrog političnih vprašanj in perspektive bodočih vladnih političnih zavezništva. Sicer pa je temu dal povod sam Moro, ki je včeraj neobičajno izjavil, da je enobarna vlada «prohodna vlada».

Tajnik KPI Berlinguer je svoj poseg usmeril predvsem proti krščanski demokraciji, ki trmoglavo vztraja na politiki izključitve komunistične

ne partije iz oblasti. Nato je Berlinguer zelo jasno povedal: «Stranke, ki so do sedaj vladale, niso več v stanju, da sestavijo večino brez udeležbe KPI». Nato je Berlinguer dodal, da se je s to krizo in s sedanjim vladno zaključilo politično obdobje, ki je trajalo 30 let. V neposredni polemiki s krščansko demokracijo je Berlinguer izjavil: «Krščanska demokracija mora povedati, ali se ji izplača preiti v opozicijo demokratični levičarski vladi, ali pa sodelovati v enotni vladni najširši ljudskih množic». V bistvu je Berlinguer poudaril potrebo po srečanju med vsaj ljudskimi silami, kar pomeni uresničiti »zgodovinski kompromis».

Tajnik PSI De Martino je v začetku odgovoril na kritike proti njegovi stranki, češ da je zgrešila, ko je ob začetku leta sprožila vladno krizo. De Martino je dejal, da je prav ta odločitev socialistične stranke dokončno pokopala levo središče. Nato je obožil krščansko demokracijo, da je krivda, da je nastala iz nujnih naprednejših političnih ravnanj, ker neče ničesar slišati o novi politiki brez diskriminacije na levo. Zato je De Martino dejal: «Spritno tega položaja je socializem na stranko sprejel pobudo, da se ustvari možnost nove politike na osoncu tega, kar je pokazala sedanja kriza». Glede gospodarskih vprašanj je De Martino poudaril, da predsednik vlade upošteva nekatere potrebe, ki so jih nakazali socialisti. Ob zaključku je dodal, da je treba dati pobudo za ugotovitev poštenih politik v državi, ki jo kalijo številni škandali in tuja vmešavanja multinacionalnih družb.

Zaccagnini pa je začel z ugotovitvijo, da je sedanja Morova vlada največ, kar je bilo mogoče narediti v sedanjem težkem položaju. Dejal je, da so še vedno odprta vrata za srečanje s socialisti, da se zagotovi državni trdnost demokratične ureditve. Zato se dvogovor s socialisti ne sme postaviti na osnovi alternativne do socialdemokratov, ker je treba upoštevati, je dejal Zaccagnini, da pripada PSDI socialdemokratski tabornu. Omenil je tudi možnost koristnega sodelovanja z republikanci in s tem ponovno pogled možnost obnove stare levsrednje koalicijske zavezništva v drugi obliki.

V tej zvezi je tajnik KD dejal, da se je krščanska demokracija za rešitev krize odločila za enobarno vlado, da bi preprečila predčasno razpustitev parlamenta, s čimer bi se zaostрил politični boj, ki bi resno vplival na poslanske gospodarske položaje. Zaccagnini je nato zavrnil posredno in neposredno sodelovanje s komunistično partijo in dejal, da je KD pripravljena ravnati

z njo samo kot z opozicijo, s katero se je treba resno soočiti o vseh vprašanjih. Pri tem je dodal: «Parlamentarni sistem ne preprečuje komunistom, da se s svojim glasovanjem pridružijo večini, kadar po svoji avtonomni oceni in odgovornosti menijo, da je koristno, da glasujejo za posamezne vladne ukrepe».

Toda življenje vlade, je naglasil Zaccagnini, ne more biti posredno ali neposredno odvisno od opozicije.

Clan neodvisne levice Chanoux je napovedal, da se bo osebno vzdržal glasovanja, isto je izjavil tudi liberalni Bozzi, v imenu liberalne stranke. Daljši poseg je imel med drugimi tajnik PSDI Tanassi, ki je obširno govoril o gospodarski krizi, nastitju in kriminalu. Uvodoma je Tanassi dejal, da njegova stranka ne pričakuje, da bo sedanja vlada lahko rešila pereča vprašanja italijanske družbe, saj gre »za zelo široko vlado». Tanassi je izjavil, da bo glasoval za Morovo vlado. Glas

za Morovi vladi bo dal tudi poslanec južnotrojske ljudske stranke Riz.

Kot je bilo pričakovati je bil tajnik republikancev Biasini precej polemičen do socialistov, ki jih je ponovno obtožil, da so s povzročitvijo vladne krize dali krščanski demokraciji več oblasti, kot jo je imela poprej.

Glasova razprava se je zaključila noč. Jutri dopoldne bo predsednik vlade Moro odgovoril na današnje pogoje, popoldne pa bodo predstavniki posameznih skupin dali glasovalne izjave. Takoj nato predvidevajo, da bodo poslanci glasovali o zaupnici novi Morovi vladi. Po dosedanjih posegih bodo za vlado glasovali demokristjani, socialdemokrati in nekateri posamezni poslanci: socialisti, republikanci in liberalci se bodo vzdržali glasovanja; komunisti in misovci, seveda iz različnih razlogov, pa bodo glasovali proti.

V ponedeljek se bo začela razprava o vladnem programu v senatu.

PRIČEVANJE ZGODOVINARJA PROF. TEODORA SALA PRED TRŽAŠKO POROTO

Fašistični in kolaboracionistični Trst omogočil da je Rižarna postala strašno taborišče smrti

Glavni oporniki nacističnih oblasti so bili Središče za zbiranje dokumentacije o Židih, posebni inšpektorat Javne varnosti za Julijsko krajino in poveljnik tržaškega prezidija gen. Esposito - Pomembna dokumenta o grozodejstvih Collottijeve tolpe in o dejavnosti prefekta Coceanija - Msgr. Carrà: Največ jetnikov v Coroneu je bilo Slovencev
Simon Wiesenthal šele konec marca v Trstu

S pričevanjem profesorja Teodora Sala, sledilca zavoda za zgodovino odpravnega gibanja v Furlaniji-Juljski krajini je proces proti krivcem iz tržaške Rižarne zadobil zgodovinsko dimenzijo in odločno prešel čez ozke meje obnavljanja tragičnih dogodkov iz taborišča smrti pri Sv. Soboti. Prof. Sala je v izredno točen in dokumentiran pričevanju orisal medvojni položaj v Trstu, zlasti pa strukture, ki so jih nacisti našli v mestu ob svojem prihodu po 8. septembru 1943 in ki so jim omogočile, da so postavili na noge uničevalno taborišče.

Razlog, zakaj so se odločili — je začel prof. Sala — da spremeni nekdanjo Rižarno v taborišče smrti, je razviden samo, če upoštevamo sledeče tri elemente: obstoj študijskega centra za zbiranje informacij o Židih in njihovi lastnosti, obstoj prejšnjega in nato posebnega inšpektorata javne varnosti za Julijsko krajino, kateremu je načeloval dr. Giuseppe Gueli in glavno orodje katerega je bila ravno tako imenovana Collottijeva tolpa, se zlasti pa prisotnost generala Esposita, vojaškega poveljnika teh krajev, ki si je nabral velikih izkušenj v protiverstnem boju med službovanjem v Črni gori.

K temu gre dodati — je nadaljeval priča — še specifične pristojnosti dr. Guelija, ki je bil imenovan za šefa generalnega inšpektorata javne varnosti za Julijsko krajino leta 1942 in se je vrnil v te kraje leta 1943 po kratkem presledku, ko je bil za Mussolinijevega čarja na Brunu Sasso in nato odveden za nekaj dni v zapor v Nemčijo. Gueli je dal na razpolago nacističnemu okupatorju vse svoje poznavanje terena in svojo organizacijo. Da bolje pojasnimo nalogo tega inšpektorata priobčimo dokument, ki ga je ljubljanski zgodovinar dr. Ferenc našel v arhivih glavnega ravateljstva javne varnosti v Rimu. Dokument, ki je naslovljen šefu policije RSI v Madernu, se glasi:

Notranje ministrstvo
Posebni inšpektorat javne varnosti za Julijsko krajino.
«V noči od 27. na 28. (maj, op. ur.) in ves dan 28. so oddelki policije in nemške vojske s pomočjo stotniške obmejne straže in s sodelovanjem skupine tega posebnega inšpektorata izvedli obširne racije na področju Doline, Gabrovnice in Dekanov. Aretiranih je bilo deset moških in petdeset žensk, ki so bili osujeni partizanske dejavnosti. V neki duplini smo delno zakopano našli in zaplenili, mitraljez, drugo orožje, naboj, razstrelivo, hrano, oblačila in znatno količino propagandnega gradiva.

Partizan, ki smo ga zasačili na straži pred duplino, v kateri je bilo skladišče oblačil, je bil pri prici ustreljen. Na ukaz podpolkovnika dr. Weimanna, ki je osebno vodil akcijo, je bila zažgana Gabrovica. Generalni policijski inšpektor (Giuseppe Gueli)

A vrtno se k pričevanju prof. Sala. Ta je še pojasnil, da je središče za zbiranje gradiva o Židih, ki ga je vodil od. Martinoli, bilo ustanovljeno že leta 1942. Njegovi glavni nalogi sta bili protizidovska propaganda in odkrivanje istovetnosti pripadnikov tržaške židovske skupnosti. Nemci so se tako zbrane gradiva poslužili že pred 8. septembrom 1943 s pomočjo svojega konzula v Trstu. Pozneje pa so imeli v tem središču na razpolago podatke ljudskega štetja še zlasti pa gradivo anagrafske urada.

ZVONE ZORKO

Umrl je dr. Fran Vatovec

LJUBLJANA, 20. — Danes je v 74. letu življenja umrl publicist in pedagog Fran Vatovec, izredni profesor zgodovine jugoslovanske periodike publicistike in retorike na ljubljanski fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo. Dr. Fran Vatovec se je rodil v Gradišču ob Soči. Studiral je v Gorici, Mariboru in kasneje na oddelku za zgodovino in zemljepis v Ljubljani, kjer je tudi doktoriral.

Po vojni pa je kot publicist sodeloval pri številnih časnikih, časopisih in revijah, znanstveno pa je proučeval tudi retoriko ter zgodovino jugoslovanske periodičnega tiska. Leto so mu podelila lase, a njegove iskristnosti in predanosti častnikarstvu niso prav nič zmanjšala. Pokojni dr. Fran Vatovec bo ostal v lepem spominu svojih številnih študentov, prijateljev, znancev in sodelavcev.

LIZBONA, 20. — Danes je bilo izredno zasedanje portugalskega sveta revolucije. Dnevni red se je znal, domnevajo pa da so obravnavali vprašanje priznanja vlade RI Angole. Jutri se bo vsakek sestal ministrijski svet, ki bo moral o tem sprejeti dokončno odločitev.

Ura je deset. Paolo Sereni je pravkar zaključil pričevanje o svojem trpljenju in trpljenju svoje družine. Predsednik dr. Maltese je poletje naslednjega prico, kar vstane odbojnik Terpin. «Rad bi seznanil sodni zbor in predsednika sodišča z vsebino tega pisma, ki ga je včeraj dobil gospod Bubnić. Narediti si moramo berbe: Oseba, ki bi jo bilo vredno zaščititi v zvezi z Rižarno in za katero bi se lahko pozanimali politični urad tržaške kvesture je Alberto Friuli, ki stanuje v Trstu v U. Toi 12. Ta je bil republikanska straža in nato pri odločitvi SS v Rižarno do konca vojne ali skoraj».

Med občinomom završi, sodnik in javni tožilec si pridržita pravico, da primerno ukrepta.

Telefoniram: Gospod Alberto Friuli? «Da, to sem jaz.» mi odgovori močan moški glas. Sledite procesu zaradi zločinov v Rižarni? «Nikakor ne. Torej ne veste za pismo, ki so ga prebrali davi pred tržaško poroto in v katerem vas obdoljujejo, da ste bili kot esesovec o Rižarni? «To ni res. Res je, da sem služil v nemški vojski, a republikanec nisem bil nikoli. Pridite k meni, se bova pomnila. Zmenjeno, čez nekaj minut bom tam.

U. Toi 12. Hiša je nova, edina nova hiša v vsej ulici. Pozornim. «Kdo je?» Povem ime in moški glas mi odgovori: «Kar v doigalo, tretje nadstropje.» Na vratih priletna ženska v domači halji, ki me pospremi v majhno, zakajeno, nekoliko vedno kuhinjo. Alberto Friuli, visok, zavaljen možakar kakih šestdeset let, sedi pri mizi. Trebih mu sil iz domaće hiše, glas je hrupav zaradi izdatnega števila pokajenih cigaret.

DVOJEZIČNE NAPISE BODO POSTAVILI, KJER BO VSAJ 25 ODS. SLOVENCEV

Avstrijske stranke sklenile izvesti preštevovanje manjšine

Nedemokratični in državni pogodbi nasprotujoči sklep bo moral prihodnji teden odobriti avstrijski parlament

(Poseben depis)

CELOVEČ, 20. — Koroške Slovence bodo prešteli, kot pogoj za dvojezične krajevne napise pa bo veljal cenzus 25 odstotkov slovenskega prebivalstva posameznih krajev.

To sta glavna sklepa strankarskega vrha, ki se je danes popoldne sestal na Dunaju in ki so se ga udeležili najvidnejši predstavniki vseh treh v avstrijskem parlamentu zastopanih strank — socialistične, ljudske in svobodnjake — vodil pa ga je avstrijski zvezni kancelar dr. Kreisky.

Na sestanku je bilo sklenjeno, da se predlog zakona o posebnem ljudskem štetju je prihodnji teden pred avstrijskemu zveznemu parlamentu v obravnavo in odločanje. Od avstrijskega zveznega parlamenta bo torej odvisno ali bo zakon o posebnem ljudskem štetju sprejet, ali ne in kdaj bo izveden. Ni pa dvoma, da bo zakon sprejet, saj bodo po današnjem sporazumu glasovali zanj poleg socialističnih poslancev, tudi poslanci obeh opozicijskih strank.

In drugič ni dvoma, da bo Avstrija preštevovanje manjšine izvedla. Če ne letos, pa v prihodnjem letu. Sam termin izvedbe zakona o ljudskem

štetju posebne vrste je namreč odvisen tudi od vrste tehničnih in drugih vprašanj.

Dalje so na današnjem strankarskem vrhu razpravljali o predlogu, tako imenovanega zakona o pospeševanju manjšin in sprejeti sklep, da se postavijo dvojezični krajevni napisi v tistih krajih, kjer se bo vsaj 25 odstotkov prebivalcev priznalo k slovenskemu družinskemu jeziku. Ni pa bilo sklenjeno ali bo ta odstotek vsebovan v samem zakonu ali pa bo določen z dodatnimi akti po upravnici poti. Ni bilo tudi rečeno ali bi naj veljal ta odstotek samo kot pogoj za dvojezične krajevne napise ali pa tudi za druga določila v zvezi z izpolnjevanjem avstrijske državne pogodbe.

Kljub dogovoru o 25-odstotkih kot pogoj za postavitev dvojezičnih krajevnih napisov pa je koroški poveljnik glavne Wagner po sestanku ponovno izjavil, da bo služilo ljudsko štetje posebne vrste samo kot orientacijska pomoč in da od tega ne bo odvisna realizacija državne pogodbe. Wagner je dalje izjavil, da bodo eksperti informirali koroške Slovence o zakonu o narodnostnih skupnostih, le-ti pa da bodo imeli možnost

Vlada brez prihodnosti

Kaj naredi človek, ko mu hiša začne goreti? Politične gasilce: Moro pa tega ni naredil. Nasprotno, politične je tiste, ki so zanetli požar. Tako je komentiral Morov govor v parlamentu mlad komunistični poslanec. Bolj resno je Moro ocenil predsednik komunistične poslanske skupine Natta, ki je ugotovil, da analiza, ki jo je poskušal narediti Moro, ne upošteva odgovornosti vseh tistih, tudi njegove, ki so bili v zadnjih letih na oblasti v Italiji.

To je sicer stara zgodba; pri nas se nikoli ničesar ne spremeni. Če se ne zamenja krmarija, gre ladja svojo pot in nima smisla pripovedovati ambicioznih načrtov. Socialisti Mosca je dejal, da so ti načrti pri krojenju za vlado, ki bi morala trajati najmanj do leta 4000, če se pomisli, da je sedanja enobarna vlada krhka in jo je Moro z veliko težavo sestavil.

Gre torej za vlado, ki ji skoraj vsi dajejo le nekaj mesecev življenja, morda samo do marčnih kongresov. Tako malo zaupanja, da nove Morove vlade imajo predvsem demokratični s Forlanijem, Fanfaniem, Andreottijem in še drugimi voditelji na čelu, saj so v zadnjih desetih dneh postavili Moru najrazličnejše ovire, da bi krizo zaostriili in povzročili predčasno volitve.

Sicer pa ni nobena skrivnost, da se je Morova vlada predstavila parlamentu v popolni brezbrzičnosti, ki bi prav v teh dneh želela kaj več in kaj bolj točnega zvedeti o najrazličnejših škandalih, podkupovanjih, vmešavanju ameriške ambasade v italijansko notranjo politiko, delovanju CIA in podobno. Res pa je tudi, da bi bila za novo vlado prav to prilika, da bi pokazala, da hoče začeti resno s svojim delom, da namerava dati pogumne pobude za odkritje škandalov, da pride vsa resnica na dan. Zgodilo pa se je, da je Moro predlagal le sestavo običajne preiskovalne komisije, ki naj bi v treh mesecih ugotovila, kdo je dobil podkupnino ameriške družbe Lockheed, med tem ko so imeli nekateri kritiki ves čas, da so pobegnili v tujino.

Po drugi strani pa so kar s hitrim postopkom obožili ravnotežja tehnika «Espresso» in njihovega risarja, češ da sta z nekaterimi karikaturnimi žilili državnega glavarja.

Glede Morovega vladnega programa pa lahko rečemo, da je zelo megljen in splošen: medtem pa se inflacija zastruje, lira, zgubljata na vrednosti, kapitali bežijo v tujino, brezposelnost narašča, proizvodnja pada. Kljub temu pa so še vedno ljudje, ki upajo v demokratiški kongres. Vse kaže, da bo to upanje zaman. Takoj ko namerava Zaccagnini kaj narediti, da se prenovi stranka, že se mu postavljajo po robu stara garda, ki se sedaj zbira okrog Forlanija, da bi ga izvolili za novega tajnika in tako nadaljevali s staro sredinsko politiko.

Vse to je morda preveč pesimistično gledano, menimo pa, da je edini izhod iz sedanjega položaja, da se krščanski demokraciji zada na prihodnjih volitvah še in udarec. Te priložitosti Italijani ne smejo zamuditi, če hočejo, da bo državna uprava prišla v nove roke.

MARIO DEZMANN

SKLEPI CIPE O SPREMENBI TARIFNEGA SISTEMA

Telefon: cenejšje in dražje tarife V prihodnosti se obetajo podražitve električnega toka

RIM, 20. — Danes se je na ministrstvu za proračun sestali medministrski odbor za gospodarsko načrtovanje. Seji je predsedoval minister Andreotti, udeležili pa so se je ministri Bisaglia, Donat Cattin, Morlini, De Mita, Gullotti, Gioia in Martinelli.

Odbor je obravnaval številna vprašanja, od katerih pa je bilo brez dvoma najvažnejše tisto, ki zadeva telefonske tarife v Italiji.

V aprilu lani je začel veljati po vsej Italiji novi sistem telefonskih tarif, ki je povzročil veliko nejevoljo v vsej javnosti. Znano je, da je v številnih mestih prišlo tudi do atentatov na naprave telefonske družbe SIP. Tudi sindikati so protestirali proti ministrskemu sklepu ter zahtevali določene popravke, ki naj bi predvsem vsaj nekoliko razbremenili telefonske koristnike z nizkimi dohodki. Po pogajanjih s sindikati ter trehdesetih presoji je danes CIPE sprejel nekatere ukrepe, ki skušajo zagotoviti naslednje točke:

1. Ukinja se zadržani minimum (število telefonskih enot, ki jih morajo sedaj koristniki plačati neodvisno od števila dejanskih pogovorov).

2. Ustanavlja se »socialni pass« v korist manj premožnih naročnikov. V tem primeru bo ena telefonska enota veljala 30 lir za prvih 150 enot pri telefonskih aparatih »duplex« ter za prvih 70 enot pri aparatih »simplex«.

3. Stroški za napeljevalne se bodo plačevali v več obrokih. To olajšavo bodo seveda pridrale družbo pri njenih dohodkih, in sicer za okoli 72 milijard lir. Sklep CIPE pa poudarja, da je bilo zato,

treba sprejeti ukrepe, ki naj bi zagotovili ta dohodek. Dosegli ga bodo s povišanjem cen telefonskih storitev pri nekaterih drugih kategorijah. Tu gre predvsem za ceno telefonske enote, ki je zunaj »socialnega pasu«. Cena te enote se bo povečala od 37 na 40 lira.

Sklep CIPE predvideva še, da se bo zvišala naročnina za trgovske kategorije, z izjemo obrtnikov in kmetovalcev. Nadalje bodo zvišali tarife za medkrajevne pogovore v sistemu telesičelekcije. Vendar pa bodo uvedli glede teh tudi nekatera znižanja, ki zadevajo predvsem pogovore na velike razdalje. CIPE je sprejel ta sklep, da bi nekoliko pocenili telefonske povezave med severom in jugom države. V ta namen bodo združili take pogovore v enotno tarifo, ki je pod najdražjimi storitvami. Nadalje bodo uvedli novo »večerno« tarifo, ki bo nekoliko nižja od navadne, toda višja od tiste s popustom.

Domnevajo, da bodo nove telefonske tarife začele veljati s 1. aprilom. V tej zvezi je potem CIPE objavil sporočilo v katerem je rečeno, da je odbor sprejel samo splošne smernice, o katerih pa bo odločal medministrski odbor za cene, ki bo izdelal dokončni načrt tarifnih sprememb. V ta namen se bo najprej sestala osrednja komisija za cene in potem, verjetno prihodnji teden, odbor sam.

CIPE je nadalje sprejel nekaj ukrepov za pomoč podjetjem, kjer je v teku proces obnavljanja. Gre za 550 milijard lir, od katerih bo Montedison prejela 200 milijard, Rumianca pa 40. V vrsto teh podjetij spadajo tudi tržaška družba «Sirt»

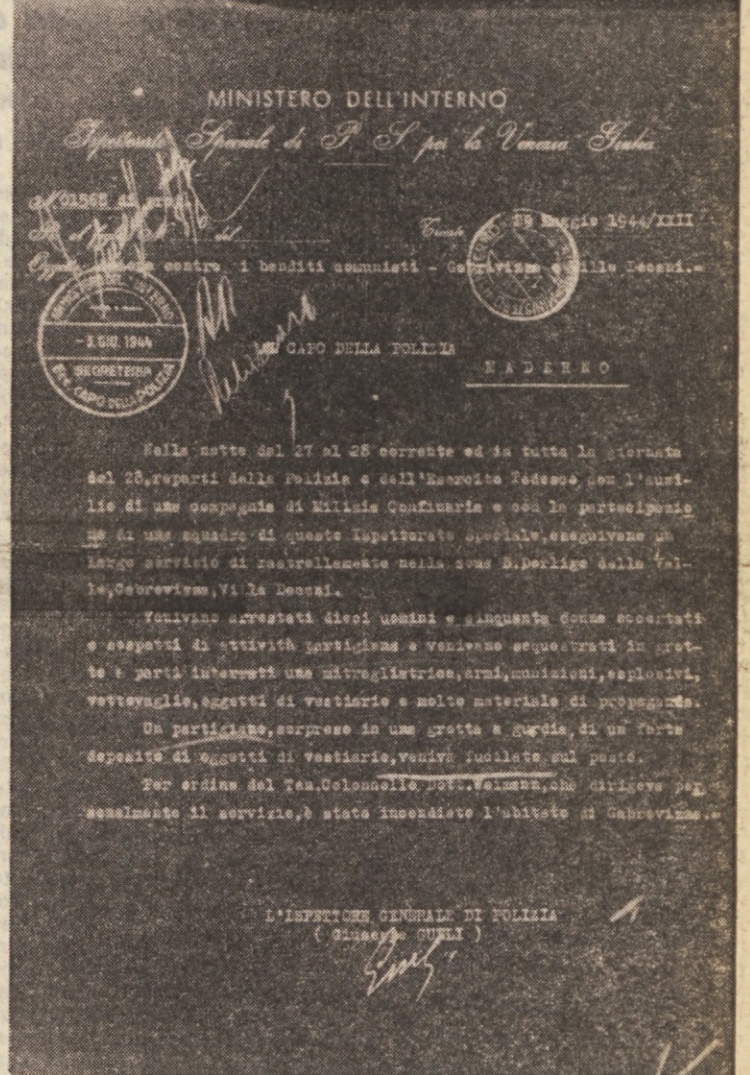
ter nekatera iz videmske in porde-nonske pokrajine.

Na kraju naj še omenimo, da je danes ministrstvo za proračun objavilo dokončni sklep CIPE glede vladnega energetskega načrta. Sklep se v bistvu ne razlikuje od osnutka, o katerem sta se sporazumela ministri Donat Cattin in Bisaglia. Vendar pa poudarjajo, da bo moral medministrski svet za cene poskrbeti za vsakoletno revizijo cen električne energije, začasnih do letošnjega januarja pa do leta 1979.

Podeljene letošnje Kajuhove nagrade

LJUBLJANA, 20. — Danes so v Ljubljani podelili tradicionalne Kajuhove nagrade, ki jih ob obletnici smrti padlega partizanskega pesnika Karla Destovnika - Kajuha podeljuje založba «Borec» vsako leto za najboljša dela s področja književnosti, umetnosti in zgodovine na mejo narodnosvobodilne boje.

Prvo Kajuhovo nagrado za leto 1976 so podelili Milanu Apihu, Radoju Ajzcu, Radovanu Gobcu in Radoslavu Horvatu, ki so zbrali in uredili zbirko »revolucionarni pesmi narodov vsega sveta« z naslovom «Vstanite, sužnji!», ki je izšla med letom predlaganimi žirija je kar tri dela ocenila kot

Pismo, ki ga je načelnik posebnega inšpektorata Javne varnosti za Julijsko krajino Giuseppe Gueli poslal šefu republikanske policije v Madernu in v katerem poroča o poizgu Gabrovice.

SENCE IZ PRETEKLOSTI

Razgovor s pripadnikom organizacije Todt in nato nemskim vojakom, ki ga nekdo obtožuje, da je bil kot esesovec v Rižarni - Kje se skriva Augusta Reiss?

Ura je deset. Paolo Sereni je pravkar zaključil pričevanje o svojem trpljenju in trpljenju svoje družine. Predsednik dr. Maltese je poletje naslednjega prico, kar vstane odbojnik Terpin. «Rad bi seznanil sodni zbor in predsednika sodišča z vsebino tega pisma, ki ga je včeraj dobil gospod Bubnić. Narediti si moramo berbe: Oseba, ki bi jo bilo vredno zaščititi v zvezi z Rižarno in za katero bi se lahko pozanimali politični urad tržaške kvesture je Alberto Friuli, ki stanuje v Trstu v U. Toi 12. Ta je bil republikanska straža in nato pri odločitvi SS v Rižarno do konca vojne ali skoraj».

Med občinomom završi, sodnik in javni tožilec si pridržita pravico, da primerno ukrepta.

Telefoniram: Gospod Alberto Friuli? «Da, to sem jaz.» mi odgovori močan moški glas. Sledite procesu zaradi zločinov v Rižarni? «Nikakor ne. Torej ne veste za pismo, ki so ga prebrali davi pred tržaško poroto in v katerem vas obdoljujejo, da ste bili kot esesovec o Rižarni? «To ni res. Res je, da sem služil v nemški vojski, a republikanec nisem bil nikoli. Pridite k meni, se bova pomnila. Zmenjeno, čez nekaj minut bom tam.

U. Toi 12. Hiša je nova, edina nova hiša v vsej ulici. Pozornim. «Kdo je?» Povem ime in moški glas mi odgovori: «Kar v doigalo, tretje nadstropje.» Na vratih priletna ženska v domači halji, ki me pospremi v majhno, zakajeno, nekoliko vedno kuhinjo. Alberto Friuli, visok, zavaljen možakar kakih šestdeset let, sedi pri mizi. Trebih mu sil iz domaće hiše, glas je hrupav zaradi izdatnega števila pokajenih cigaret.

pogled trd. Morda zaradi pristranskosti, a obraz mi takoj prikljice v spomin tipični izraz nemškega vojaka. «To je moja žena, to pa vnučinja — se oglasi — pravkar smo do kvartali. Kar sedite».

«Bi žganje, ali pa drug liker», me vpraša ženska, v tem ko mi mož ponuja cigareto. Ko je pozdravljala in predstavljala konec, ponovim vzrok svojega obiska. Friuli me pozorno posluša, počasi odkimava z glavo in nato začne:

«Kot sem vam že povedal, sem res služil v nemški vojski. Najprej sem bil pri organizaciji Todt, spal sem v vojašnici v Rojano, od koder so nas vsako jutro ob petih pošiljali na delo v U. Fabio Severo. Nekega jutra so nas zbudili uro prej. Neki častnik SA, ki je imel verjetno še mačka zaradi veseljačenja večer poprej, je zalajal: «Rabim 150 prostovoljcev! ti, ti, ti...» Tako so nas odpeljali v Videm v vojašnico v U. Pradamano, kjer smo se mesec dni urili. Naučili so nas nekaj nemščine, predvsem pa nemških pesmi».

«Ko sem se vrnil v Trst — nadaljuje — sem bil dodeljen oddelku, ki je spremljal na delo pripadnike Todt na železniško progo Hrpele - Pulj. In iz Pulja sem nekega dne pred koncem vojne, še sam ne znam kako, vrnil domov».

«Vedel, vedel, kaj bi ne vedel, saj so tedaj o tem govorili vsi».

Pa ste bili kdaj noter?

«Večkrat. Kot delavec Todt sem bil zadolžen za prekladanje in spravljanje steklenic kisle vode in vreč posušene papirja v skladišču. Po tem vam lahko tudi zanimivo dogodek. Z nemskim vojakom sva bila

zmenjena in sva od časa do časa snila vrečo krompirja. Nekega dne so me zasačili, ko sem jo s krompirjem mahal domov. Bila sta dva naša, dva Italijana, ki sta me takoj odpeljala k nemškemu poveljniku, tja, kjer je sedaj gledališče Filodrammatico. Mislim sem si, da bo po meni, a strah je bil nemtemeljen. Častnik mi je sicer na dolgo pridgal o poštenosti, ob koncu pa mi poudaril vrečo krompirja».

Kaj ste videli v Rižarni?

«Nič, imel sem vtis, da gre v glavnem za veliko skladišče, kjer so hranili predvsem živila. Sedaj pravim, da je bilo koncentracijsko taborišče, da so imeli celo krematorijsko peč, da so pobili na stotine ljudi, a verjetno, videl nisem ničesar. Od tedaj se tudi nisem več vrnil v Rižarno. A povejte, kdo je postal pismo?»

Znova mu pojasnim.

«Bah, nečutili podpis. Saj je to kot anonimno pismo. Sodni zbor ga najbrž ne bo vzel o poštev. Pa če bi, saj veste kako pravimo: pošteni državljanji so vedno pripravljani na pričevanje».

Do tu njegove izjave. Morda resnica, morda pa samo polovična resnica. Vsekakor senca iz preteklosti, kot Augusta Reiss, za katero preiskovalci niso še odkrili, kaj je zginila. Iskali so jo pri znanih in sorodnikih, a brez uspeha. Dospel pa še niso tlorisli v njeno stanovanje, da bi ugotovili, če je res odšla, ali pa se skrivala. Ve se le, da je pred dvema ali tremi dnevi imela telefonski pogovor z nekim častnikom, vendar, kot trdijo na preiskovalništvu.

VOJMR TAVCAR

(Nadaljevanje na zadnji strani)

NA SINOČNJI SEJI OBČINSKEGA SVETA

NOVI ENOBARVNI OBČINSKI ODBOR
IZVOLJEN IZKLJUČNO Z GLASOVI KD

Predstavniki PSI, PRI, PSDI in «enoceličnih skupin» so se vzdržali, proti pa so glasovali svetovalci KPI in PLI - Chersi in Chicco nova odbornika

Na sinočnji seji občinskega sveta so po politični krizi, ki je trajala točno sto dni, izvolili enobarvni demokristjanski občinski odbor «prehodnega značaja». Za novi odbor so glasovali samo demokristjani, proti odboru oziroma za svoje kandidate so glasovali predstavniki KPI in PLI, medtem ko so zastopniki PSI, PSDI in PRI ter predstavniki tako imenovanih «enoceličnih skupin» odšli belo glasovnico. Predstavniki Slovenske skupnosti je bil odsoten, mislovcji pa se niso udeležili glasovanja.

Novi odbor je zelo podelen prejšnjemu, saj so potrdili vseh devet dosedanjih demokristjanskih odbornikov, ki so: Abate, Bartoli, Benigno, De Luca, Faraguna, Orlando, Sai in Vasconcelos. Odbornika pa sta Chicco in Chersi. Novi so tudi trije suplenti in sicer Marin, Vergerio in Zanini.

Po izvolitvi odbora bi morala biti na dnevnem redu razprava in glasovanje o programu, zaradi pozne ure pa so to točko kljub ostrim protestom komunistov in socialistov in kljub obstoječemu dogovoru med načelniki skupin odložili, ki čemur je odločilno pripomoglo dejstvo, da so se demokristjani vzdržali glasovanja o predlogu odločitve. Razprava in glasovanje o programu bosta zato prišla na vrsto na prihodnji seji občinskega sveta v ponedeljek ob 19.30.

Sinočnja seja se je začela s posegom župana Spaccinija, ki je umaknil pridržek, s katerim je na zadnji seji, točno pred enim mesecem, sprejel ponovno izvolitve za župana (takrat so zanj glasovali poleg KD, še PSDI, PRI in PLI). Spaccini je poudaril, da je bil enobarvni odbor začasnica in prehodnega značaja, edina možna rešitev za preprečitev paralize občinske uprave in razpusta občinskega sveta. Za tem je poval vse demokratične politične sile, naj prispevajo, da čeprav z avtonomnih pozicij, k delovanju za vodenje občine s smislu. Spaccini je tudi omenil programsko sočudenje, ki ga je vodil z vsemi silami ustavnega loka, in ugotovil, da je bilo koristno in je rodilo pozitivne rezultate, kar so, kar se tiče programa, priznale vse sile, ki so se udeležile posvetovanja. Dodal je, da so bili predlogi drugih strank v veliki meri sprejeti v program, v tej zvezi pa je izrazil upanje, da bo prav najhujša konvergenca okrog programa najbolj jamstvo za bodoče delovanje občinske uprave. To sočudenje pa se ho moralo nadaljevati tudi v naslednji fazi uresničevanja programa, in sicer tako v občinskem svetu, pa tudi izven njega z različnimi komponentami skupnosti, z rajonskimi konzultacijami, z družbenimi in proizvajalnimi silami in še posebej s sindikalnimi organizacijami.

V razpravo pred izvolitvijo odbora so z glasovnimi izjavami posegli predstavniki vseh strank. Svoje vzdržanje je prvi napovedal independentist Marchesich, za njim pa še Giuricin (ki je med drugim protestiral zaradi diskriminacije, ki naj bi je bili deležni predstavniki tako imenovanih «enoceličnih skupin», o-

ziroma «prosti psi», kot jih je sam imenoval, D'Antoni (MUIS), Cumbat (PRI) in Cesare (PSDI). Slednji je med drugim ugotovil, da je v novem odboru — prvič po desetih letih — ne bo nobenega slovenskega predstavnika.

Predstavniki PSI Kervin je prav tako napovedal vzdržanje ter ugotovil, da niso bili sprejeti politični predlogi, ki jih je njegova stranka dala ob odprtju krize. Dodal pa je, da so bili po drugi strani sprejeti programski predlogi njegove stranke, zaradi česar bodo socialistični svetovalci sproti ocenjevali delo odbora ter prispevali k uresničevanju programa.

V imenu PLI je Zimolo obžaloval, da ni prišlo do rešitve, ki jo je predlagala njegova stranka, namreč do sestave odbora, v katerem naj bi bile poleg KD zastopane še PSDI, PRI, PSI in PLI. Zato je napovedal, da bo glasoval proti odboru, medtem ko se ni izrekel o programu.

Compijalnem nastopu misovca Giacomellija, je komunist Rossetti zanikal trditve, po kateri je bil eno-

barvni odbor edina možna rešitev. Dejansko bi bilo krizo mogoče rešiti samo s sodelovanjem komunistov, vendar je KD zavrnila to rešitev, ker se še ni znebila protikomunističnih predsodkov. Pač pa je Rossetti pozitivno ocenil metodo, s katero je bil izdelan program, namreč sočudenje med vsemi strankami ustavnega loka. Novi odbor — je nadaljeval Rossetti — pomeni sibo in nazadnjaško rešitev, ki postavlja v dvom tudi možnost dejanske uresničitve programa, zaradi česar bodo komunisti glasovali proti odboru.

Zadnji je spregovoril demokristjanski predstavnik Rinaldi, ki se je trudil dokazovati, da drugih rešitev, razen enobarvnega odbora, ni bilo. Dodal je, da ne gre za diskriminacijo proti komunistom, pač pa za «avtonomno oceno» KD, ki ne mara organičnih zavezništva s KPI. Rinaldi je tudi dejal, da je bila KD «prisiljena» sestaviti enobarvni odbor, ki ga sama ni hotela, da bi preprečila paraliziranje občine in imenovanje komisarija.

Z ODOBRITVJO OKVIRNEGA DOGOVORA

V veljavi sporazum o sodelovanju med univerzama v Trstu in na Reki

Ustanovljen mešani odbor, ki bo skrbel za sodelovanje tudi na področjih izven strogega znanstvenega raziskovanja - Sestavljen program skupnih pobud gospodarskih fakultet v letošnjem letu - Napovedana skupna okrogla miza o sodelovanju med jadranskimi lukami

Upravni svet tržaške univerze je na zadnji seji formalno «vzel na znanje» sporazum o sodelovanju med tržaško univerzo in univerzo na Reki, ki sta ga 17. decembra lani na tukajšnjem vseučilišču podpisala rektorja prof. Giampaolo De Ferra in prof. Zorislav Sapunar. S tem je postal sporazum pravomočen, saj ga je akademski svet reške univerze «ratificiral» že pred dobrim časom.

Sporazum predvideva široko sodelovanje med obema univerzama na osnovi recipročnosti. Predvsem se seveda nanaša na sodelovanje pri znanstvenem raziskovanju, ki naj bi potekalo vzporedno med središnji fakultetami. Nekatere fakultete iz Trsta in z Reke so že v preteklosti navezale medsebojne stike — to velja zlasti za gospodarske, medicinske, tehnične in naravoslovne specializacije — zdaj pa naj bi se sodelovanje raztegnilo tudi na druga področja skupnega interesa. Okvirni sporazum navaja nekatere točke, ki bodo že v letošnjem letu predmet skupne obdelave. Sem spadajo raziskovanja na področju ladjedelstva, skupna prizadevanja pri reševanju gospodarskih, pravnih in tehničnih vprašanj na področju gostinstva, turizma in prometnih zvez s posebnim poudarkom na pomorstvu in poslovanje pristanišč, dalje raziskovanja na področju zdravstva, varstva narave s posebnim poudarkom na zaščiti morja pred onesnženjem in pa raziskovanja v zvezi z izkoriščanjem morskoga bogastva.

Sporazum na predvideva tudi druge oblike sodelovanja, za katere bo skrbel poseben mešani odbor, ki ga vodi rektor prof. I. Žuvela za reško in rektor prof. O. Rondini za tržaško univerzo. Odbor, ki ga sestavlja po pet predstavnikov vsake univerze, se bo izmenoma sestajal v Trstu in na Reki, poleg znanstvenega sodelovanja pa bo skrbel tudi za spremne dejavnosti kot so izmenjava študijskih skupin, izmenjava skript, knjig in drugega znanstvenega materiala, izdelovanje načrtov za podiplomski študij, izmenjava strokovnega osebja, skupno nastopanje na kongresih in drugih znanstvenih srečanjih, podeljevanje štipendij za podiplomski študij, kulturne, umetniške in športne dejavnosti visokošolcev, organiziranje poletne prakse za tržaške in reške študente ter prirejanje tečajev ita-

lijskega jezika na Reki in srbo-hrvatskega jezika v Trstu.

Načelnik italijanskega dela mešane odbora, prorektor prof. O. Rondini je bil v četrtak na Reki, kjer se je z načelnikom reškega predstavništva v odboru prof. I. Žuvelo in z novim rektorjem univerze prof. Zorislav Sapunar. Obe univerzi o skupnem programu za letošnje leto. Prof. Rondini je poudaril, da Reko vrsto predlogov, ki se nanašajo na sodelovanje med gospodarskimi, tehničnimi, zdravstvenimi in drugimi fakultetami. Načelno so bili ti programi že sprejeti, do končne odločitve o njihovem izvajanju pa bo prišlo v kratkem, in sicer na skupnem sestanku dekanov vseh prireditelj fakultet z obeh univerz. Kraj in čas sestanka nista bila še določena, vsekakor pa je pričakovati, da bo do njega prišlo v prihodnjih tednih.

Kar zadeva sodelovanje med gospodarskimi fakultetama, pa je skupen program za letošnje leto toliko napredoval, da sta se tržaška in reška univerza že dokončno dogovorili o vrsti vzporednih konferenc. Spomladi bo prof. Storti s tukajšnjega vseučilišča predaval na Reki o «Oblikah in perspektivah gospodarskega načrtovanja v Italiji», docent z reške univerze pa bo prav tako spomladi predaval o isti temi, namreč o gospodarskem načrtovanju v Jugoslaviji. Jeseni pa bo prof. Fanni iz Trsta predaval na Reki o naložbah «ujega kapitala v Italiji, istočasno pa bo docent z reške univerze predaval v Trstu o tujih naložbah v Jugoslaviji. Končno je bil na Reki sprejet sklep o skupni pripravi posveta ob okrogli mizi o vprašanjih, ki se nanašajo na možnosti sodelovanja med italijanskimi in jugoslovanskimi pristanišči.

Vprašanje svetovalcev KD o prepovedi tečaja slovenščine v Ukvah

Prepoved pošolskega tečaja slovenščine v Ukvah je, po vprašanjih, ki so jih predsedniku deželnega odbora naslovili svetovalci SSK, KPI in PSI pripravila tudi demokristjan-

SINOČI PREMIERA SSG V KULTURNEM DOMU

«Pomladno prebujenje» - tragedija z grozljivo resnično aktualnostjo

Osvežujoči dih z mladimi, mnogo obetajočimi gosti iz Akademije za igralsko umetnost iz Ljubljane ob nastopu domala vsega ansambla SSG - Vzorno čista in pomensko poudarjena režija Z. Šedlbauerja

Prvo, kar lahko rečemo k sinočnji premieri Wedekindove mladinske tragedije «Pomladno prebujenje» v Kulturnem domu je to, da je naravnost presenetljivo, kako je lahko danes aktualno delo, ki je nastalo pred več kot 80 leti. Očitno nam Wedekind s pronicljivo svojega duha potrjuje resnico, da se problemi generacije na prehodu iz pubertete v zrelost ponavljajo v svojem bistvu vedno na enak način, morda le v malo drugačnih inicijativah, kolikor je pa družba v svojem razvoju napredovala. Njene stiske ostajajo in se izražajo v večini kontrastih zato, ker je vsak nov mladi roj za nekaj perasel prejšnjega, v vsakem tvejanju rodu pa je ostalo še nekaj starega. Logika bi govorila, da bodo ti kontrasti zaradi tega vedno manjši, vedno manj silovit, a v življenju gredo stvari vendarle počasneje, v tem pa je razlog, da je problem, ki ga obravnava Wedekind aktualen danes tako, kot je bil v njegovem času, morda pa še bolj, ker se zdi,

da se konflikt prav danes ostreje začrtuje, kot se je kdaj koli doslej. Drugo, kar se za sinočnjo predstavitev pomeni, je svez diha, ki ga je v nas kadrovi, vendar precej stanovalni ansambl, nesla prisotnost velikega števila mladih nastopajočih, v prvi vrsti študentov Akademije za igralsko umetnost v Ljubljani. Poteza ni bila toliko pogumna kot nujna že zaradi zahtev dela samega, a ta nujnost ostaja tudi preko trenutne potrebe. Mladi gostje so dejansko zadeli glavne vloge in se spregledali povsem razumljivo vezanost v njihovi sproščenosti, ne smemo mimo priznati, da so se predstaviteli v kar najlepši, predvsem pa mnogo obetajoči lugi. In to ni malo, če poleg vlog drugega upoštevamo, da so njihove vloge bile vse prej kot lahke glede na besedilo, ki zahteva veliko zbranost in tudi tako rekoč filozofsko razporedjanje dialoga. Zato vsa pohvala Alojz Kacijanovi, Alešu Valiču in Zvonetu Agrežu, pa nič manj tudi Stanislavi Boninsegna, ki postaja tako, kot je bil v njegovem času, morda pa še bolj, ker se zdi,

moči ponekod razvlečen, vendar jo lahko ocenimo kot celoti še en pomemben prizor izven umetniške dosežke, ki ne bo ostal brez odmevnosti v naši javnosti.

Zelo številno občinstvo je tudi sinoči sprejelo z dolgim aplavzom, namenjenim zlasti mladim, simpatičnim gostom študentom.

j. k.

● O vprašanju družinskih posvetovalnic ter o deželnem zakonu bo razpravljala tudi rajonska konzulta za Novo mesto in Novo mitnico, ki se bo sestala v sredo, 25. t.m., ob 20.30 na sedežu v Ul. Battisti 14. Konzulta vabi k razpravi predstavnika vseh konzult ter vse zainteresirane.

PD PROSEK - KONTOVEL

priredi

danes, 21. februarja, ob 20. uri v šolski telodavnici na Proseku

PREŠERNOVO PROSLAVO

Na proslavi sodelujejo: osnovna šola Prosek - Kontovel, pevski zbor V. Mirk, amaterski oder in godbeno društvo s Proseka.

NARODNA IN ŠTUDIJSKA KNJIZNICA V TRSTU

priredi letos ciklus 4 predavanj iz zgodovine slovenske glasbe. Predavanja bodo vsako drugo sredo v Mali dvorani Kulturnega doma vsakič ob 18.30.

Prvo letošnje predavanje bo v sredo, 25. februarja. Predaval bo dr. Dragotin Cvetko:

Slovenska glasba do srede 18. stoletja

Vabimo ljubitelje glasbe, posebno mladino.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE - TRST

Glasno «Igrač» posebni sel, te dni razširja glas vesel. Ob pustnem slavlju malčki čvrsti, pri nas za ples ste zdaj

V nedeljo, 29. t.m., v Kulturnem domu v Trstu

OTROŠKO PUSTNO RAJANJE

Začetek ob 14.30. Program na odru ob 15. uri.

SPD I. GRUDEN in ŠD SOKOL

priredita v torek, 2. marca

PUSTNI PLES

Vpisovanje bo v društvenih prostorih 24., 25. in 26. februarja.

DEBELI ČETRTEK: KAM?

Včeraj - danes

Danes, SOBOTA, 21. februarja

IRBNA

Sonce vzhaja ob 6.59 in zatone ob 17.39 - Dolžina dneva 10.40 - Luna vzhaja ob 0.00 in zatone ob 9.56.

Jutri, NEDELJA, 22. februarja

MARJETA

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 11 stopinj, najnižja 6,8, ob 19. uri 9,2 stopinje, značilni pritisk 1027,1 mm, rahlo narašča, vlaga 73-odstotna, nebo 2/10 pooblačeno, brezvetrje, morje 2/10 razgibano, temperatura morja 8 stopinj.

ROUSTVA IN SMRTI

Dne 20. februarja 1976 se je v Trstu rodilo 7 otrok, umrlo pa je 15 oseb.

UMRLI SO: 69-letna Redenta Pauluzzi, 69-letna Valeria Jencovic, Pangher, 71-letni Bruno Berce, 87-letna Antonia Poglianich vd. Bussani, 69-letni Guerrino Pecchiari, 71-letni Lorenzo Tamburini, 66-letni Silvio Carlini, 93-letna Elvira Alte, 76-letni Sebastiano Redolfi, 73-letni Giordano Venuti, 90-letna Virginia Tomisch, 71-letni Pietro Borsatti, 75-letna Maria Carbonich vd. Grisanich, 62-letni Matija Sluga, 68-letni Vincenzo Omero.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (Od 13. do 16. ure)

Rossetti-Emili, Ul. Combi 19; Al Samaritano, Trg Ospedale 8; Neri, Ul. Dante 7.

NOČNA SLUŽBA LEKARN (Od 19.30 do 8.30)

All'Alabarda, Ul. Dell'Istria 7; Grigolon - Alla Minerva, Trg Giotti 1; Ai due Mori, Trg Unità 4.

INFORMACIJE ZA MALE OGLASE PO TELEFONU 76 14 70

S.P.D IGO GRUDEN

Š.D. SOKOL

VABITA

vse člane in prijatelje na družabni večer, ki bo danes, 21. t.m., ob 20.30 v društvenih prostorih.

Poskrbljeno bo za razvedrilo in prigrizek. Ob priliki bodo sprejemali nove člane in obnavljali izkaznice.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Kulturni dom

30 let neprekinjenega delovanja

Frank Wedekind

POMLADNO PREBUJENJE

Mladinska tragedija

(Prvič v slovensčini)

Prevod: Bogdan Gjurić

Scena: arh. Sveta Jovanović

Kostumi: Anja Dolencova

Glasba: Dario Božić

Režija: ZVONE ŠEDLBAUER

Danes, 21. februarja, ob 20.30

ABONMA RED B - prva sobota

po premieri; v nedeljo, 22. februarja

ob 16. uri ABONMA RED C - prva nedelja po premieri

v sredo, 25. februarja, ob 20.30

ABONMA RED D - mladinski v sredo.

GLASBENA MATICA - TRST

Sezona 1975-76

IZVENABONMAJSKI KONCERT

V torek, 24. februarja, ob 20.30

v Kulturnem domu v Trstu

SLOVENSKI OKTET

Jubilejni koncert

ob 25-letnici delovanja

Prodaja vstopnic v pisarni

Glasbene matice v ponedeljek, 23. in torek, 24. februarja (9. - 12. in 16. - 18.) in eno uro pred začetkom koncerta pri blagajni Kulturnega doma.

Abonenti Glasbene matice imajo popust.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE - TRST

Kulturni dom

30 let neprekinjenega delovanja

PAVEL GOLIA

SRCE IGRAČ

(Mladinska igra v treh delih)

Glasba: Aleksander Vodopivec

Ples: Janek Mejač

Scena: Demetrija Čej

Kostumi: Marija Vidua

Priredba in režija: ADRIJAN RUSTJA

V torek, 24. februarja, ob 15.30.

Prispevki

Za bolnega Marija Ivašiča

darujejo: Meri in Pino Roj 20.000 lir, Meri in Jožko Čeh 10.000, Nada Godina 3.000, Vida Godina 3.000, Marjan Spešić in Bruna Manin 10.000, Milka Racman (Boršt) 5.000, Joli Starc 5.000 lir.

V spomin mame Juste Košuta

vd. Tence, ob 30-letnici smrti darujeta hčerka Vlasta in Armido 15.000 lir.

Namesto cvetja na grob Ivana Šavlija in v spomin Angele Pahor daruje Grozdana Čebolin 5.000 lir.

Družina Marčela Nadliška 10.000, gradbeno podjetje D. Pangerc 30.000 lir.

Namesto cvetja na grob Marčela Siega darujeta Iva in Miro Ščuka 5.000 lir za SZ Bor in 5.000 lir za Dijaško matico.

Namesto cvetja na grob Marčela Siega darujejo Dolencovi (Prosek) 5.000 lir za Glasbeno matico.

V počastitev spomina Marčela Siega daruje družina Zarko Simonič 10.000 lir za Dijaško matico in 10.000 lir za SZ Bor.

Namesto cvetja na grob prijatelja Marčela Siega darujeta Lučano in Gracijela Kovac 5.000 lir za SZ Bor.

V počastitev spomina Marčela Siega daruje družina Stojana Pertota 5.000 lir za SZ Bor.

Namesto cvetja na grob prijatelja Marčela Siega darujeta Lučano in Kati Škerlavaj 5.000 lir za SZ Bor.

V spomin na Martinjeve očeta Marčela Siega darujejo soigralke druge ženske odbojkarke ekipe Bora 8.000 lir za SZ Bor.

Namesto cvetja na grob Marčela Siega daruje družina A. Sandali 10.000 lir za Dijaško matico.

V počastitev spomina Fani Kerševan daruje Jolanda Djordjevič 5.000 lir za Dijaško matico.

Ob obeltnici smrti druge mame darujeta Sonja in Just Colja 5.000 lir za Šentjakobsko kulturno društvo. V isti namen daruje Ivanka Colja 2.000 lir za SPDT.

Mali oglasi

PRODAJAM rabljene dobro ohranjene

artikle za zobozdravnike (stole, rentgensko napravo itd.). Pisati na: Oglasi oddelku Primorskega dnevnika «Zobozdravnik», Ul. Montecchi 6, Trst.

Gledališča

VERDI

Danes ob 16. uri ponovitev «Traviata» za red S v premierski sedbi.

Jutri ob 16. uri izredna predstava Verdijeve opere «Traviata». V glavnih vlogah bodo nastopili Mariana Niculescu de Santis, Ruggero Bondino in Antonio Salvadori.

ROSSETTI

Danes ob 16. uri (red prosti) in ob 20.30 (red I. sobota) ponovitev Lope de Vegovega dela «Fuenteovejuna» v izvedbi Stalne gledališča iz Bocna. Šesta abonmajska predstava. Red «prosti». Rezervacija za vse ponovitve do 27. t.m. pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

AVDITORIJ

Drebi ob 20.30 «Mandragola» v izvedbi igralske zadrge «Azione teatrale». Abonenti imajo 20 odstotkov popusta. Veljajo izrezi Rassegna Auditorium. Rezervacije pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

Kino

La Cappella Underground 17.00-21.30 «Il candidato». Igrata Robert Redford in Michael Ritchie. Barvni film.

Ariston 16.30 «Due uomini, una dote». Igrata: Warren Beatty in Jack Nicholson. Barvni film.

Mignon 16.00 «Tutti insieme appassionatamente». Igra Julie Andrews, Grattacielo 16.00 «La donna della domenica». M. Mastroianni, Jacqueline Bisset in Jean Luis Trintignant.

Fenice 16.00 «Marlowe, il poliziotto privato». Igrata: Robert Mitchum in Charlotte Rampling. Barvni film.

Prepovedan mladini po 14. letom. Excelsior 16.00 «Quaranta gradi all'ombra del lenzuolo». Barvni film.

Igrata: Barbara Bouchet in Edwige Fenech. Prepovedan mladini po 18. letom.

Nazionale 16.00 «Il giustiziere». Barvni film. Igrata: George Kennedy in Raf Vallone.

Eden 16.00 «La supplente». Igrajo: Carmen Villani, Dayle Haddon in Carlo Giuffrè. Barvni film. Prepovedan mladini po 18. letom.

Ritz 15.00 «Mondo di notte - oggi». Dokumentarni film. Prepovedan mladini po 18. letom.

Anzora 16.00 «Pasqualino Settebellezze». Giancarlo Giannini. Barvni film. Prepovedan mladini po 14. letom.

Capitol 16.00 «Ispezzore Braningam, la morte segue la tua ombra». Igra John Wayne. Barvni film.

Cristallo 16.30 «Bersaglio di notte». Igra Jene Hackmann. Barvni film. Prepovedan mladini po 14. letom.

Moderno 15.30 «I tre giorni del Condor». Igra Robert Redford. Barvni film za vse.

Filodrammatico 15.00 «La principessa nuda». Barvni film. Prepovedan mladini

V PETEK V KATINARSKI OSNOVNI ŠOLI

Lepa Prešernova proslava ob sodelovanju učencev in domačega prosvetnega društva

Proslava je bila posvečena tudi Cankarju in Ketteju

Petkova Prešernova proslava, ki sta jo na katinarski osnovni šoli priredila osnovna šola »Fran Milčinski« ter mladinski odsek PD Lonjer - Katinara, je bil prvi poskus v tem predelu tržaške okolice, da bi na podlagi novega duha, ki je zavejal v šolah, prišlo do sodelovanja med šolskimi ustanovami in organizacijami, ki delujejo na istem področju izven njih. Da je bil ta poskus pozitiven in izredno uspešen, sta v svojih govorih poudarila tudi predstavniki združenja staršev na katinarski osnovni šoli Dario Gregori in predstavnik lonjerskega mladinskega odseka Mauro Malalan. Oba sta si v svojih posegih zaležala, da bi do takega sodelovanja še prišlo in da naj bi bila petkova proslava slovenskega kulturnega praznika le uvod v čimtesnejše stike med šolo in vsemi organizacijami, ki delujejo v Lonjerju in na Katinari.

Petkova proslava pa je bila posvečena tudi stoletnici rojstva mojstra slovenske besede Ivana Cankarja ter drugega predstavnika slovenske »moderne« Dragotina Ketteja. Ta misel je bila vodeča nit celotne proslave.

PD LONJER - KATINARA

vabi danes, 21. februarja, ob 20.30 na

PREŠERNOVO PROSLAVO

ki bo v prostorih pri Antonu Gombaču (Trčevi). Na sporedu je nastop pevskega zbora, recitacije, izvajanje na harmonike ter vesoligra v prirediteljskih domačih mladincev »Nadzorik«.

lotnega večera, na katerem so nastopili vsi učenci katinarske osnovne šole ter mladinci in mladinke, člani prosvetnega društva. Najprej je nastopil šolski pevski zbor, ki je ubralo zapel tri Prešernove uglasbe: pesmi, nakar so se učenci in učenke predstavili z recitacijami poezij največjega pesnika.

Po krajšem orisu Cankarjevega življenja, je skupina učencev četrtice razreda podala dramatično črto »Suh hruške«, nakar so izredno prijetno presenetili najprej izvajalci nekaterih del na klavirju, nato pa mali harmonikarski orkester, ki je šele pred kratkim začel vaditi, je pa že dosegel zavirljive rezultate. Mladim glasbenikom so izvedli dvajsetminutni spored, ki je požel številne aplavze, nakar so nastopili mladinci prosvetnega društva s šaljivo igro iz srbskega šolskega življenja »Nadzorik«.

R. Pečar

ZDRUŽENJE SLOVENSkih MEDICINCEV V TRSTU

vabi na predavanje prim. dr. JURILJA ZALOKARJA na temo:

»INDIJSKA FILOZOFIJA IN MEDICINA«

v ponedeljek, 23. t.m., ob 20.30 v mali dvorani Kulturnega doma.

ZAKLETA DEŽELA

Marij Čuk

OBUTE IN BOSE

Pesniški list 27 - Marko Kravos

NOVA PESMARICA

Ace Mermolja

BEG POD DAGLO

Boris Pangerc

Tržaška knjigarna

Ulica sv. Frančiška 20 — tel. 732-487

SEJA POKRAJINSKEGA SVETA V GORICI

Stranke ustavnega loka obsojajo napad na naš jezik v Ukvah

Predsednik Giuseppe Agati je obljubil, da bodo na sestanku štirih pokrajin 28. februarja Goričani in Tržačani opozorili Videmčane, da ne morejo trpeti narodnostne nestrpnosti

»Podpiramo mirno sožitje s Slovenci na tej in na oni strani meje, ter zagotavljam, da bomo na sestanku pokrajinskih uprav naše dežele 28. februarja, mi Goričani in Tržačani, seznanili predstavnike videmske pokrajine s tem našim stališčem.« Je dejal večer predsednik pokrajinske uprave Giuseppe Agati ob zaključku razprave o prepovedi uporabe šolske zgradbe za poškolsko učenje slovenskega jezika in o prijavi pobudnika tečaja župnika Maria Gorjupa s sodnim oblastem z obzorbjo ščuvanja k narodnostni mržnji.

Razpravo o tem, za našo skupnost v Italiji se posebej za Slovence na Videmskem, tako pomembnem vprašanju, je odprl socialistični svetovalec Stefan Bukovec, ki je podrobno opisal celoten potek dogodkov v Kanalski dolini, ter se mu je takoj potem pridružil komunist Ivan Bratina, ki je zavrnil ravnanje šolskega skrbništva, ker je izdajanje dovoljenj za uporabo šolskih prostorov v pristojnosti didaktičnih ravnateljev.

»Na stotine primerov poznamo, ko se šolske zgradbe uporabljajo za različne oblike poškolske pouka, ne da bi jim kdo to prepovedal. Očitno je prepoved, o kateri govorimo, prišla prav zaradi tega, ker je šola postala slovenskega jezika.« Je dejal načelnik skupine svetovalcev kršćanske demokracije Nicolò Reverdito.

V začetku svojega govora je Reverdito dejal: »da je ta dogodek v očitnem nasprotju z duhom sporazuma v Osimu, s katerim se Italija in Jugoslavija obvezujeta spoštovati manjšine, ter globoko žali naša čustva, ki priznavajo italijanskim državljanom druge narodnosti pravico do šolskega, kaj šele celo do poškolskega pouka. Ne smemo ustvarjati umetnih pregrad ter ne smemo doleteti, da bi bil sporazum samo kos papirja.«

Socialdemokrat Compagnone pa je dejal, da je bil o dogodku obveščen samo po novici, ki je oddajala televizija in da zato ne ve, če je bilo za tečaj izdano dovoljenje. V vsakem primeru ta dogodek obsoja in pravi, da se ne sme več ponoviti. Tudi republikanec Marin je obsojil dejanje ter poudaril pomembno vlogo naše skupnosti pri ustvarjanju podlage za sodelovanje na tem prostoru.

16 svetovalec v Tržicu izvolilo člane upravnega sveta bolnišnice

Čisto nepričakovano se večerjapolno na seji občinskega sveta v Tržicu izvolili tri člane upravnega sveta tržaške bolnišnice. Izvoljena sta dva kandidata, ki sta ju predložila komunistična in socialistična stranka, ter kandidat, ki ga je predložil neodvisni svetovalec Labile. Demokrati so ostali brez svojega zastopnika v upravnem svetu bolnišnice.

Seja se je pričela ob 14.30. Po polurni debati, v kateri je levice predlagala svoja dva kandidata, demokrati tudi dva, neodvisni pa enega, je župan Maizari svoj preklinitel, prišla se je ponovno ob 16. uri. V času prekinitve je očitno prišlo do sporazuma med KPI in

PSI ter neodvisnimi. Eden od neodvisnih, Mastrangelo, je zapustil dvorano, nato sta kandidata KPI Poiani in PSI Percuzzi dobila 16 glasov, kandidata KD Longo in Dri pa samo 12. Po izvolitvi prvih dveh je pri drugem glasovanju dobila kandidatka, ki jo je predlagal Labile, Amalia Cossutta, prav tako 16 glasov in bila izvoljena, demokrat Jan Dri pa spet samo 12.

Glasovanje je prekinilo vrsto pat-

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

priredi jutri, v nedeljo, 22. t.m., ob 17. uri v Prosvetni dvorani na Verdievem korzu

Balejni nastop solistov Slovenskega narodnega gledališča Opera iz Ljubljane

ki jih vodi Lidija Sotlarjeva.

Skupina se nam bo predstavila s svetovno znanimi baleti.

Vabljeni!

Nov odbor goriske sekcije VZPI

Prejšnji večer so se sestali odborniki goriske sekcije VZPI - ANPI, v kateri so vključeni tudi bivši partizani iz Pevme, Oslavja in Šmarje, ki so bili izvoljeni na obnem zboru sekcije, ki je bil 31. januarja letos.

Za predsednika je bil izvoljen Franco Canevali, za podpredsednika Avgust Lenardič. Tajnik je Erika Paulin, blagajnik Karel Sošol, Karel Princič je gospodar, Silvino Poletto in Milan Furlan pa odborniki za propagando. V nadzornem odboru so kot predsednik dr. Milan Brešan, člana pa Franc Valentincič in Domenico Meneghini.

Prispevajte za DIJAŠKO MATICO

NA SINOČNJI SEJI OBČINSKEGA SVETA V GORICI

Svetovalec Paulin je predlagal rabo slovenščine v občinskem svetu

Občina hoče dati gradbeniku razlašena zemljišča v Ločniku za gradnjo dragih zasebnih hiš - Župan potrdil, da dežela ni dala denarja za gradnjo slovenskih šol Odbor se je znašel v manjšini - Župan De Simone prekinil sejo

Vprašanje rabe slovenskega jezika v javnih organih je prišlo na dan tudi v goriskem občinskem svetu, ko je na začetku sinočnje seje svetovalec Slovenske skupnosti Paulin predložil osnutek resolucije, ki jo je izročil županu De Simonu. Besedilo osnutka resolucije je naslednje:

»Občinski svet v Gorici, v duhu člena 6 ustave, v skladu s 3. členom državnega statuta avtonomne dežele Furlanije-Julijske krajine, ki določa začetno etničnih in kulturnih značilnosti vseh prebivalcev v deželi, upoštevajoč resolucijo goriskega občinskega sveta z dne 29.12.1969 o zaščiti slovenske narodne manjšine in temu sledilecni ukrepi občinske uprave, a rabo slovenskega jezika, v duhu člena 18 in 20 statuta rajonskih konzulov goriske občine, ki predvidevata rabo slovenskega jezika in ustrezno prevajalsko službo; izhajajoč iz državnega zakona, ki določa finančno pomoč občinam za dvojezično poslovanje; v duhu italijansko-jugoslovanskega sporazuma v Osimu, ki predvideva največjo možno zaščito narodnih manjšin, sklene spremeniti svoj notranji pravilnik, obdore dne 28. novembra 1950, in dopolniti člen 18 istega z naslednjim besedilom:

»Na zasedanjih občinskega sveta je rabo slovenskega jezika, poleg italijanskega, povsem priznana tako v pisnem kot v ustni obliki. Na zahtevno enega svetovalca je treba poskrbeti za prevod. V ta namen se ustanovi ustrezna prevajalska služba.

V nadaljevanju seje so svetovalci postavili nekatera vprašanja. Chiarion (KPI) je hotel vedeti, kdaj bo prišla na dnevni red diskusija o proračunu. Župan je odgovoril, da bodo o tem razpravljali v odboru v ponedeljek, in da bodo osnutek proračuna poslali tudi predstojniku rajonskih svetov. Waltrich (PSI) je hotel vedeti, če so resnične vesti o porazdelitvi državnega denarja za šole. Župan je vest potrdil, dodal pa je, da občina išče posojila, da bi popravila tudi druge šole, ki jih ima na programu (med temi tudi nekatere slovenske v Ul. Combi).

Do širše debate je prišlo, ko je odbornik za javna dela Zucali predlagal podpis konvencije z gradbenim podjetjem SERCON, ki naj bi na zemljišču določenem za ljudske hiše v Ločniku zgradilo 33 stanovanj, za katere bi dobilo podporo vlade na podlagi lanskega zakona. Stanovanja naj bi stala po 235 tisoč lir za kv. m. z možnostjo nakupa pa bi imele osebe, ki imajo do osem milijonov letnega dohodka. Predlogu so se odločno uprli domala vsi. Liberalci Fornari je dejal, da so te gradnje na nizki ceni razlaščenem zemljišču in z državnim prispevkom dražje od tistih v prosti prodaji. Stanovanja naj bi veljala 24 milijonov lir, kar pomeni 100 tisoč lir mesečne najemnine.

Socialist Nanut, je poudaril, da se še enkrat s silo odvzema kmetom zemlja za gradnjo hiš zasebnikov z visokimi dohodki.

Tudi Paulin (Slovenska skupnost) je bil kritičen in je poudaril napaknost zakona 865, komunistka Pirella pa je dejala, da se na tak način hoče izmalčiti dober zakon, kot je zakon 865. Zucallijev predlog ni v skladu z duhom in črko omenjenega zakona in če bo šlo tako naprej, bo občina dala zemljišča, namenjena ljudskim gradnjam, zasebnim gradbenikom. Ker so v debato posegli drugi svetovalci, je demokrat Jan Polnari predlagal odložitve razprave.

Ob 22.15 je župan De Simone po dolgi razpravi nemudoma prekinil sejo, potem ko je 24 svetovalec glasovalo za odložitve razprave, ki je predlagal svetovalec Nanut. Za takojšnje glasovanje pa se je izrekli le sedem svetovalcev; med temi so bili le odborniki KD in PRI in svetovalec PSDI Bianconi. Poleg oboje, so tudi demokratijski svetovalci imeli številne polemike o predlogu odbora. Na hodniku je po zaključku seje tajnik PSDI Bianconi grozil s takojšnjo krizo.

Slikarske razstave v Tržicu in Gorici

V Tržicu bodo danes popoldne odprli kar tri slikarske razstave. V galeriji »Agitatorio« bo ob 18. uri otvoren razstave mladega slikarja Renza Pagotta iz Gradišča. Vedno ob 18. uri pa bo v galeriji Universal otvoren razstave desetih italijanskih sodobnih kiparjev. Ob 18.30 pa se bo v galeriji »La sfera« predstavila slikarka iz Latiane Marisa Zatti.

V gorški galeriji »La bottega« pa je bila v četrtek zvečer otvoritev osebne razstave tržaškega slikarja Enza Marija, ki prikazuje v svojih delih tržaški Kras, ki ga hoče videti očističenega vsega onesnaženja. Razstava bo odprta petnajst dni.

SEJA POKRAJINSKEGA TAJNIŠTVA SSK

Boj za rabo slovenskega jezika in preusmeritev trgovskega zavoda

Pokrajinsko vodstvo SSK naročilo izvoljenim predstavnikom, naj govorijo v svojem jeziku

Pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti na predsedstvom političnega tajnika Damijana Paulina razpravljalo o nekaterih izredno važnih vprašanjih, ki pretresajo življenje slovenske manjšine v tem času.

Tako je tajništvo zavzelo odločno stališče v borbi za uveljavitev uporabe slovenskega jezika v vseh izvoljenih svetih in zato je dalo nalogo vsem svojim izvoljenim predstavnikom, naj v svetih, kjer zastopajo Slovensko skupnost, takoj pozvamejo potrebne ukrepe, zlasti v gorški občini, ter v ostalih občinskih svetih.

Tajništvo se je nadalje zavzelo za preusmeritev Zavoda za trgovino v Gorici ter s tem v zvezi sprejelo naslednji dokument:

»Tajništvo Slovenske skupnosti, zbrano na seji v ponedeljek, 16. t.m., je obravnavalo tudi problem preusmeritve državnega strokovnega zavoda za trgovino v Gorici in sprejelo naslednjo resolucijo:

Slovenska skupnost v skrbi za razvoj slovenskega šolstva poziva pokrajinski odbor v Gorici, da podvzame vse potrebne korake, da se državni strokovni zavod za trgovino s slovenskim učnim jezikom v Gorici preusmeri v tehnični zavod za trgovino s popolnim petletnim poukom.

Opozarja, da ministrski odlok objavljen v Uradnem listu (Gazzetta Ufficiale) dne 7. februarja 1976 št.

34 določa kot zadnji rok za predstavitev prošnje za ustanovitve novih šol ali za preusmeritev že obstoječih, datum 7. marec 1976.

Poziva vse odgovorne dejavnike, predvsem izvoljene slovenske predstavnike, da se odločno zavamejo za uspešno rešitev te šolske zadeve. To bo omogočilo, da zavod do-seže širše poklicne možnosti in svojim dijakom nudi v šjo in popolnoljšo pripravo za življenje. Istočasno bo rešeno tudi vprašanje obstoja tega važnega zavoda.

PD »OTON ŽUPANCIC« STANDREZ

vabi danes, v soboto, 21. februarja, ob 20.30 v svojo dvorano na

KONCERT ZBORA IZ ŽIROV

v škofjeljski občini.

Kino

Gorica

VERDI 16.30-22.00 »40 gradi all'ombra del lenzuolo«. Barbara Bouchet in Thomas Milian. Barvni film. Preveden mladini od 14. letom.

CORSO 17.00-22.00 »Lo squaleo«. R. Shaw in R. Scheider. Barvni film. MODERNISSIMO 16.00-22.00 »Irene, Irene«. O. Carlini in S. Sedat. Barvni film.

CENTRALE 16.30-21.30 »Cenerentola«. Barvna V. Disnejeva risanka. VITTORIA 17.00-22.00 »La vergine las«. Barvni film. Mladini pod 18. letom prepovedan.

Tržič

EXCELSIOR 16.00-22.00 »Il padrone e l'operaio«. Barvni film.

PRINCIPE 17.30-22.00 »Emanuelle nera«. Barvni film.

Nova Gorica

SOCA »Kitajska četrta«, ameriški barvni film ob 18.00 in 20.00.

SVOBODA »Ključ za vsako ključavnico«, švedski barvni film ob 18.00 in 20.00.

DESKLE »Serif iz države Tennessee«, ameriški barvni film ob 19.30.

Včeraj - danes

Iz goriskega matičnega urada

ROJSTVA: Sara Džilio, Lorenzo Zanette, Massimo Santilippo, Tatiana Bonavita, Laura Calabrese, Gabriele Macorin, Cecilia Tagliant in Sebastian Tomsic.

SMRTI: 70-letni krojač Ubaldo Simonetti, 74-letna upokojenka Maria Venier, 81-letna upokojenka Marija Češut, 75-letna bolnica Irma Raska, 67-letna upokojenka Bernarda Perko vd. Nadajca, 81-letni upokojenec Francesco Reja, 62-letni upokojenec Oreste Pellica, 81-letna gosposinja Marija Martinolič vd. Radislovič, 69-letni upokojenec Emiljo Buiat.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Danes ves dan in ponoči bo v Gorici dežurna lekarna Baldini, Verjevoj Korzo 57, tel. 28-79.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽICU

Danes ves dan in ponoči je v Tržicu dežurna lekarna Sant'Antonio, Ul. Romana, tel. 40-97.

ENAJST LET PO ROPU V BANKI V ROMANJU

Dve leti zapora pogojno zaradi obrekovanja in krivega pričevanja

Lucio Colaut je prijavil preiskovalcem trojico, ki ni bila ničesar kriva

Pred goriskim sodiščem so večerjapolni enajst let zapirali za obrekovanje in krivega pričevanja. Predsednik dr. Costa, stranska sodnika dr. Bassi in dr. Succi, javni tožilci dr. Laudisio, zapisnikarka Kogoj.

Ob zaključku prvega dela razprave je odvetnik zasebne stranke Bernost zahteval primerno kazen za obtoženca ter povračilo stroškov za Munarino in Lo Prestija v višini 5 milijonov lir. Javni tožilec je v svojem kratkem nastopu zahteval za obtoženca 1 leto in 4 mesece zapora.

Colautov branilec odvetnik Primožič je izrazil precejšnje pomisleke glede trojice, ki je bila oproščena ropa. Odvetnik je namreč dejal, da so trije najprej priznali tveganje, potem pa jo zanižali. Tako ravnanje brez dvoma pomeni, da so trije bili nekažnjeno vpleteni v ta podvig.

Ni izključeno, je dejal odvetnik, da so vsi trije ob sodelovanju Colauta pripravili načrt za roparski podvig. V tem času pa jih je druga roparska banda prehitela. Iz pogovorov, ki jih je imel Colaut s trojico, je prišel do prepričanja, da so prav njegovi tovariši izvršili tatvino v njegovi odsotnosti. Zaradi tega, ker ni dobil del plana, se je oboževanec hotel maščevati in trojico prijavil preiskovalnim oblastem. Zaradi vseh teh olajševalnih okoliščin, je obtoženec branilec zahteval za svojega varovanca najnižjo kazen.

Povsem drugačnega mnenja je bilo gorisko sodišče, ki je Lucio Colauta prepoznalo za krivega in ga obsodilo na 2 leti zapora pogojno ter na plačilo odškodnine Munarini in Lo Prestiju, vsakemu v višini 1 milijona lir.

PICASSOVA «GUERNICA» SPET NA DNEVNEM REDU

Končno je nekatere »zgodovinarje« prepričala nemška bomba

Da se razmere v Španiji po smrti diktatorja Franca spreminjajo, ni nikakršnega dvoma. Res je, da se dolgo ne bomo mogli govoriti o demokratični Španiji, saj si vladna, časna krona in tako imenovani parlament, ki s prvim parlamentom nima nobene zveze, lastijo vse pravice, milijoni Špancev, pravzaprav vsi narodi Španije pa gredo svojo pot. Vendar se že delj časa kažejo znaki nekakega odvajanja in to na najrazličnejših področjih, celo v umetnosti. Značilen je glede tega primer Picassove umetnostne kompozicije Guernica, ki posredno ilustrira ta razvoj v Španiji. Londonski list »Economist« je zadevo prikazal takole.

Na dan 26. aprila 1937 je bil v baskovskem mestecu Guernici sejem. Čeprav je bilo bojišče komaj 30 km stran od baskovskega mesta, je na trgu kar vrelo kmetov, njihovih žena in tudi republikanske vojske. In nenadoma se je vse spremenilo v pekel. Obledelo je 2000 ljudi, 1000 oseb pa je bilo ranjenih. Središče Guernice je bilo popolnoma razrušeno. Baskovska vlada je objavila uradno sporočilo, da so mesto napadla nemška letala v službi generala Franca. Naslednjega dne, 27. aprila, pa je propagandni aparat generala Franca izjavil, da so Guernico požgali baskovski branilci mesta.

Ko so ob koncu vojne sodili nacističnim zločincem, je feldmaršal Goering na sojenju leta 1946 izjavil, da je bila Guernica poskusna tarča nemških pilotov. Od tedaj so mnogi zgodovinarji, med njimi tudi znani britanski učenjak sir Hugh Thomas zapisali, da je bila Guernica prva žrtev nemških bombardiranj, ki je pozneje dobila označbo »coventrianje« po bombnem napadu ali bolje po popolnem uničenju angleškega mesta z bombnim napadom. Časnikarji, ki so po tem bombnem napadu prišli med prebivalstvo Guernice, so zapisali, da so jim preživeli prebivalci mesta povedali, kako so na lastne oči videli nemška letala. Toda propagandni stroj generala Franca je ostal vse do danes dosleden svoji izmišljotini.

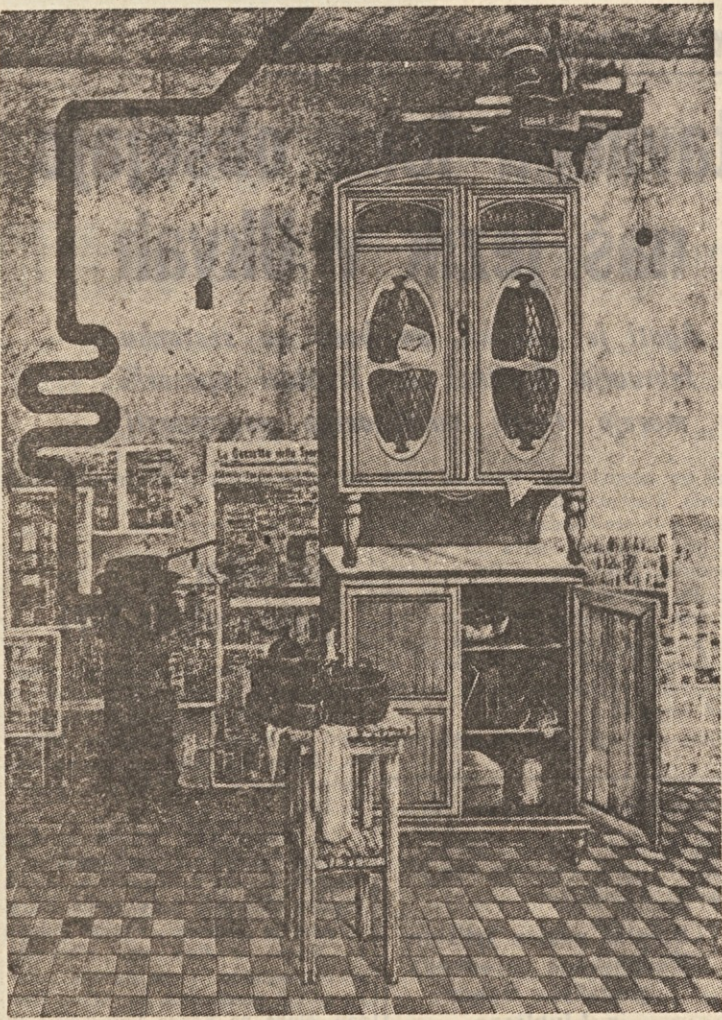
Toda že pred dvema letoma so se španski umetnostni kritiki začeli preusmerjati, pred nedavnim pa so začeli s kampanjo, da naj se znamenito delo Pabla Picassa »Bombardiranje Guernice« prenese v Španijo. Kakor je znano, je slovito delo španskega umetnika pred drugo svetovno vojno odšlo preko Atlantika. Zahteva španskih umetnikov je bil prvi takšen akt uporabe, ki ga španska uradna cenzura ni zadušila. Se več, to je bil tudi prvi primer, da španska cenzura ni demantirala resnice o tem, kdo je Guernico bombardiral.

Ko so lani delavci na nekem gradbišču v Guernici izkopali nad 200 kilogramov težko bombo, so španski vojaški strokovnjaki ugotovili in nato tudi izjavili, da gre za nemško bombo. Pri tem je zanimivo, da so španski uradni to se pravi Francovi listi o tem molčali, v tem ko so kolikor toliko neodvisni dnevniki objavili vsaj kratko vest. Barcelonski tednik »Mundo« pa je objavil celo uvodnik pod naslovom »Resnica o Guernici«. V članku je rečeno, da so italijanski torej fašistični bombniki napadli most blizu Guernice, njihovi nemški, torej nacistični zavezniki pa

so »sejali strah in smrt med mirnim prebivalstvom malega baskovskega mesta«.

Ob tem pisanju so mnogi pričakovali, da bo prišlo do ostrih intervencij, morda celo do prepovedi časopisa. Pa se ni nič zgodilo. Iz španskih uradnih krogov so se slišale tudi izjave, da že ni več nobene prepovedi, da se govori o nacistični zavezniški generala Franca napadli Guernico. Pri tem pa ni nihče omenil izmišljene zgodbe, da so si Baski za časa državljanske vojne sami porušili svoje mesto.

Med Španci pa ni redek tisti, ki pravi, da so si zgodbo o Baskih, ki naj bi bili uničili svoje mesto pravzaprav izmislili Nemci in da jo je Franco le povzel, ker je šlo za vojaški akt zaveznika, za dejanje, ki naj bi ga bilo treba podpreti. Ti Španci še dodajajo, da je Franco po končani vojni takoj odobril sredstva za ponovno gradnjo Guernice. Baski pa pravijo, da bi Franco ne bil dal niti pol pesete, če bi si bili Baski porušili svoje mesto. Čeprav je ves svet vedel, kdo je bombardiral in uničil Guernico, je za nekatere zgodovinarje sedaj največ zalegal 200 kilogramov težak dokaz — nemška bomba.

V galeriji »Lo Squero« v Miljah razstavljajo trije znani tržaški likovniki. Na sliki »Enterier« Alda Bressanuttija

KULTURNO PISMO IZ MARIBORA

Odličen koncert »Slave Klavorter Teatro Stabile« z »Nergačem«

Dobro pripravljen koncert enega najboljših moških pevskih zborov v Evropi Mariborski teater je oživil Shakespearja - Lepo so se predstavili tudi Čehi

V Mariboru že dolgo nismo doživeli toliko prvostvornih umetniških dosežkov v sorazmerno kratkem, komaj enomesečnem strnjemem zaporedju.

Razveseljivo je, da med nje štejemo uspehe domačih ansamblrov, koncert moškega zbora Slave Klavorter in premiero Shakespearjevega Riharda II. v izvedbi Drame SNG Maribor in dvoje gostujočih ansamblrov: koncert čeških umetnikov Linha Singers iz Prage in predstavo Goldenjerevega Nergača v izvedbi italijanskega gledališča Teatro Stabile iz Trsta. Razveseljivo, ker dokazuje visoko, v splošno stopnjo, dveh domačih umetniških ustanov in drugem največjem kulturnem slovenskem mestu in da so Mariborčani čedalje bolj deležni tudi prirediteljskih priznanih inozemskih umetniških ansamblrov.

Lep pevski večer je nudil jubilejni koncert Slave Klavorter, s katerim so počastili dajset let uspešnega umetniškega vodstva dirigenta prof. Jožeta Gregorja. Da ne bo pomote, prof. Jože Gregor deluje sicer že nad štirideset let v zborovski glasbeni kulturi Slovenije, le da dajset let svoje znanje posveča nepretrgoma mariborskemu pevskemu zboru Slava Klavorter.

vsakršnega niansiranja brez kakršnegakoli napenjanja. Vsekaror sad mojštrskega oblikovanja zborovskega zvoška. Izredni so solisti z lepimi, čistimi glasovi, ki se jim po zna izredna peska tehnična šola. Bilo je mnogo navdušenja med poslušalci, ki so napolnili veliko Unionsko dvorano do zadnjega kotička.

Razen znanih, priljubljenih slovenskih umetnih pesmi, so zapeli še vrsto narodnih pesmi raznih narodov v njihovih originalnih jezikih. Vsaka interpretacija je doživela gromek aplavza. Ob koncu, ko so se z govorji in darili počastili zaslužnega jubilarja prof. Gregorja, aplavzi niso prenehal; zbor je nato na zahtevo občinstva z dodatnimi priljubljenimi narodnimi pesmimi zaključil izredno uspešni jubilejni vokalni koncert.

Sodim, da je bila drama Williama Shakespearja Rihard II. v urizirivni mariborske Drame, blagodejna osvetež programa. Po sodobnih delih se kar prižeje spet delo velikega klasika, ki s svojimi mislimi in poezijo vpliva na umetniški čud gledalca. Rihard II. je eno kraljevskih zgodovinskih dram, ki z deloma Henrik IV. in Henrik V. tvori znano Shakespearovo lancersko tetralogijo.

Drama v izredno lepem pesniškem prevodu mojstrskega prevajalca Mateja Bora je bila v izvedbi mariborske Drame posebno doživljiva. Pod režiserskim vodstvom Branka Gombaca je bilo v jedru čutiti kri in meso. Z nizejem prizorov se je stopnjevala mrakobnost zločinskih nakleпов, in v igralcih je trnila kri, ki je kipele in ledenela v njihovi notranjosti pri vojskih in ljubezenskih pustoščinah.

Predvsem sta bila v središču pozornosti odlična igralca Rado Pavalec kot slabi, razkošni predan vladar kralj Rihard II. in Boris Hočevar, kot hladen in krekzkom-promisen vojvoda Henry Bolingbroke. Borba med njima za oblast se je stopnjevala s tisto notranjo nabitostjo, ki je gledalce priklepala. Dobesedeno zares: takšne tišine že dolgo ni bilo. Enkrat je bil njun prizor predajanja krone. Čutili je bilo, da je bila predstava uglašena prvenstveno na odnos do oblasti željnih podanikov.

V osredje sta stopili še vlogi vojvode Johna Gaunta v umirjeni in preudarni upodobitvi Marjana Baska in vojvode Edmunda v živahni postaviti Romana Lavrača. K njima bi pristeli še Thomasa Moudbraya Norfolškega, ki ga je z močnim karkternim akcentom podal Boris Brundek, vtem ko so se ostali igralci tako moški kot ženske, umaknili bolj v ozadje, kot bi ne hoteli preveč motiti glavnih akterjev. Kaže, da je bil to tudi namerni slog uprizoritve, ki naj kot nekakšen mozaik s temnimi barvami zariše obrabne podtone.

Asketska konstrukcija scene Mileta Leskovec brez menjave prizorišč, naznačujoč jih zgolj z mehaniziranimi projekcijskimi oznakami, je bila sicer iznajdljiva, ne kaj več kraljevskih poudarkov pa ji verjetno ne bi škodilo. Tudi temni toni kostumov, med katerimi je barvno skoraj premočno izstopala le kraljevska obleka s plaščem, so se imenito vključili v tragično ozračje, katerega občutju je stopnjevala delu primerna glasba Bojana Adamiča.

Prijeten kulturni dogodek je bil koncert češkega glasbenega ansambla Linha Singers iz Prage. Pod vodstvom umetniškega vodje Jirija Linhe, ki je sestavljal svojevrsten vokalno-instrumentalni ansambel po vzoru slovite francoske

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

Umetniško bogastvo Sabina Colonija v galeriji Costanzi

Končno se je Trst primerno oddolžil spominu tržaškega slikarja Sabina Colonija, ki je umrl pred letom dni pri samih 44 letih. Na pobudo občinskega odborništvaz za kulturo ter v organizaciji mestnega muzeja Revoltella in sindikata za slikarstvo, kiparstvo in grafiko so v sredo zvečer odprli v palači Costanzi zelo obsežno in popolno postumno razstavo njegovih del. Tudi tisti, ki so pokopnega umetnika pobliže poznali in zahajali celo v njegov studio, obstanejo ob tolikšnem bogastvu le na enem mestu zabranili del. Še več, kdor je bil neredko z njim nezadovoljen ob tem ali onem delu, ob občasnem njegovem naglem ustvarjanju, se sedaj ob vsakem razstavno dvorano palače Costanzi prepriča, da je s smrtjo Sabina Colonija naše mesto izgubilo pomembnega umetnika.

Na svečani otvoritvi v sredo zvečer sta o Sabino Coloniju spregovorila občinski odbornik za kul-

turo Giorgio Cesare, ki je pravzaprav svecanost le odprl, vtem ko je umetnostni kritik prof. Sergio Molesi na dolgo govoril o Sabinu Coloniju, o angažiranem človeku, ki je svojo politično zavzetost kazal kot umetnik in kot človek. Poudaril je, da je bil Sabino Coloni zelo razgledan človek in da je v nekaterih trenutkih nekako prehitel čas, na vsak način pa dogajanja na umetniškem področju na našem področju in v Italiji nasploh, začeni z njegovim nadrealizmom. Zaradi teh svojih konceptov so, je poudaril Molesi, pokopnega umetnika pogosto tudi odklanjali. In vendar je to bil velik realisti, toda ne v smislu klasičnega pomena te besede, pač pa je njegov realizem realizem svetovne stvarnosti, s katero se je ob raznih okoliščinah potrebno sprijemati.

Prof. Sergio Molesi je v zvezi s tem navajal celo določene vplive Picassa na še mladega tržaškega umetnika ob ustvarjanju »nove fronte« v prvih povojnih letih, ko se Sabino Coloni loteva nekih del, ki v davni dobi, pred obilnimi 25 leti, nakazujejo na poznejšo abstraktnost, ki je preplavila vso umetnost, vtem ko pa se je sam Sabino Coloni prav tedaj opredelil za socialistični realizem v umetnosti. V zvezi s tem je omenil tudi Colonijsvo stensko slikarstvo, namreč veliko sedemnajst metrov dolgo in dva metra široko fresko o zgodovini tržaškega delavskega gibanja v dvorani sedeža KPI v Trstu, ki pa je žal bila pozneje uničena.

Prof. Molesi je nato prikazal Colonijsvo odbojbo abstraktnosti, vendar se je njegova umetnost nato spet prelevila v figurativnost, toda ne več v realizem pač pa surrealizem. Dotaknil se je tudi Colonijsve dejavnosti na področju kiparstva in je svoja izvajanja zaključil, da je Coloni pustil svojem mestu vidne sledove, kar je pravzaprav že prej, v začetku otvoritve podrti tudi občinski odbornik Giorgio Cesare, ki je rekel, da spada »emblematični lik« Savino Coloni med tiste tržaške likovne ustvarjalce, ki so pustili za seboj vidne sledove v bogatstvu kulturne in umetniške stvarnosti našega mesta.

Kot smo rekli, je Colonijsva razstava zelo bogata in zavzema vso njegovo dejavnost vse od leta 1947-48 pa do zadnjih njegovih stvaritev. Organizatorjem razstave je treba priznati zavzetost, da so Sabino Coloniju pripravili ob obitelji smrti lepo, dostojno počastitev.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Horoskop

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Spremenite svoj zadnji načrt, ker je nerealen. Srečali boste starega prijatelja.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Skušajte izboljšati način poslovanja. Pokažite ljubljeno osebi bolj odprto svoja čustva.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Izrabite sposobnosti svojih sodelavcev. Odsli boste na potovanje z neko simpatično osebo.

RAK (od 21. 6. do 22. 7.) V svojem dopoldanskem delu boste dosegli lep uspeh. Ne bodite pretirano zaprti vase.

LEV (od 21. 7. do 22. 8.) V finančnem pogledu ne opirajte preveč na neko obljubo. Skušajte razširiti krog svojih prijateljev.

DEVICA (od 21. 8. do 22. 9.) Pred vami je ugoden posel. Skušajte mu posvetiti pozornost. Doživeli boste izreden prijateljski večer.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Bodite v svojem delu bolj dosledni, sicer lahko zabredete v neprijeten položaj. Zdravje dobro.

SKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Otresite se navade, da se nanašate samo na druge. Poravnali boste spor, ki vas je ločil od druge osebe.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) V svojem delu ne boste naleteli na nobeno zapreko. Sreča in zadovoljstvo v družini.

KOZOROČ (od 21. 12. do 20. 1.) Potrebno je, da se resno spopriete z nasprotniki. Srečanje z osebo, ki ima na vas vpliv.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Bodite v finančnem poslovanju bolj odločni. Uresničili boste svoje čustvene želje.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Ne bodite preveč nestrpni v zvezi z nekim poslom. Srečne ure z drago osebo.

RAADIO VIZIJA

SOBOTA, 21. FEBRUARJA 1976

ITALIJANSKA TELEVIZIJA PRVI KANAL

12.30 Poljudna znanost: Stari plesi
12.55 Komični filmi: Nore glave in Genialna ideja
13.30 DNEVNIK
14.00 Odprta šola: tedenska oddaja o vzgojnih problemih
17.00 DNEVNIK in Izrebanje loterije
17.15 Program za najmlajše: Moj dom je ves svet
17.45 Program za mladino: Kvizi
18.30 Poljudna znanost: Obisk v muzeju
18.55 Sedem dni v parlamentu
19.20 Nabožna oddaja
Kronike dela in ekonomije, Vremenska slika
20.00 DNEVNIK
20.40 XXVI. FESTIVAL V SANREMU - Zaključni večer
Namesto sobotnega večernega varietetskega programa ali pa namesto sobodne oddaje »Od A do Z« bo nočjo na sporedu zaključni večer festivala v Sanremu, ki bo trajal dve uri. Festival italijanske popevke v Sanremu je bil nekaj let »visoko kvotiran« manifestacija italijanske lahke glasbe. Nato je začel sloves skupno z ravno prireditve pešati. Ker je prireditelj tako upadla, da ni vzbujala več zanimanja pri javnosti, so letošnji prireditelj dodali naslov »Prvi mednarodni Sanremo«, s čimer računajo, da bodo vzbudili zanimanje mlajše publike, ki bo ob dostopnejših vstopninah vsaj napolnila dvorano. V prvih vrstah znaša vstopnina 50.000 lir, česar si ne more privoščiti vsakdo.

22.30 HOTEL KEYSTONE. komični film
22.45 DNEVNIK in Vremenska slika

DRUGI KANAL

14.55 Lahka atletika: Evropsko prvenstvo v dvorani
19.00 Tedenska športna oddaja Dribbling in Športni dnevniki
20.00 VEČERNI KONCERT
20.30 DNEVNIK
21.00 »COBRA: tre città per un'avanguardia«
»Prostor 1999«: VPRASANJE ŽIVLJENJA ALI SMRTI
Vesoljska ladja je odplula z oporišča Alpha, da bi si ogledala planet, na katerem naj bi bile enake živjenjske možnosti, kakršne so na Zemlji. Toda na Alphi pride do incidenta: na ladji odkrijejo potnika, ki ga ob odhodu z oporišča ni bilo. Gre za moža doktorice Helen Russel, ki naj bi bil umrl pet let prej med nekim vesoljskim poskusom. Njegov prihod je pravzaprav nerazumljiv. Nerazumljiv je tudi njegov obstoj. V resnici pa je mož prišel zato, da bi ženi in njenim tovarišem preprečil pristanek na novem planetu. Toda njegova pojasnila niso jasna.

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

9.30, 10.35, 12.00 TV Šola
Potopis, Gozdne živali, J. Francičević - Pločar, Urbanizem, Moderna terapija
14.00 Boks: CLAY — COOPMAN
14.55 München: Evropsko prvenstvo v atletiki v dvorani
18.05 Obzornik
18.25 H. Sienkiewicz: POTOP, serijski film
19.15 Risanca
19.30 DNEVNIK
19.50 Tedenski zunanepolitični komentar
20.00 V VSAKI SOBI ŽENSKA
Film je pred dvema letoma režiral Jaroslav Balík, pravi veteran češke kinematografije. Film V vsaki sobi ženska je njegov enajsti film. Gre za film s sodobno tematiko in prikazuje skupino žensk v nekakšnem skupnem gospodinjstvu, kjer ne morejo druga drugo ničesar skriti. Med seboj pa so ženske zelo različne in imajo zato veliko težav. Poleg različnih drugih problemov igrajo v njihovem življenju pomembno vlogo tudi moški, kar je vzrok, da pride do vrste medsebojnih konfliktov, ki pa se razpletajo za vsako od njih drugače.

21.35 Moda za vas
21.45 DNEVNIK
22.30 OPATIJA 76, posnetek

KOPRSKA BARVNA TELEVIZIJA

13.00 Boks: MUHAMED ALI — COOPMAN
14.55 Lahka atletika: EVROPSKO PRVENSTVO, prenos iz Münchna
19.30 Otroški kotiček
20.15 DNEVNIK
20.30 SENCE IZGINJAJA: OPOLDNE, serijski film
21.30 Tretji svetovni mir, dokumentarna oddaja
22.30 OPATIJA 76, zaključni večer festivala jug. lahke glasbe

ZAGREBSKA TELEVIZIJA

12.00 Moderna terapija z zdravili, TV leksikon
16.00 »Doc Holiday«, ameriški film
20.00 OPATIJA 76, zaključni večer zabavne glasbe
21.20 BELEŽKE IZ NOB, dokumentarna oddaja
21.55 »SVOJ MED TUJIMI — TUJI MED SVOJIMI«, sovjetski film.

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 20.15 Poročila;
7.05 Jutranja glasba; 11.35 Poslušajmo jih spet; 13.00 Glasba po željah; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Romantična simf. glasba; 19.10 Liki iz naše preteklosti; 19.20 Glasbene diagonale; 19.40 Pevska revija; 20.00 Šport; 20.50 Slovenske balade; 21.10 Zabavni orkester; 21.30 Vaše popevke; 22.30 Glasba za lahko noč.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 19.00 Poročila; 7.30 Jutranja glasba; 9.00 Vi in jaz; 10.00 Posebna reportaža; 11.00 Drugi zvoki; 13.20 Preizkusajo se diletanzi; 14.05 Drobec satire; 14.10 Veliki variete; 17.10 Govorimo o glasbi; 19.30 Ploščne lahke glasbe; 20.00 »La fedeltà premiatu« opera.

SLOVENIJA

7.00, 8.00, 9.00, 13.00, 15.00, 19.00 Poročila; 6.50 Na današnji dan; 8.10 Glasbena matineja; 9.05 Pionirski tednik; 9.35 Kaj vam glasba pripoveduje; 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem?; 11.03 Sedem dni na radiu; 12.10 Godala v ritmu; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Ob bistrem potoku; Priporočamo vam...; 14.10 S pesmijo po Jugoslaviji; 15.45 »Vrtljak«; 16.4f S knjižnega trga; 17.00 Aktualnosti; 17.20 Gremo v kino; 18.15 Glasbeni omnibus; 19.40 Ljubljanski jazz ansambel; 19.50 Lahko noč, otroci; 20.00 »Opatija 76«; 21.15 Z razvedrilom; 21.30 Oddaja za naše izseljence; 22.05 S pesmijo v novi teden.

KOPER

6.30, 7.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30, 20.30 Poročila; 6.15 Glasba za dobro jutro; 8.30 Lahka glasba; 9.00 Folk glasba; 10.00 Z nami je...; 10.45 Nasveti; 11.15 Poslušajmo jih skupaj; 12.00 Glasba po željah; 14.00 Ploščne lahke glasbe; 14.35 Italijanski zbori; 15.00 Orkester Borghesi; 15.45 Slovenski popevkari; 17.00 Gledališki utrinki; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Vročih 100 KW; 18.35 Domače vižje in napevi; 19.00 Prenos LR; 19.30 Glasbeni weekend; 22.00 Plesna glasba.

Patronat KZ - INAC svetuje

Se zavarovanec more odreči pokojnini?

Vpr.: »Sem letnik 1914 in ob dopolnitvi 60. leta starosti sem pred poltrajnim letom predložil na INPS prošnjo za starostno pokojnino, ker imam 26 let dela. V pričakovanju rešitve pokojnine sem zaradi ne preveč rožnate družinske finančne bilance še vedno ostal na delovnem mestu. S 1. januarjem letošnjega leta pa me je delodajalec vrnil v precej višjo kategorijo, tako da sedaj prejemam znatno višjo mesečno plačilo. Neki znanec mi je svetoval, naj se sedaj odpovem pokojnini, ker bom čez kako leto imel pravico do precej višje pokojninskega zneska. Res ne vem, kaj naj naredim, saj nameravam delati še nekaj let, starostno pokojnino pa so mi po tolikem času sicer odobrili, vendar mi niso še izdali knjižice, temveč sem v teh dneh prejel le bančno nakazilo s katerim mi INPS likvidira zaostale obroke. Postavljam vam s tem v zvezi nekaj vprašanj: se lahko odpovem pokojnini? Bi se mi splačalo počakati še kako leto? Koliko višjo pokojnino bi mi dodelili?« R. K.

Vi ste ob dopolnitvi starostnega pogoja takoj vložili prošnjo, po zakonu pa se lahko tej vprašanju pokojnini tudi odrečete, torej INPS lahko arhivira ustrezno prošnjo, vendar pod pogojem, da ni prošile še prejeli bančnega nakazila, s katerim zavarovalni zavod poravnava vse dozorele in neizplačane pokojnine, in seveda da nima še v rokah pokojninske knjižice. Vi sicer pravite, da so vam že poslali nakazilo, kar deloma otežkoča celotno zadevo. Zato vam svetujem, da nakazila nikakor ne vnovčite, temveč da naslovite na INPS prošnjo, naj vam pokojnino ne izplačuje in da obenem vrnete neinkasirano nakazilo. O tej zadevi se mora izreči osrednji urad INPS v Rimu, ki je edini pristojen na tem področju. V najslabšem primeru vas bodo prisilili, da sprejmete starostno pokojnino in torej inkasirate vse dozorele zneske, ki vam priteče. V nasprotnem primeru, kot je najbolj verjetno, pa bo INPS začasno arhiviral vašo prošnjo in ko boste spet zaprosili za upokojitev, vam bodo ponovno izračunali pripadajoči znesek, seveda upoštevajoč nove pogoje.

In kateri so novi pogoji? — Ko ste predložili prošnjo, so izračunali višino pokojnino na podlagi prejemkov (pensionare retributiva), torej povprečja zadnjih treh let v višini 74 odstotkov. To je seveda veljalo za polno dobo 40 let, če pa zavarovanec uveljavlja manj let, se logično sorazmerno zmanjša tudi odgovarjajoči pokojninski znesek. S 1. januarjem letos pa se je ta odstotek povzela na 6 odst. (80 odst.), torej bi vam čez kako leto odmerili višjo pokojnino po sledenjih novih kriterijih: 1) pokojninski znesek osonov bi upoštevali v višini 80 odstotkov; 2) uveljavili bi večje število let, torej bi bila »razlika« od 40 standardnih let manj-

ša in pokojnina bi bila seveda višja; 3) predvsem sedanje višje plače višjo pokojninsko osnovo, ki jo izračunajo na podlagi prejemkov v zadnjih treh letih.

Torej objektivno bi vam INPS čez tri leta »odstel« neprimerno višjo pokojnino, pri tem pa morate upoštevati, da praktično izgubite tri leta sicer nižje pokojnine, do katere bi imeli pravico. V kolikor pa vam delo še ne teži, se vam po drugi strani splača še malo počakati na upokojitev.

Se zadnje navodilo, v kolikor INPS ne bi prejel vaše odpovedi pokojnino, boste lahko nove prispevke za delo po 60. letu starosti dodali na pokojnino vsaki dve leti.

Vpr.: »Prece dni januarja sem vložil prošnjo za otroško doklado pri kmečkem zavarovanju, ker moja hči obiskuje višjo šolo. Tedaj sem priložil prošnjo tudi vso predpisano dokumentacijo. V teh dneh pa sem prejel na dom novo formular INPS za otroško doklado. Čemu služijo?« E. S.

Posebno upravljanje neposrednih obdelovalcev je pred časom javilo, da bodo avtomatizirali postopek za dodeljevanje otroške doklade. Na podlagi lanskih prošenj so s pomočjo mehanografskih naprav natiskali že označene formulirje, ki jih mora zainteresirani zavarovanec izpolniti in predložiti na SCAU, ki jih nato odda INPS, potem ko ugotovi pravico do otroške doklade.

Ta novi postopek pa se je precej zavlekel in ko je napočil običajni rok za predložitev zadevnih prošenj, sta tržaški INPS in SCAU svetovala, da dokler ne pošljete v Rima novih navodil, velja dosežena praksa, zato ste vi že vložili prošnjo na starih formularjih. To pa ni nič hudega; zadostuje, da podpisate novo formulir in ga priložite že oddani prošnji.

☆

Vitez Damjan

☆

Piše: C. GALE
Riše: V. ČUK

☆

Jeklarna jim odpira vrata v Libijo

Smelt se dogovarja z libijskim investitorjem za nova naročila

LJUBLJANA, 18. febr. — Sredi decembra minulega leta je začela poskusno obratovati v Tripoliju jeklarna, v kateri lahko letno izdelajo iz starega železa 20.000 ton gredic. Graditve jeklarne »na ključ« je prevzel v sodelovanju z več kot 50 delovnimi organizacijami iz naše države ljubljanski »Smelt«, organizacija za inženiring investicijske graditve. Naročilo za graditve jeklarne so dobili na natečaju 1973. leta, na katerem je sodelovalo šest tujih podizvajalcev iz ZR Nemčije, Japonske in drugih razvitih industrijskih držav. »Smelt« je prevzel celovito investicijsko graditvo, od izdelave glavnih načrtov, organiziranja graditve in opremljanja jeklarne do izločanja delavcev in uspešne začetka redne proizvodnje v jeklarni. Pri graditvi in opremljanju jeklarne so največ sodelovali Litostroj, Rade Končar, skopski Takom in železarna Štore, ki je v jeklarni v libijski jeklarni proizvodnjo postopek. Po uspešni poskusni proizvodnji se je libijski investitor začel dogovarjati s Smeltno o naročilu za dodatno investicijo, s katero bi podvojili zmogljivost jeklarne. Hiera ti so se začeli dogovarjati tudi o tem, da bi Smeltu za upali graditve valjarne, v kateri bi gredice predelovali v betonsko železo.

ZDRAVKO STEFANČIČ

Slanova olja in akvareli v Švici

Številnemu občinstvu je všeč impresivna poetičnost našega umetnika

V galeriji Burkarthof v Neuchâtel-Egnach pri St. Gallenu v Švici so odprli kar zajeto razstavo najnovejših olj in akvarelov slikarja Franceta Slane. Gost iz Ljubljane je švicarjem predstavil okrog 60 del, med katerimi večina akvarelov nosi letnico 1976. Medtem ko se je razstava v galeriji mladinske knjige v Ljubljani pravkar zaključila, Slanova prikaza v Gradcu in Celovcu — kot dve retrospektivi akvarelov — še traja.

V svojskem pedantnem, nekam panoramskem formatu je tu Slana razstavil motive petelinov, obale s starimi hišami, čolni, skalami, pticami in mrtvim, stvarno in sanjsko hkrati, modernim, pa vendar slehernemu razumljivim. Njegova razmešana barvna akvarelna podlaga in nerazno odlična grafična linija je ustvarjala v vsaki kompoziciji mir in napetost. V nekaterih kompozicijah šopkov pa je s temničnim slojem napršene barve dosegel še posebno svetlo, iskro prosojnost.

Življenje oživlja

V mestih in naseljih, ki so jih že osvojile čete MPLA, se naglo razvija gospodarsko in politično življenje

POSEBEN TANJUGOV DOPIS

LUANDA, februarja — »Ljudske oborožene sile za osvoboditev Angole (FAPLA) pozivajo vse prebivalce, naj spet prične normalno živeti in delati. Vsi naj se vrnejo na svoja delovna mesta, ker bo MPLA vsem zagotovila popolno svobodo.

Ta poziv so objavili po radiu, takoj ko se enote LR Angole, FAPLA vkorakale v veliki pristaniški Lobito in Benguela, na južni angolski fronti. To je bilo prvo znamenje, da je prišla svoboda. Enote FAPLA so iz hiš in ulic odstranile mrtve, ki so jih tukaj pustili Južnoafričani, enote UNITA in FNLA, predno so se umaknili. Nato so na ljudskem zborovanju, na katerem sta prebivalstvo spregovorila poveljnik FAPLA in delegat MPLA, na poslopju občine razobesili zastavo LR Angole in MPLA.

Delegat MPLA in vojaški poveljnik sta preprosto dejala, da je končano prišla svoboda, da so sovražniki premagani in takoj opozorila na tisto, kar je v tem trenutku najbolj potrebno napraviti: obnoviti proizvodnjo osnovnih dobrin »ase in za vojaške ljudske armade, ki morajo osvoboditi tudi druge Angolce. Organizacija življenja in proizvodnje v mestu je zdaj v rokah delegacije MPLA in ljudske garde, ki so ga kot obliko samoorganiziranja in obrambe ustanovili še med vlada-

vino portugalskih kolonialnih oblasti, ki pa je pod UNITA in FNLA seveda deloval v ilegali. Delegacija MPLA tvori delegat, ki ga je imenovala oblast v Luandi, in aktivisti, ki so pobegnili pred sovražnikom ali pa legalno nadaljevali z delovanjem v mestu. Cilna delegacija po večini volji ljudstvo samo in somišljeniki MPLA. Le-te vsi dobro poznajo, saj so to posamezniki, ki so se izkazali s političnim delovanjem in prid osvoboditvemu gibanju. Mnogi med njimi, in to se je največkrat pripetilo prav v Lobitu, so to plačali z lastnim življenjem. Ti isti, ki se jim je posreželo, da so se umaknili pred pokolom FNLA in UNITA so tudi legalno opravili veliko dela. Skorajda vse čas so bili v stiku s svojimi tovariši na osvobojenem ozemlju.

Da bi to dejavnost učinkovito organizirali, so v Luandi ustanovili nekaj organov, ki so pridelovali takoj po osvoboditvi. Glavni organ je »DOMA« (oddelek za organiziranje množic), ki ima svoja predstavniška telesa v vseh osvobojenih in okupiranih krajih v državi. Drug pomemben organ je »Odbor za begunce«, ki ima prav tako svoje podobore v vseh krajih Angole in ki skrbi za namestitve, začasno delo in oskrbo ljudi, ki so morali pred sovražnikom prbežati na osvobojeno ozemlje. Delegacija »DOMA« in oddelek tega odbora spremljajo polovico in posameznih okupiranih krajih, pogostokrat odide celo do fronte, da bi se čimbolje seznanile s položajem na svojem področju. V osvobojenih mestih ali vasi pa prihajajo takoj za enotami FAPLA in pričajo or-

ganizirati življenje in oblast. Med begunci izvajajo mobilizacijo za vrnitev, kar je pomembno zato, ker so med begunci strokovni kadri, inženirji, učitelji, kvalificirani delavci in zdravstveno osebje. Za temi oddelki v osvobojenih krajih prihajajo predstavniki sindikatov, organizacije žensk, mladine, zdravstveni delavci, učitelji, pravni osebje itd. Ker se enote FAPLA le kratke čas zadržujejo v osvobojenem kraju, zdaj se ustanovljeno oblast naprej organizirajo enote ljudske milice in splošne ljudske obrambe. Njihove patrulje, ki jih tvorijo postojalci, stražijo na glavnih točkah in dohodih v kraj.

Hkrati s tem pa prebivalstvo, v skupinah ali brigadah, kot jih tukaj imenujejo, pogostokrat brez kakršne koli ukaza pričena odstranitev ruševin in smeti. Prebivalci popravljajo hiše in stanovanja, hkrati pa ustanovljajo, in temu pripisujejo največ pomena, tudi prve kmetijske, industrijske in potrošniške zadruge.

Okoli 90 odstotkov angolskega prebivalstva se preživlja s kmetijstvom, zato je razumljivo, da dajejo prednost kmetijskim združbam. Na kmetijskih posevkih, na katerih je še ostal zasebni lastnik, (kar je prava redkost, ker so malone vsi lastniki bili Portugalski, ki so po večini pobegnili) proizvodnja poteka tako kot prej. Na zemljiščih, ki so zapuščena, ali še niso bila obdelana, pa nastajajo kmetijske zadruge, za potrebe ene vasi ali enega kmetijskega posevka. Te zadruge v zadnjem trenutku pogostokrat poglavitni preskrbovalci borcev na fronti. Pridelki takoj porazdelijo, del del gre borem in bolničarjem, preostalo pa razdelijo prebivalstvu. Te zadruge pogostokrat seboj zamenjajo proizvode, neposredno in brez »tržnih meril.« Trenutno niso pomembna ta merila, poglavitno je, da vsakdo nekaj dobiva. Pravijo v neki združbi blizu mesta Uige, nekdanje Karmone, na severu Angole. Industrijskih združb je za zdaj malo, in še to so le v mestih. V podjetjih, čigar lastnik-kapitalist je pobegnil, in takih je veliko, delavci s pomočjo sindikata volijo »delavski odbor«, ki vzame proizvodnjo v svoje roke. V podjetjih, ki še imajo lastnika, »delavski odbor« upravlja skupaj z njim.

V prvem primeru nastajajo prave »industrijske kooperative« v katerih delavci skupno organizirajo proizvodnjo in delijo zaslužek. Kot je pred nedavnim zapisal list »Jornal de Angolaz« to neke vrste »spontano samoupravljanje«. Nekateri izmed teh tovarni-industrijskih kooperativ delajo brez inženirjev in tehnikov. De-

lavci sami, ki imajo sicer pri tem še zmeraj velike probleme, izvajajo proizvodni proces.

Tako torej, kot je novinarjem v pravkar osvobojeni vasi na južni fronti pred kratkim dejal poveljnik FAPLA, »za fronto prihaja svoboda.« DRAGAN BLAGOJEVIČ

... Zahodnonemška opozicijska krščanska demokratska stranka je menila, da ji bo reklamno besedilo »Naš Helmut je najboljši učinkovito pomagalo v letošnji parlamentarni volitvi« kampanji. Posabili pa so, da sta v ZRN še eden ali dva dobro znana Helmuta. Opravili so anketo in zvedeli, da je 46 odstotkov anketirancev pod imenom Helmut mislilo na kanclerja Schmidta (socialnega demokrata). Strije odstotki anketiranih so pomislili na voditelja krščanskih demokratov Helmuta Kohla. Štirideset odstotkov ispraznencev ni vedelo, za koga navaja reklamo. Pa so jo opustili...

Afera z atašejem ZRN

Tiskovni ataše ambasade ZRN v Moskvi obtožen vohunstva - Demanti Bonna - Skrivnostni žarki v ambasadi ZDA - Trdožive zaplate še iz hladne vojne

OD NAŠEGA MOSKOVSKEGA DOPISNIKA

MOSKVA, 18. febr. — Vohunska psihoza, ki je doživela tolikšen razmah na Zahodu, je te dni »okužila« tudi sovjetsko prestolnico. Okrog ameriške ambasade krožijo glasovi o nekakšnem »skrivnostnem žarčanju«, ki da prihaja iz ene od sosednjih zgradb. V ambasadi ZR Nemčije pa so odkrili celo pravega vohuna: tiskovnega atašaja Eberharda Heykena.

Književni tednik »Literaturna Gazeta«, ki je pravez nase glavno breme ideološkega mečevanja z Zahodom, in se je zadnji čas lotil tudi takšnih kočljivih tem, kot so kazenska tabo-rišča za politične zapornike,

svoboda veroizpovedi v Sovjetski zvezi, zapiranje ljudi v psihiatrične bolnišnice in podobno, je v svoji današnji številki razkril vso afero z zahodnonemskim tiskovnim atašejem, že sinoci pa je agencija TASS članek vna-

prej posredovala in ga tako še bolj razpihala.

»Literaturna Gazeta« objavlja pismo nekdanje lektorice za ruski jezik v Kalikutu s psevdonimom Petrova, ki opisuje svoje srečanje s tedanjim sodelavcem zahodnonemškega generalnega konzulata v Indiji Heykenom. Ta naj bi njo in njenega moža nagovarjal k sumljivemu sodelovanju, kasneje pa ju seznanil še z drugimi »ju hodnjaki«, ki so jim po Heykenovem odhodu kar naravnost ponudili vohunski posel.

Ko se je lektorica nato vrnila v Moskvo, je tam že danila Heyken kot tiskovni ataše in znova je z njo in mu-žem navezval stike, ki so se končali z angelijskim pogovorom po telefonu s skrivnim pod tujimi imeni, s šifriranim dopisovanjem itd. Nazadnje sta lektorica in njen mož vso zadevo prijavila. Uradni pripis »kompetentnih organov« k temu pismu se glasi: štiridesetletni Eberhard Heyken je dejal po naročilu zahodnonemške obveščevalne službe BND in je v ta namen navezoval stike s sovjetskimi državljani, med potovanjem po ZSSR pa je fotografiral vojaške objekte.

Se preden je »Literaturna Gazeta« vso zadevo oboela, danila, jo je uradni Bonn že demantiral in jo označil za izmišljeno. Heyken se je sredi marca vrnil v Bonn, kot je bilo že poprej znano, ker se mu je štiriletna služba v Moskvi že iztekla. Ime novan je, kot se je izvedelo, na novo dolžnost v zahodnonemškem znanjem mu strstu. Zdi se, da je bil za »junaka« vohunske afere izbran prav zato, ker se v kratkem vrne domov. Kajti vsa afera ima namreč svoje predzgodovino.

Pred časom je zahodnonemška TV na svojem prvem programu prikazala znameniti in po vsem sodeč docela za lase privlečen dokumentarni film o sovjetskih diplomatih, ki vohunijo v ZRN. Film je že vnaprej na široko reklamiral. Zahodnonemski smetali so s teletipičnostjo in na skrivaj zasledovali sovjetske diplomate in hoteli prikazati njihovo »vohunsko dejavnost«, četudi sam film tega ni z ničimer dokazal. Ampak vse skupaj je bilo toliko sugestivno skrivnostno, da je najbrž le imelo določen učinek.

Eden izmed sovjetskih diplomatov, ki ga je prikazal film, se je vrnil v ZSSR, pa ne zaradi svoje dejavnosti, ampak zato, ker se mu je iztekel rok službe. Potem takem je zveza med sedanjo afero in tisto v ZRN očitna. Pred nekaj dnevi so se namreč tudi zahodnonemski diplomati v Moskvi pri tožili, da petično izmed njih zasledujejo. Sio je to-

rej za čisto povračilno dejanje.

Z objavo lektoricega filma v »Literaturni Gazeti« se je torej ZSSR maščevala za prikazani film po zahodnonemški TV. Lahko bi torej rekli, da sta si deželi zdaj bot. Zahodnonemski ataše bo kmalu zapustil Sovjetsko zvezo, tako da bodo na zunaj računali čisti. Hkrati s tem pa je iz zahodnonemskih krogov slišati tudi bojazen, da vsa afera, najsi je še tako za lase privlečena, ne bo prinesla kakšnih stranskih negativnih posledic, denimo izolacijo diplomatov, od navadnih ljudi, pa razraščanje mišljenja, da so stiki s tujimi predstavniki lahko sumljivi.

V moskovsko »vohunsko psihozo« sodi tudi afera s tako imenovanim »skrivnostnim žarčanjem« v ambasadi ZDA v Moskvi. Veleposlanik Stoessel je namreč pred časom opozoril osebje na nekakšno žarčanje, ki da prihaja iz ene od sosednjih zgradb, v kateri naj bi prisluškovali ali motili pogovore v ambasadi. Čeprav so kasneje ugotovili »neškodljivost« žarčanja, je vsa zadeva sprožila plimo govorice, ki seveda po verjetnem »adna babuška skazalca« (po naše »reka, kazala«) na koncu zakuhajo nenavaden godilo.

Kar je nazadnje še samo dokaz, da so posamezne zaplate ledu iz časov hladne vojne izredno trdožive in da jih tudi najbolj vztrajne sople sape popuščanja napetosti ne morejo do kraja skopti. Prav zato je eno izmed poglavitnih prizadevanj politike popuščanja napetosti ravno nenehno širjenje med sebojnega zaupanja med državami. TIT DOBERSEK

Skupina zarotnikov v ječi

V Južnem Vietnamu so onemogočili skupino izdajalcev

SAIGON, 18. febr. (GPA) — Saigonske varnostne sile so 12. in 13. februarja pozarile skupino oboroženih izdajalcev, ki so se bili zarotili proti revolucionarni oblasti in hoteli spodkopati ljudsko gospodarstvo. Izdajalci so imeli svojo postojanko v cerkvi Vinh Sonh.

Ljudstvo pa je varnostne sile obvestilo o tej zarotniški skupini in pripadniki varnostne službe so potem — to je bilo 12. februarja ob 17.30 — obkolili cerkev, prav tako s pomočjo prebivalcev. Zarotnike so najprej pozvali, naj odložijo orožje. Izdajalci pa se niso hoteli vzdati, temveč so streljali in pri tem ubili enega izmed pripadnikov varnostne službe. To je bil povod za odločno akcijo varnostne službe in 13. februarja ob osmih jutraj so bili vsi pripadniki zarotniške skupine aretirani. Pri njih so našli številne do-

Slovenščina v SZ

Ko je lani decembra pet slovenskih pesnikov priredilo na filozofski fakulteti Lomonosova literarni večer moskovske državne univerze od 175-letnice rojstva Franceta Prešerna, je bila med poslušalci tudi skupina prvih absolventov dveh letnega lektorata za slovenski jezik. Prihodnjič bodo lahko tak literarni večer za študente slovenskega jezika priredili tudi v Leningradu.

V tem mestu je bil namreč 1. februarja odprt polletni lektorat za slovenščino, ki ga vodi lektorica Katja Zakrajšek.

V skladu s triletnim programom o kulturnem sodelovanju med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo do leta 1976 je bil prvi lektorat za slovenščino odprt na moskovski univerzi jeseni 1973. Lektor Vladimir Nartnik, ki ta čas poučuje slovenščino v Pragi, je v dveh letih izločal manjšo skupino študentov. Minulo jesen

pa lektorat v Moskvi zavoljo premajhnega zanimanja ni bil odprt, ampak je bil februarja začasno preseljen v Leningrad. Letos jeseni naj bi se znova vrnil v Moskvo.

Trenutno je v Sovjetski zvezi pet jugoslovanskih lektorjev. Dva lektorja poučujeta srbohrvaščino v Moskvi, eden v Kijevu, in eden v Leningradu. Makedonskega lektorata za zdaj še ni, dogovorili pa so se za občasna predavanja, s katerimi je prav pred dnevi začel na moskovski univerzi akademik Vidojevič iz Skopja. Ni pa izključeno, da bo tudi makedonski lektorat kmalu zaživel v Sovjetski zvezi.

Možnosti za odpiranje naših lektoratov v Sovjetski zvezi je namreč še precej. Sovjetski lektorjevi v Jugoslaviji je na primer dvakrat več kot naših v ZSSR. Po dva lektorja za ruščino sta v Beogradu, Sarajevu in

Novem Sadu, po eden v Ljubljani, Skopju, Pristini in Zadru, poleg njih pa je še lektor za ukrajinški jezik v Zagrebu, tako da je vseh trenutno enajst. Seveda je tolikšno število povezano tudi z naraščajočim zanimanjem za pouk ruščine pri nas.

Zdi pa se, da bo dodatne možnosti za pouk naših jezikov v ZSSR mogoče poiskati tudi v širjenju pobratimskih vezi med mesti in republikami obeh držav. Kar zadeva Slovence, so v tem pogledu še storili prve korake. V pobratimskem Tbilisiju se razmišljajo o katedri za slovenščino, ki naj bi dala prve gruzinske prevajalce iz našega jezika.

Prejone pa bi podobne načrte lahko spodbudilo tudi sodelovanje z Estonijo, saj je bil že obobjestransko izražen interes za krepitev kulturnih vezi med obema republikama.

TIT DOBERSEK

„Jugo-galerija“ ob Renu

Na velestem kölnskem »ringu« privlačijo živje, vedre barve mimoidajočih, da si ogleda lirčne, močno stilizirane, ekspresivnoistično delujoče slike, na katerih barve kar tekmujejo, se prelivajo in dihaajo: Mira Ličen, mlada slovenska slikarka, razstavlja svoje kraške pokrajine in hožitja. Slikarka je vsa Primorka, rojena na koncu Istre v Pulju. V Kopru je prenašala svoje prve vtise in čustva v barve: rdeča in oranžna, pa temnozeleno, osamljeni kraševci, jame in zapeljivo polnobarvne rože. Diplomirana slikarka iz oddelka pokojnega Sedeja vzgaja v Kopru svoje glodalce in amaterske slikarje (»Upam, da jih bom vsaj ključ odvalila«, restavirar Hrstavljav in druge dragocene starine. Optimizem v poplavi mrakobnosti?

»Slikati sem začela, ker sem bila hud pesimist, melanholik. Mučili so me odnosi med ljudmi. V slikarstvu sem potem našla sredstvo, takšno kot ga vidite...« Vzori in vzorniki?

Pravzaprav lahko že laik povpraša slikarko, ali je ne zapeljuje Van Gogh. Seveda, in orientalska umetnost (posebej med Nemci je povpraševanje po strokovnih virih dobri večji kot prevedeni iz literaturo).

V nekaj mesecih se je tu zvrstila že cela vrsta razstav: največ iz beograjske galerije in zasebne zbirke slikarja Djura Jancića; mladi slikar iz Bosne Oliver Tihi; jugoslovanska karikaturna; pa potujoča razstava jugoslovanskih knjig, posebej otroške knjige; filatelistična

umetniške razstave. Tu je na voljo našim in nemškim bralcem stalna knjižnica (posebej med Nemci je povpraševanje po strokovnih virih dobri večji kot prevedeni iz literaturo).

V nekaj mesecih se je tu zvrstila že cela vrsta razstav: največ iz beograjske galerije in zasebne zbirke slikarja Djura Jancića; mladi slikar iz Bosne Oliver Tihi; jugoslovanska karikaturna; pa potujoča razstava jugoslovanskih knjig, posebej otroške knjige; filatelistična

Okence v svet

razstava... Ravno tale zadnja je zanimiva posebnost v delu informativnega centra. Posebna sekcija v zahodnonemški filatelistični zvezi, ki se ukvarja z jugoslovanskimi znamkami, je v centru imela letni občni zbor!

Kako sestavljati program? Direktor Bilič (prej je bil republiški sekretar za

karikature, ki je ravno v Kölnu dobila največji odmev v tisku in RTV. Kajti Köln ni le milijonsko mesto, marveč tisto vele mesto, ki od vseh daje razmeroma največ sredstev za likovno umetnost, za svojih sedem velikih muzejev in galerij. Tu je tradicija slikarstva izredno bogata.

ANTON RUPNIK

Družbeni dogovor o razvoju kmetijstva in živilstva Jugoslavije

Tona žita na prebivalca

Zaradi ugodnih naravnih razmer naj bi sčasoma postali izvozniki hrane

Do leta 1980 naj bi se Jugoslavija rešila neljubega uvoza kmetijskih pridelkov in postopoma postala tudi izvoznica hrane. Za dosego takšnega cilja, zadati naj bi si ga z novim zelenim načrtom, ki bo v kratkem sprejet, imamo namreč vse pogoje — do bolj rodovitne zemlje, naravne in drugo pogoje in končno tudi dolgoletne izkušnje pri pridelovanju hrane.

Pri vseh dosedanjih prizadevanjih smo bolj ali manj ostali na pol poti. Tako ocena bo najbrž držala tudi za zadnjo petletko, oziroma za tako imenovani zeleni načrt. Čeprav smo z njim dosegli določene uspehe, kljub temu ni dal pričakovanih rezultatov. To bo najbrž držalo, saj si uvoza pšenice, sladkorja, olja, krompirja, čebule in še nekaterih pridelkov, ki bi jih lahko pridelali doma, ne moremo šteti v dobro. Res pa je, da smo bili v zadnjih petih letih deležni ene zares dobre letine, ene povprečne in treh slabih in da smo trčili ravno v obdobje zapiranja svetovnih tržišč, nizke svetovne cene in druge nevesočnosti, ki jih prinaša gospodarska svetovna kriza. To pa seveda pomeni, da bo treba v srednjeročnem obdobju, ki ga začnemo letos, še bolj zaviti rokave, in to iz več vzrokov.

Predvsem si zaradi izredno neugodne blagovne menjave s tujino ne moremo še naprej privoščiti uvoza kmetijskih pridelkov, ki bi jih lahko pridelali doma, ne moremo šteti v dobro. Res pa je, da smo bili v zadnjih petih letih deležni ene zares dobre letine, ene povprečne in treh slabih in da smo trčili ravno v obdobje zapiranja svetovnih tržišč, nizke svetovne cene in druge nevesočnosti, ki jih prinaša gospodarska svetovna kriza. To pa seveda pomeni, da bo treba v srednjeročnem obdobju, ki ga začnemo letos, še bolj zaviti rokave, in to iz več vzrokov.

skih pridelkov, ki bi jih lahko pridelali doma ali pa jih celo izvažali. Upoštevati je treba tudi dejstvo, da postaja hrana strateško orožje nekaterih držav, ki bo zaradi predvidenega pomanjkanja hrane v svetu vedno bolj pomembno.

Naloga, ki si jih zadajamo z družbenim dogovorom o razvoju kmetijstva in živilstva v letih 1976 do 1985 in osnovami družbeno ekonomskih pogojev razvoja od leta 1976 do 1980, oziroma s tako imenovanim novim zelenim načrtom — predlog dogovora je v javni razpravi — vsekakor niso majhne. Z sedaj je jasno, da bodo te naloge zahtevale še več naporov, kot smo jih vložili pri dosedanjih prizadevanjih na tem področju. Zato, da je dogovorom predvideno, da bomo morali v naslednjih petih letih povečevati kmetijsko proizvodnjo povprečno za 4 odstotke na leto, bo zahtevalo veliko naporov ne le delovnih ljudi v kmetijstvu, ampak celotne družbene skupnosti. Za primerjavo samo podatek, da je v zadnjih petih letih znašala povprečna stopnja rasti kmetijske proizvodnje le 2,7 odstotka, čeprav smo prav v tem obdobju posevčali kmetijstvu več pozornosti kot kdajkoli doslej, ki pove marsikaj.

Na družbenem sektorju naj bi naravnano proizvodno rast dosegli z intenzivnejšim izkoriščanjem sedanjih kapacitet, kar pomeni, da bi morali pri sedanjem obsegu proizvodnje pridelati precej več kot sedaj. Precejšen del

rasti pa naj bi šel tudi na račun novih zemljišč, pridobljenih z melioracijami in odkupom pri zasebnem kmetijstvu. Do leta 1980 naj bi povečali družbeni kmetijski sklad za 293.000 ha obdelovalne zemlje. Od tega odpade na Slovenijo 5000 ha, največ pa na Vojvodino — 140.000 ha. Družbeni zemljiški sklad naj bi povečali tudi po letu 1980. Predvideno je, da bi imel družbeni sektor leta 1985 za okoli milijon hektarov več obdelovalne zemlje kot sedaj.

Poleg tega naj bi dali večji poudarek tudi razvoju zasebnega sektorja, ki bo tudi v naslednjih letih doživljal podobne procese kot v zadnjih. Računajo, da se bo leta 1985 ukvarjalo s kmetijstvom le še okoli 26 odstotkov jugoslovanskega prebivalstva. To pa pomeni, da se bodo nadaljevali tudi vsi negativni procesi, ki jih prinaša hitro razširjanje prebivalstva. Zaradi tega bo treba na kmetijah, ki bodo ostajale, posodobiti proizvodnjo in povečati pridelke, da bi na eni strani nadoknadili odsotnost tistih, ki opuščajo kmetijstvo in sami postajajo porabniki hrane in na drugi strani dosegli tudi naravnano letno dvostronsno povečanje hrane. Ocenjujejo, da bo to mogoče doseči le z nadaljnjim razvojem sodobnih kooperacijskih oblik sodelovanja s kmeti, večjimi vlaganji, združevanjem zemlje in sredstev itd. Do leta 1985 naj bi v te procese zajeli skoraj vse kmetije, ki pridelujejo hrano za trg.

Tako kot v zadnjih letih naj bi tudi

v prihodnjih dali prednost rastlinski proizvodnji, zlasti pridelovanju žita in krme za živino. Leta 1980 naj bi v Jugoslaviji pridelali 17,6 milijona ton žita. Naš dolgoročni program pa je, da bi okoli leta 1985 pridelali že okoli 22 milijonov ton žita ali 1000 kg na prebivalca.

S pšenico se do nedavnega nismo imeli večjih načrtov. Dogovorjeno je bilo, da jo bomo pridelovali le toliko, kolikor bo zadostovalo za kritje lastnih potreb. Ob tem ko postaja hrana tudi strateško orožje, pri katerem ima pšenica vidno mesto, predlagajo, da bi tudi pri nas povečali pridelovanje pšenice, oziroma da bi jo tudi izvažali. Z družbenim dogovorom je predvideno, da bi vsako leto pridelali okoli 6 milijonov ton pšenice, kar bi zadostovalo za kritje lastnih potreb, rezerve in še za izvoz.

Se večji skok proizvodnje je predviden pri koruzi. Leta 1980 naj bi pridelali 10,5 milijona ton koruze. Predvideno je, da bi pri takem pridelku in naravnano razvoju živinoreje lahko izvozili še okoli 1,5 milijona ton koruzne zrnja. Pridelke koruze pa naj bi postopoma še povečevali, tako da bi leta 1985 pridelali že okoli 13 milijonov ton koruze.

Poleg povečanega pridelka pšenice in koruze predvidevajo tudi večji pridelke sladkorne pese in vseh vrst oljarič. Na koncu srednjeročnega obdobja naj bi pridelali 8,6 milijona ton sladkorne pese, kar bi zadostovalo za

milijon ton sladkorja, 750.000 ton sončnic, 238.000 soje, 50.000 ton oljne repice in 40.700 ton oliv. To naj bi, upoštevajoč večjo potrošnjo, zadostovalo za pokritje lastnih potreb po sladkorju in olju. Po tem letu naj bi povečevali pridelovanje teh poljščin v skladu s povečevanjem potreb. Poleg tega je s predlaganim družbenim dogovorom predvideno, da bomo leta 1980 v Jugoslaviji pridelali okoli 8 milijonov ton razne zelenjave, 2 milijona ton raznega sadja in grozdja, ulovili 158.000 ton rib itd.

Posebne pozornosti bo deležna tudi živinoreja, kjer imamo še precejšnje rezerve. Računajo, da bomo leta 1980 imeli 1,2 milijona ton mesa, od tega svinjskega 495.000, govejega 379.300 in perutninskega 225.000 ton. S tako prirejo bi prišlo na vsakega prebivalca okoli 48 kilogramov mesa in še bi ostalo okoli 170.000 ton za izvoz. Živino rejci naj bi pridobili še 4,2 milijarde litrov mleka in 4,3 milijarde jajc, kar bo zadostovalo za kritje domačih potreb. Govedoreja naj bi imela tudi v prihodnje prednostno mesto v okviru kmetijstva. Predvideno je, da bi prirejo mladih pitanih goved usklajevali z možnostmi prodaje na domačem in tujem trgu. Sicer pa naj bi znašala prireja govejega mesa leta 1985 že okoli 460.000 ton.

Svinjsko meso naj bi tudi v prihodnjem obdobju zadržalo 40-odstotni delež v strukturi potrošnje mesa, kar pomeni, da večjih presežkov za izvoz ne bi bilo. Pričakovati je le občasne izvoze manjših količin svinjskega mesa, več pa naj bi ga izvozili v obliki mesnih konserv.

Bolj kot doslej naj bi v prihodnje izkoristili možnosti rejce ovac in pridelovanja kakovostne volne. Z zoološkim genetskim zasnovami, intenzivnejšo rejjo in boljše krmo bi lahko do leta 1985 povečali prirejo ovčjega mesa na okoli 80.000 ton. Obstajajo tudi večje možnosti za izvoz tega mesa.

Za sladkovodno in morsko ribištvo predvidevajo tak razvoj, kot ga bodo narekovala dejstva potrebe in možnosti izvoza. Načrtujejo, da bi leta 1985 znašal ulov rib okoli 120.000 ton. Uskladen razvoj z dejanskimi potrebami naj bi pri proizvodnji tobaka, bombaze, zelenjave, sadja, krme

Nagrajena goriška lepota

Tradicionalna nagrada za najboljšo arhitektonsko stvaritev v Jugoslaviji je letos pripadla oblikovalcem bolnišnice Franca Derganca v Šempetru — Velika pridobitev za celo Goriško

NOVA GORICA, LJUBLJANA, febr. — Tradicionalni nagradi, ki ju vsako leto podeljuje časnik »Borba« za najboljšo jugoslovansko in republiško arhitektonsko stvaritev, so letos dobili ljubljanski arhitekti Stefan Kacin, Jurij Princec, Bogdan Spindler in Marjan Uršič iz ljubljanskega Investicijskega zavoda za izgradnjo Trga revolucije, projektanti nove splošne bolnišnice dr. Franca Derganca v Šempetru pri Novi Gorici. Posebni žiriji sta ugotovili, da je ta objekt velik dosežek za kulturni in socialni razvoj tega dela Slovenije.

Nova bolnišnica je v prvi fazi že zgrajena in opremljena, konec lanskega leta je bila že slavnostna otvoritev, sredi prihodnjega tedna jo bodo še tehnično pregledali in prvi deli prihodnjega meseca bo že sprejela pod svojo streho prve bolnike. V devetnadstropni bolnišnici, v kateri je že opremljenih zgornjih šest nadstropij, je 350 bolniških postelj.

Navidežno zmanjšan velik

Na Goriškem doslej ni bilo bolnišnice z vsemi oddelki, ki bi jo prebivalci tega dela Slovenije še kako potrebovali. Za gradnjo v Šempetru so se odločili leta 1962, vendar je začeto gradnjo ustavila reforma. Šele leta 1971 je lahko upravni odbor Sklada za gradnjo splošne bolnišnice v Novi Gorici nadaljeval delo in zaupal nadaljnje projektiranje Investicijskemu zavodu za izgradnjo Trga revolucije v Ljubljani, ki se je s svojimi arhitekti Kacinom, Princecom, Spindlerjem in Uršičem takoj lotil dela ter glede na želje in denarne zmožnosti investitorjev razdelil delo v tri fa-

ze, od katerih je prva predmetni dobila svojo dokončno podobo. Arhitekti so dobili leta 1971 postavljeno okostje nove bolnišnice, ki jim ni bilo všeč. Med drugim so vsekarne želeli izbrati za koristne površine tudi prostor med stebri ob fasadi, kar znaša v vsaki etaži 120 kvadratnih metrov. Na drugi strani pa je bilo že postavljeno velikansko okostje preveliko in je preveč izstopalo, zato ga je bilo treba navidežno zmanjšati. Sto metrov dolgo in 40 metrov visoko gmoto je bilo treba razdeliti in jo »vrazariti«, kar so arhitekti dosegli na južni fasadi z navpičnimi linijami, na severni pa s skupino dreves, zasajenih na nasutju.

Tudi z barvami je bilo treba navidez zmanjšati veliko stavbo. Pri določanju barvnih zasnov je sodeloval akademski slikar Danilo Ječič, ki je po več poskusih izbral za veliko fasadno ploskev odtenek modre barve, ki je ob določenem vremenu podobna barvi neba, instalacijske jaskje in glavno stopnišče z dvigali, ki so jih pomaknili navzven, pa je pobarval

kontrastno rdečo, kar je na eni strani simbol rdečega križa, na drugi pa je daleč vidno in opozarja na lokacijo objekta. Obe osnovni barvi fasade se kot nadaljevanje zunanosti ponavljata tudi v notranjih prostorih: rdeča na stopniščih z dvigali, modra v večini notranjih prostorov.

Pešci in avtomobilisti
Ceste okrog nove bolnišnice v Šempetru so urejene tako, da avtomobilisti ne bodo nadlegovani pešev in da slednji ne bodo ovirani pri njih. Ob severni strani poteka v višini kletne etaže servisno oskrbovalna enosmerna cesta, v višini pritličja na južni strani pa od pešev ločen dovoz za reševalne avtomobile neposredno do operacijskega bloka z ordinacijami za prvo pomoč in specialističnimi ordinacijami poliklinike. Na jugozahodnem delu so vsi dostopi pešev prirejani tako, da je mogoče tudi dovoz z invalidskimi in otroškimi vozički. Celotnega območja za pešce ne moti avtomobilski promet, kajti avtomobilisti morajo pustiti svoja vozila na parkirnem prostoru. Ob vse večjem ce-

stnem prometu je predvidena za čimprejšnjo pomoč ponesrečencem ob bolnišnici tudi ureditev helikopterskega pristajališča.

Posebno pozornost so v novi bolnišnici posvetili kvalitetno in pravilno izbranim medicinskim aparatom in sodobni tehniki dela. Varnost zagotovljena je na primer zasnovana z avtomatskimi javljalnimi požari, ki reagirajo na dim, poleg njih pa so še ročni javljalniki. Za razsvetljavo so uporabili fluorescentne svetilke. Bolniške sobe in spremljajoči prostori se prežračujejo naravno skozi okna, vse ostale prostore sredi objekta pa prežračujejo umetno, medtem ko so najzahtevnejši prostori, kot na primer porodne sobe, operacijske dvorane ali prostori za intenzivno nego, klimatizirani.

Neupoštevanje medicinske aparature so opremo in materiale za novo bolnišnico nabavili razen pri domačih podjetjih še v Italiji, Avstriji, Norveški, Švedski, Veliki Britaniji in Zahodni Nemčiji.

Nedograjena bolnišnica

Nekatere dejavnosti v bolnišnici so centralizirane. Tako je centralizirano čiščenje, centralizirana je tudi kuhinja v kletnih prostorih, kjer lahko vsakokrat pripravijo tisoč obrokov, posebno ogre- ta keramična posoda pa omo-

goča, da pride hrana do pacienta tudi pol ure pozneje primerno topla. V posameznih etažah ne bo čajnih kuhinj, zato sta ob glavni kuhinji predvideni še centralna mlečna in čajna kuhinja, ki bosta delali neprekinjeno. V kleti, ki je že urejena, bo poleg kuhinje še centralizirana sterilizacija.

Ko bo v drugi fazi dograjeno pritličje, bodo tod najrazličnejše ordinacije, mavčarna, rentgen, administracija in prostori za nočno dežurno ekipo. Paciente bodo iz čakalnice klicali v ordinacijo semaforško s številko ob svetlobnem in zvočnem znaku.

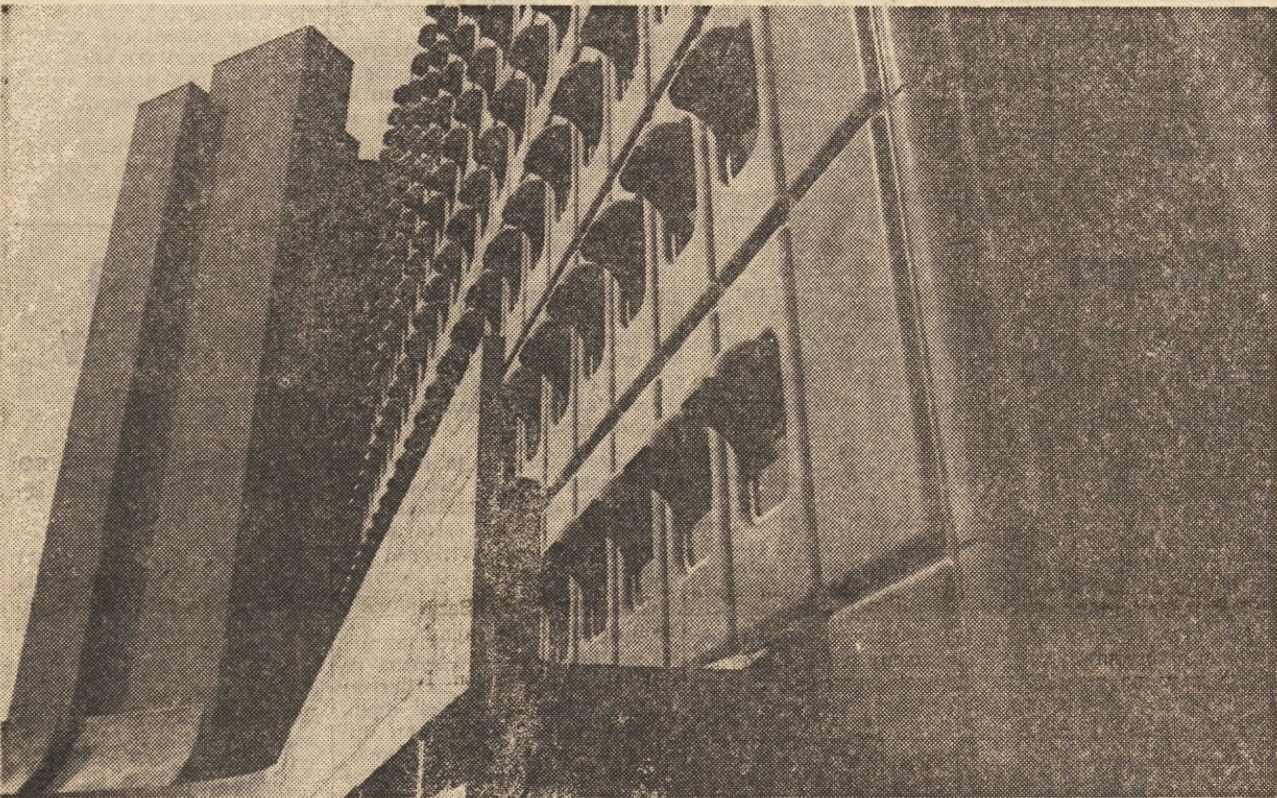
Prva tri nadstropja prav tako še niso urejena. V prvem bo intenzivna nega in terapija, prostori za hemodializo ter prostori za medicinsko vodstvo bolnišnice, svojci pa se bodo v bolnišnici na intenzivni negi pogovarjali s posredovanjem interne televizije. Drugo nadstropje je rezervirano za operacijske dvorane, kjer bo mogoče pomembne operacije filmsko in televizijsko snemati s kamero, vgrajeno v operacijski svetilki. V tretjem nadstropju bo porodnišnica.

Urejene bolniške etaže

Naslednja štiri nadstropja, ki bodo v začetku prihodnjega meseca sprejela prve paciente, so tipično bolniške etaže, v vsaki od njih pa je 70 postelj. Bolniške postelje so posebnost, ki jih je izdelalo ajdovsko Splošno kovinsko podjetje po tuji licenčni omogočajo dviganje, spuščanje in nagibanje po potrebi ter so na kolesčkih, tako da po vsej bolnišnici odpadejo transportni vozički in prelaganje bolnika. Enako univerzalno so tudi bolniške omari- ce istega podjetja. Nad posteljami so instalacijski kanali: eden od njih pride iz glavne ojačevalne naprave v hiši, pacienti pa lahko izbirajo tri glasbene programe prek posebnih slušnih blazinic, ki jih hkrati lahko uporabljajo tudi za nujni klic ali razgovor s sestro. Osmo in deveto nadstropje sta namenjeni najmlajšim bolnikom, ki imajo tam tudi igralno sobo in učilnico.

Končna vrednost izgradnje in opreme prve faze nove novogoriške bolnišnice znaša nekaj več kot 150 milijonov dinarjev, za kompletno izgradnjo bolnišnice pa bo potrebno zagotoviti več kot 300 milijonov dinarjev. Dosej velja vsak zgrajeni in opremljeni kvadratni meter etažne površine nekako 10.380 dinarjev, vsaka izmed sedanjih 350 bolniških postelj pa 430.000 dinarjev.

MARJAN RAZTRESEN

MODRO RDEČA BOLNIŠNICA — Goričani so dvakrat z nezaupanjem gledali na novo šempetrsko bolnišnico: ko je toliko časa stala kot skelet in ko so jo oblekli v modro-rdeči oklep; zdaj so ponosni na svojo lepoto. Foto: Damjan Gale

Novih Slovencev lani čez „magično mejo“

Po predhodnih podatkih se je lani v Slovenijo rodilo 30.331 otrok, toliko, kot že dobri dve desetletji ne

LJUBLJANA, 17. jan. — Pravkar zbrani podatki o številu otrok, ki so se nam rodili lani, bodo gotovo prvi obliž na zaskrbljenost vseh tistih, ki že nekaj let nazaj tožijo nad nizko nataliteto v naši republiki. Po doslej znanih podatkih (ki še niso uradni, temveč predhodni) bi lahko skoraj dejali, da doživljamo manjši »baby boom«, saj se nam je rodilo 30.331 otrok, se pravi toliko, kot že dvajset let nazaj ne.

Vsa zadnja leta so se številke, v katerih so zajeti živorojeni otroci, gibale okrog 27 ali 28.000. Leta 1970, ki je bilo v tem pogledu najmanj plodno, je bilo novorojenih celo samo dobrih 26.000. V primerjavi s prvimi povojnimi leti, ko smo tako pri nas kot v večini drugih držav (po- pularno imenovanih kar baby boom), so bile te številke seveda zelo nizke, kajti v zgodnjih petdesetih letih se nam je rojevalo na leto po 33, 34 ali

celo 35.000 otrok. Kasneje je nataliteta začela upadati in je po rahlih nihanjih pred petimi leti dosegla najnižjo stopnjo. V tem času se je ne kako celo uveljavilo mnenje, da predstavlja 30.000 »magično mejo«, ki je verjetno zlepa ne bomo več dosegli.

Lani pa se je, po podatkih zavoda za statistiko, to zgodilo. Za primerjavo naj povemo, da smo imeli toliko novorojenih zadnjih leta 1956, leto kasneje pa je bila številka že nižja od lanske. Seveda pa je bila tedaj tudi umrljivost dojenčkov (se pravi smrti od rojstva do prvega leta starosti) neprimerno večja od današnje. V času, ko se nam je rojevalo največ otrok, se pravi leta 1950, 1951, 1952, nam je na leto umrlo povprečno po 2376 dojenčkov. Lani pa je število teh prezgodnjih smrti močno upadlo, bilo jih je le 454.

Prav pri koeficientu umrljivosti (se pravi številu v prvem letu umrlih na tisoč živorojenih) pa smo lani

zabeležili dosežek, ki ga strokovnjaki ocenjujejo za izjemnega. Koeficient umrljivosti velja v svetovnem merilu za nizkega, če seže pod 20, v Sloveniji pa šteje zadnja leta od 20 do 23. Leta 1974 je s 17,7 privratal padel pod to mejo, lani pa se je znižal celo na 15,0. Ker je pri tako nizki umrljivosti vsak padec zelo težko doseči, ocenjujejo strokovnjaki Zavoda za zdravstveno varstvo lanskeletni padec umrljivosti kot izreden uspeh.

Za primerjavo naj navedemo, da znaša ta koeficient v Jugoslaviji (po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije za leto 1972) kar 44,4. Nižje ga od nas imajo skoraj vse evropske države (od Portugalske in Bolgarije do vseh zahodnoevropskih). Z lanskim letom pa se je Slovenija približala nekaterim najbolj razvitim, na primer Franciji (13) in Finski (12,1).

Ceprav je naraščanje in upadanje natalitete zapleten pojav, ki mu je težko pripisati en sam razlog, pa se samo od sebe ponuja mnenje, da se nam je lani rodilo toliko več otrok, ker smo močno podaljšali porodniški dopust. Tudi takšen upad umrljivosti pri dojenčkih verjetno velja v precejšnji meri pripisemo večji skrbi, ki so je ob daljšem dopustu mater deležni njihovi novorojeni otroci.

ALENKA PUHAR

Delavci sprejeli pobudo

Že 400 pomurskih kandidatov za zaposlitev zbira denar za nov obrat

MURSKA SOBOTA, 18. febr. — Na gospodarski zbornici Slovenije je bil večeraj pogovor, na katerem so predstavnik sveta delavcev iz Črenšovca seznanili predsednika Andreja Verbiča z doslej opravljenim delom pri zbiranju denarja in materiala za ureditev proizvodnega obrata, ki naj bi ga tako pomagalo graditi kakšnih 400 kandidatov za zaposlitev. Tako se uresničuje pobuda, da bi na tem območju z zbiranjem sredstev pokrajine in občin uredili nova delovna mesta.

Prebivalci velike krajevne skupnosti Črenšovci in treh Bistric skupaj načrtujejo novo proizvodno dejavnost na svojem območju. Vrednost njihove ponudbe že zdaj presega tri milijone dinarjev.

Gospodarska zbornica, ki so sklenili, že v kratkem pripravila pregled ožjega obora investicijskih programov, ki bi jih lahko uresničili na tem manj razvitem območju. Svet delavcev iz Črenšovcih in Bistricah kot nosilec te samoupravno postavljene akcije bo stopil v sodelovanje z gospodarsko zbornico čimprej v stik z delovnimi organizacijami, ki so nosilke investicijskih programov in bi bile pripravljene te programe uresničiti na tem območju. B. B.

Mali svetovljani

Uspehi Mladinskega pevskega zbora Maribor niso nikakršni »čudež« - Pevski »hotel setra« rajša po Evropi

MARIBOR, februarja — Domači in tuji glasbeni poročevalci jih imenujejo »zlata mlada grla«, »mariborski slavčiči«, »kristalni glasovi« in podobno, zborovodja letošnjega nagrajenca Prešernovega sklada, Mladinskega pevskega zbora Maribor, prof. Branko Rajšter pa pravi, da v svojem zboru nima »čudežnih otrok«.

Izarzito pevsko nadarjenih otrok je v zboru le nekaj deset in ti se večinoma tudi uče solo petja v glasbeni šoli. Glavino zbora pa sestavljajo otroci z normalnimi oziroma poprečnimi glasbenimi dispozicijami. Skrivnost uspeha Mladinskega pevskega zbora Maribor torej ne izhaja iz kakšga »čudeža«, marveč iz nečesa drugega. To je vztrajna, skrbno izdelana glasbeno-didaktična vadba, delo z vsakim otrokom v zboru, z glasovi in z zborom kot celoto.

Njegovi člani večinoma niso nadobudni glasbeni talenti iz glasbenih šol, marveč so to solari iz 15 mariborskih osnovnih šol (zunaj mesta so novih šol (zunaj mesta so nove osnovne šole Hoče in Sliv. z oddaljenosti šol bi bilo težko hoditi redno na vaje). Soglasno mnenje je, da zbor »drži znanalcev«, da zbor »drži skupaj in z njim dosega tako velike uspehe zborovodja Branka Rajšter predvsem zato, ker je močna glasbena in obenem pedagoška osebnost. V zboru ni »disciplin strahu«, ampak ni »disciplina dela«, avtoriteta dela; Manj vztrajni otroci iz zbora hitro izstopijo. Osiplje sploh velik, saj otroci »sprosti« preraščajo zborovo

starostno stopnjo. Kaj pravzaprav otroke motivira za delo v zboru, ki zanj nikdar ne dobe seveda ničesar gmotnega, zelo pa se veselijo normalnih priznanj. »Petje me veseli, ponosen sem tudi nad našimi uspehi (Edi Kekec, 7. razred OS Slava Klavara)... Na osnovni šoli Ivan Cankar sem bila najboljša pevka, pa so me predlagali v zbor. Oče je igral pri ansamblu Jožeta Krežeta. Sama sem igrala harmoniko... Vesela sem potovanja v tujino, veliko se naučimo na naših turnejah, spoznavamo življenje v drugih deželah, saj včasih stanujemo pri družinah otrok iz tujih zborov (Suzana Potré, 11 let, v zboru poje že 5 let)... Mama je učiteljica glasbene pouka. V zboru pojem že od 4. razreda osnovne šole. Stara sem 19 let in sem ena najstarejših članic zbora. Nove zboriste pomagam učiti star program. Igram klavir. Vsi vedeti članice zbora se nekoliko naučijo igrati klavir, da lahko vadijo sebe in druge. Verjetno se bom šolala za učiteljico glasbe. Za najmlajše je v zboru naporno, vzdržati zbranost po dve uri, sicer pa imajo nekateri težave z melodijsko zborovo

mom, to je različno. Starejši pazimo, da manjši na turnejah v redu jedo, da so dovolj močni za nastop (Sonja Stumberger, dijakinja 4. letnika I. gimnazije v Mariboru)...

»Hotel setra« imenujejo otroci v zboru Certusov avtobus, ki jih vozi na nastope in po turnejah (največkrat potujejo z avtobusom, ker vanj lahko vsemogoče spravijo in je v vozilu se včasih tudi preoblačilo in celo vadilo). Različna starost otrok terja v zboru skrbno pedagoško ravnanje. Eni zboristi so še mali osnovnošolci, ki bi se najraje šli igrati, iz višjih razredov in celo iz srednje šole pa so že kar zreli dekleta in te so na potovanjih prenekatkrat tudi varuhinje, vzgojiteljice, vodilke (v spalnica, pri jedi, na sprejemanju). Pomagajo tudi ponavljati že osvojeno glasbeno snov v skupinah. Tako je zbor posrečen kolektiv tudi v pedagoškem smislu. V zboru se otroci vzgajajo v sožitju, sodelovanju, delovnih navadah, lahko bi mirno rekli, tudi v samoupravljanju.

FRANCE FRSTERIC

Zaklete četrti v Ameriki

Umirajoča Pasadena

Z rdečo črto obkroženi mestni predeli v načrtih bančnih mogotcev

Od našega newyorškega dopisnika

NEW YORK, februarja — Televizijska kamera nas pelje skozi Pasadeno: v subtropskem zelenju se belijo lepe hiše, obdane s travniki. Slika spremlja pesem o tem biseru sončne Kalifornije. Ameriški prijatelj vam s prstom pokaže črne otročaje, ki se podijo po travniku. »Tudi Pasadena je obsojena,« pripomni.

In res — čeprav bi človek po slikah sodil, da gleda eno od mnogih ameriških filmskih sanj o rajnu na zemlji, je to v resnici oddaja o propadanju. Posneli so jo zato, da bi prikazali, kako bančniški obsojajo na smrt celo četrti ameriških mest. Nekatere za zaprtimi vrati na vrhovih svojih nebotičnikov sedijo za mizami in rišejo z rdečimi svinčniki neke takih četrti. Četrta, ki je obkrožena z rdečo črto, ne dobi nato od nobene ameriške banke niti dolžarja posojila več. Leta minujajo, strehe začenejo puščati, zidovi pokati. Hitreje kot bi si predstavljali, se podoba takih četrti temeljito spremeni. Iz avtomobilov, ki mehko plavajo po ulicah s štirimi vozniimi pač, se čez nekaj let pokaže našim očem popolnoma drugačna slika. To je mesto, katerega zapuščene hiše z okni brez stekel in zaves te popolnoma zbežajo. Resnično, takšni prizori so včasih prav srhljivi.

Neki evropski prišlec, ki je sodeloval v tej oddaji, je potrdil, da obstajajo četrti, označene z rdečimi mejami. Gre za britanskega inženirja, ki ga je ponudba, da bo zaslužil nekajkrat

več kot doma, zvalila v sončno Kalifornijo. Ta inženir seveda ni vedel in ni mogel vedeti, da so cele četrti Pasadene obsojene na propad. Ponudili so mu, naj kupi eno od čudovitih vil v tem mestu, in to za smešno nizko ceno. Inženir se je obrnil na banko s prošnjo za posojilo. Ko so njegovo prošnjo zavrnili, je bil bodisi tako navin ali tako trmast, da je hotel po vsej sili zvedeti za razloge. Razlogov mu niso izdali, toda čez pol ure so mu odobrili trikrat večje posojilo za nakup hiše v sosednjem mestu.

Zdaj nihče več ne skriva, da je v stotinah ameriških mest kdove koliko takih zakletih, na smrt obsojenih četrti.

Saj tega tudi ni mogoče skriti. Najkjučni popotnik lahko s prostim očesom mimogrede opazi, v kateri fazi umiranja je kaka četrt. Spodnji vzhodni del newyorškega Manhattana, skoraj neposredni sosed še vedno bleščečega Wall Streeta, ponuja ponekod take prizore, kakršne iščejo režiserji srhljivih filmov, da bi ponazorili učinek »čiste« atomske bombe: ulice brez ljudi, na tisoče praznih črnih odprtih za okna v dolgih vrstah večnadstropnih stavb, s katerih odpada omet, zbledela barve zdavnaj naslikanih reklam. Zadošča, da samo malo pritisnete na plin in že se z avtomobilom znajdete v človeškem morju kitajske četrti ali v takimi imenovani mali Italiji. Na poti tja ste zapeljali čez rdečo črto, zarisanjo seveda samo v načrtu mesta, ki ga imajo bančni mogotci.

Posredno lahko pravzaprav hitro ugotovite, katere četrti so obsojene. Zadošča, da taksistu z Manhattana poveste kak naslov v Brooklynu, pa

vam bo takoj rekel: »Ne, gospod, tja pa za noben denar ne! Ali zagledate oglaš, da je štiriidesetstanovaljska stavba v Bronxu naprodaj za ceno, ki v Ljubljani ne bi zadostala niti za trisobno hišo. Kdor je bil v New Yorku pred tremi leti, se lahko zdaj prepriča, da so najemnine za stanovanja v četrti Lefrak City (Queens) nižje, kot so bile takrat, ugotovil pa bo še nekaj: znamenja, da se je infekcija že začela in da bo prej ali slej tudi ta četrt obkrožena z rdečim svinčnikom.

Mesta, ki so na načrtih v bankah rdeče obkrožena, so kajpada mesta, v katerih živijo ljudje, in to navadno v vseh odtentkih barve, ki jih lahko ima človeška koža. Ti ljudje se kajpada zavedajo, kaj se dogaja, in protesti hitijo na vse strani. Njihovi aktivisti sodijo, da lahko banke prisilijo k spremembi politike do teh četrti. S povečanim prilivom dolarjev bi po njihovem mnenju lahko četrti, ki »se jih ne splača popravljati«, rešili smrtno obsodbo. Lani so šestdesetkrat zahtevali, naj banke javno sporočijo naslednje: prvič, koliko denarja zberemo v kakem delu mesta, drugič, koliko tega denarja nato vlagamo v posamezna območja. Uspeh teh podvigov je bil samo polovičen. Proti koncu leta 1975 je predsednik Ford »s pomisleki«, kot pravijo, podpisal zakon, ki zahteva od bank samo eno: naj objavljajo podatke o tem, koliko denarja vlagajo v hiše v posameznih mestnih območjih. Ni jim pa treba izdati, od kod so ta denar dobile.

Na stotine mestnih aktivistov nadaljuje boj, da bi z močnejšim pritiskom na banke ustavili razpadanje celih četrti in zbrisali nekatere rdeče me-

je. Avtorji oddaje o klavni usodi smrti zapisane Pasadene so se obrnili tudi na nekaj bančnikov in jim izvalili izjavo, da bi jo pravzaprav res bilo potrebno. Eden od njih je dejal naravnost: »V teh hišah je naloženo velikansko ameriško bogastvo, zato bi morali storiti vse, da bi ga zavarovali.«

Manj sentimentalni opazovalci pa menijo, da je boj mestnih aktivistov precej donkihotski. Politika evanizije, če bi lahko uporabili ta izraz kot oznako za »olajšanje smrtnega boja celih četrti ameriških mest«, je eden izmed pogojev za funkcioniranje celotnega ameriškega kapitala. Če kapital ne bi neusmiljeno obsojal na smrt tiste nekoč uglednih četrti, tudi ne bi imel ne moči ne zamaha, da bi gradil vedno imenitnejše nebotičnike in vedno razkošnejša satelitska naselja, ki obdajajo ta mesta. Med polno vožnjo od Harlema do Westchestra v okolici New Yorka vidiš tako kakor nikjer drugje na svetu tisto, kar ekonomske knjige opisuje kot tendenco kapitala, da bi imel kar največji dobiček. Harlem je morda zbirka najelegantnejših newyorških palač iz prejšnjega stoletja. Westchester je olepšan Peyton Place. In kakor je nekoč prihod revežev (navadno črncev) v kak kraj veljal za svarilno znamenje, da bo dobiček začel dolgoročno padati, tako oznanja odhajanje pripadnikov srednje razreda v okoliška mesta, da bo tam dobiček za jamčen za daljši rok.

Z drugimi besedami, srhljive četrti ameriških mest, obdane z rdečimi črtami, niso izmišljotina samovoljnih bančnikov, temveč druga plat novih in

še imenitnejših ameriških naselij. Brez prvih ne bi bilo drugih. In narobe.

Razpravljanje o tem, za koliko so se ZDA že rešile iz najhujše krize, kar jih je doletela od tridesetih let tega stoletja, nedvoumno razodeva, kaj to področje pomeni za celotno funkcioniranje ameriškega kapitala. Mnogo analitikov trdi, da o ponovnem vzponu sploh ni mogoče govoriti, dokler število začelih građenj novih hiš ne bo preseglo sedanje skromne stopnje. V evforiji blaginje se je to število leta 1973 povzpelo na okrog 2,4 milijona enot, med krizo pa zdrknilo približno na milijon. Danes gradijo hiše s tempom, ki ustreza številu 1,5 milijona na leto. »Malo, zelo malo,« sodi o tem neki gospodarski komentator.

Aktivisti so v boju proti smrti »nepopravljljivih« četrti nasprotniki razvojnega logike tega sistema in zato je vse, kar delajo, po mnenju pesimistov jalovo. Res pa je, da imajo ZDA, kakor je videti, čedalje večje težave, s preraščanjem družbenih posledic te razvojne logike. Eksplozivno vzdušje v severovzhodnih mestih ki v razvoju zastaja, jo in v kateri se vedno bolj zatekajo revne plasti prebivalstva, silijo v določenih trenutkih in na določenih točkah tudi državo, da se poskuša tej logiki postaviti po robu.

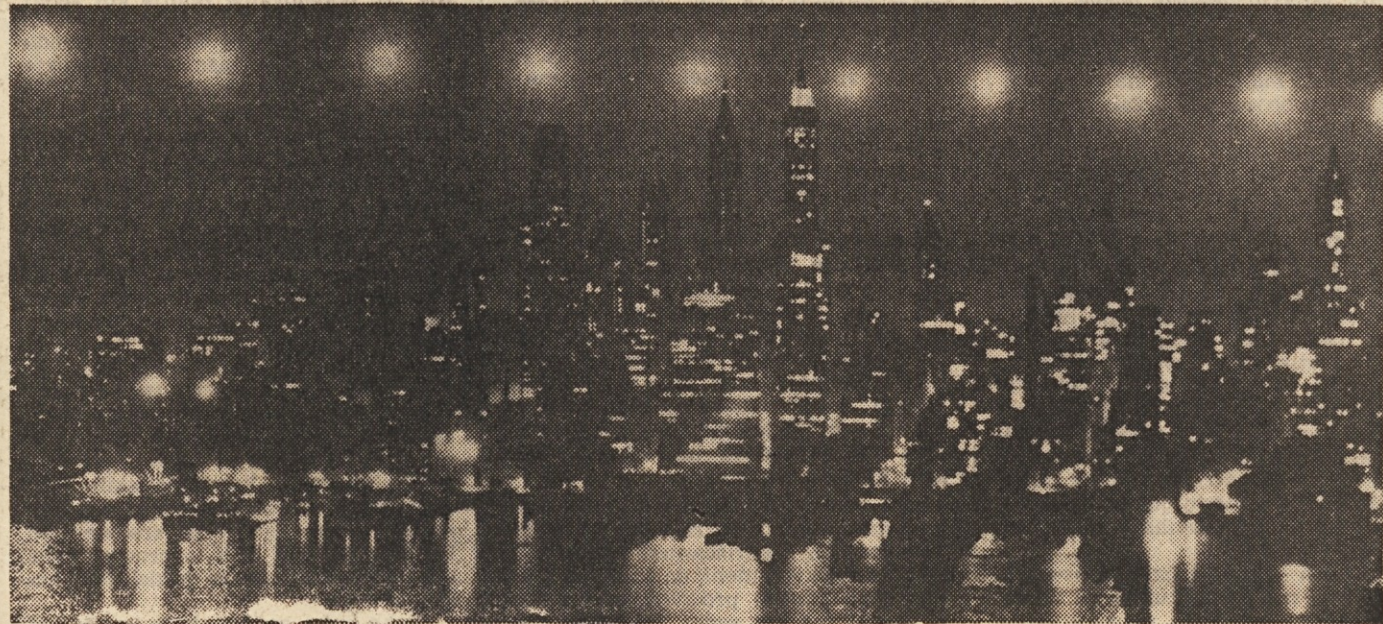
Tak primer je, recimo, sklep nekega newyorškega sodišča, po katerem določena predmestja tega megapolisa nimajo več pravice do zveznih sredstev za nekatere komunalne projekte, ker ne morejo dokazati, da izvajajo politiko »stanovanjske desegregacije«. Med drugim je šlo za denar, s katerim so nameravali urediti vodovod ali park, neke pa so hoteli postaviti novo

šolo. Nekateri komentatorji so že pohiteli z izjavo, da je »primer Hartforda« zgodovinski: ta obdoba bo zakrivila, sodijo, da se bo začela razbijati razredna in rasna narava elitnih, zaprtih in politično konservativnih ameriških predmestij.

Na odgovor prizadetih predmestij ni bilo treba dolgo čakati. Čeprav gre v nekaj primerih za velike zneske, tudi po več milijonov dolarjev, je odgovor enoten: »Zvezni denar nam ni potreben.« Trdijo politični predstavniki premožnih predmestij. »Ne potrebujemo hiš z nizkimi najemninami,« je izjavil župan Farmingtona. S temi besedami je pravzaprav hotel reči, da v svojem predmestju ne želi gledati črncev.

Kaže, da so možnosti za kako spremembo precej borne. Če vas bo čez kako leto pot pripeljala v Pasadeno v Kaliforniji, morda sploh ne boste verjeli, da je bilo to še februarja 1976 mesto z lepimi vilami v morju zelenja. Rdeči krog, ki so ga potegnili okoli njegovih četrti, je nezmotljiv dokaz, da bo sem začelo prodirati revno prebivalstvo, dolarji pa bodo odtekali drugam — da bi kje drugje postavili novo, še lepšo, še imenitnejšo Pasadeno. Morda niti pesmi o lepoti tega mesta, ki je bila nekoč tako znana, ne boste več mogli slišati. Pesem, ki so jo predvajali v televizijski oddaji o rdečih črtah okrog mestnih četrti, so, po glasu sodeč, posneli pred nekaj desetletji in po vsej verjetnosti se nikomur več ne bo zdelo vredno, da bi jo presnel na novo ploščo.

Dragiša Boškovič

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

NOGOMET

V 3. AMATERSKI LIGI

ODBOJKA

DANES IN JUTRI

DOMAČI ŠPORT

Jutri v ospredju zanimanja derbi med Gajo in Primorcem

Zanimivo bo tudi srečanje med Bregom in Unionom

V 2. AL bodo imele naše enajsterice nevarne nasprotnike

Našim ekipam se ponuja vrsta ugodnih priložnosti

Skoraj vse bi (po predvidevanju) morale osvojiti ves izkupiček

3. AMATERSKA LIGA

Vzhodnokraški derbi na Padričah med domačo Gajo in Primorcem bo praktično zasenčil vsa ostala srečanja. Ta derbi je bil vedno privlačen saj je vedno prišlo do razburjenih dogodkov in, na žalost, tudi do izključitev. Do sedaj sta se ekipi stikrat srečali, trikrat v prvenstvu in enkrat na «Puntarjevem memorialu». Dvakrat je zmagal Primorec, dvakrat pa sta se ekipi razšli pri neodločenem izidu. Zanimivo je, da je v prvenstvenih derbijih vedno prišlo do izključitev (v zadnjem so morali predčasno v stlačino kar štirje nogometaši). Torej dokaj razburjen in zanimiv derbi na Padričah, ki bo gotovo privabil okrog pravokotnika rekordno število navijačev (posebno točkar, ko bo izid odločilnega pomena za usodo obeh ekip). Primorec ima po nedeljskem porazu proti Bregu šest točk prednosti pred Gajo, ki pa ima dve tekmi manj, kar pomeni da ima Gaja možnost dohiti Trebence na vrhu lestvice. Seveda Trebenci, ki bodo šli na igranje brez diskvalificiranega Fortezze in poškodovanega P. Kralja, računajo vsaj na točko, Gaja pa juriša na zmago. Kdo bo uspel je težko predvideti, ker v takih derbijih je vsak izid mogoč.

Tudi v Dolini bo derbi (in sicer med Bregom in Unionom), v katerem bi morali Brežani brez težav premagati Podlonejce, ki so trenutno na zadnjem mestu lestvice, medtem ko so Brežani na drugem mestu, z dvema točkama zaostanka za vodilnim Primorcem.

Enajsterica Krasa bo v nedeljo počivala.

2. AMATERSKA LIGA

Jutri bodo odigrali četrto povratno kolo, v katerem čakajo naše enajsterice nevarni nasprotniki. Kljub temu pa vlada v taborn naših klubov optimizem, ki veje tudi iz izjav nogometašev.

PRIMORJE — SAGRADO

Za predvidevanje o tej tekmi smo vprašali nogometaša Primorja Z. Raceta: «Prepričan sem, da bomo po nesrečni tekmi z Vesno jutri našim navijačem, ki nam zvesto sledijo z pet pripravljenimi zadoščenji. Res je, da bomo morali na igranje v okrnjeni postavi. Bezin je diskvalificiran, Rustja pa poškodovan. Vendar je ekipa že (čeprav z grenkobo) prebolela poraz z Vesno, ki je za nas res hud nasprotnik, proti kateremu Primorje ne prikaže take igre, kot proti drugim moštvom. Morala je odlična in zato sem prepričan v izid: zmagajo Primorjani, čeprav se zavdam da bo nasprotnik trd oreh in to potrjuje odlično četrto mesto, ki ga zasedajo naši jutrišnji tekmeči.»

LIBERTAS — VESNA

Vrtar Vesne Z. Bogatec nam je za jutrišnje gostovanje Vesne dal sledečo izjavo: «Naloga ne bo lah-

ka, saj je Libertas trenutno na drugem mestu začasne lestvice. Zato je razumljivo, da startamo na remi, čeprav ne bomo opustili priložnosti, če se nam bo nudila, da odnesemo kaj več kot točko. V postavi Vesne ne bo bistvenih sprememb, odsoten bo le diskvalificirani Rusignan in zato smo optimisti, saj se do sedaj kar dobro držimo in sredini lestvice, katero si vsekar zaslužimo. Naš cilj je, da tudi letos osvojimo «Pokal Eli», za katerega pridejo v postev medsebojna srečanja med ekipami kraske planote (Aurisine, Primorja, Vesne in Zarje).»

ZARJA — S. ANNA

O tej tekmi nam je spregovoril nogometaš Zarje M. Zagar: «Zarja bo proti S. Anni igrala v standardni postavi. Nikakor pa ne smemo misliti (čeprav je nasprotnik na zadnjem delu lestvice), da bo naloga lahka. Pozabiti ne smemo, da smo v zimskem delu proti S. Anni remizirali (0:0) in da imajo Tržačani v svoji sredi precej izkušenih nogometašev. Res čudno se mi zdi, kako ta enajsterica tava na repu lestvice. Morda imajo tehnične težave ali pa so nerazpoloženi, kar se pa pri nas ne godi, saj je morala v taboru Zarje odlična in zato odločno jurišamo na zmago.»

V ostalih tekmah predvidevamo remi med Campanellami in Edile Adriatico, zmago Flaminia nad Aurisino, delitev točk med Villessejem in Costalungo, remi med Foglianom in Rosandro ter zmago De Macorija nad vodečim Isonzom.

B. R.

TENIS

RIM, 20. — Na mednarodnem teniškem turnirju za «Pokal Puma» so v četrtfinalu moških posameznikov dosegli te izide:

Ashe — Smith (oba: ZDA) 2:1
Stockton (ZDA) — Okker (Niz.) 2:0

NA DEŽELNEM PRVENSTVU

Jutri za zeleno mizo v Vidmu Krasove naraščajnice in mladinke

V zvezi z zapletom v ženski A ligi še nobene novosti

Jutri bo v Vidmu na sporedu deželna faza namiznoteniskega prvenstva mladink in naraščajnic, ki bo obnem veljalo kot kvalifikacija za državno prvenstvo v Pluggiju. Tekmovanja se bodo udeležila tudi dekleta Krasa iz zgornjske in repnabrske občine, ki so na zadnjih deželnih prvenstvih pobrale levi delez zmag in naslovov.

V kategoriji mladink ne bosta nastopili najboljši Krasovi predstavnici S. Vesnaverje in A. Zigonova, ki sta kot drugokategorijci avtomatično pravico, da se udeležita državnega prvenstva. Omenjeni igrali sta zato odpuščali nastop in se praktično odrekli deželnemu naslovu, da bi tako omogočili N. Rebulovi, V. Stubljevi in M. Škrljevi, da si z zmago priborijo vizaž za Pluggi. Za nesporno favoritino turnirja velja Neva Rebulova, ki prehaja v vedno boljšo formo in bi ne smela imeti pretežkega posla.

Med naraščajnicami bodo stopile za zeleno mizo kar štiri Krasove dekleta, in sicer D. Purić, Škrlj, A. Rebulova in V. Doljak. Tudi na tej preizkušnji imajo krasovke dobre možnosti, da posežejo po visokih uvrstitvah.

ŠPORTNO UREDNIŠTVO PRIMORSKEGA DNEVNIKA IN ŠPORTNO DRUŠTVO POLET PRIRJEJATA JUTRI, 22. FEBRUARJA 1976 POPOLDNE NAGRAĐEVAT NAJBOLJŠIH ZAMEJSKIH SLOVENSKIH ŠPORTNIKOV V PRETEKLEM LETU, KI SO BILI IZBRANI NA PODLOGI TRADICIONALNE ANKETE NAŠEGA DNEVNIKA

ŠPORTNIK LETA 1975

Nagrajevanje bo v okviru posebne prireditve v dvorani openskega Prosnetnega doma.

Na sporedu te prireditve bo med drugim tudi

- poseben športni kviz
- tekmovalni občinstva
- intervju z našimi najboljšimi športniki
- žrebanje nagrad med bralci, ki so sodelovali pri naši anketi in še druga presenečenja

Vse tiste, ki se nameravajo udeležiti tekmovalnega občinstva, obveščamo, da morajo prinesiti s seboj izvod Primorskega dnevnika.

Za vse zmagovalce so organizatorji pripravili lepe nagrade.

Začetek prireditve ob 17. uri.

MAJ V DEŽELI SOVIETOV

30. POT K SVETLOBI

Ta podobnost se je vsiljevala zavoljo priljubljene kretnje Bagrickega, ko je bral svoje verzice s svojim nizkim, hripavim glasom skoraj skozi nos, a vendar s prečudovitim glasom. Njegovo dolgo grlo se je napihnilo, kot pri ptici, kadar poje. Njegovo telo pa se je premikalo v ritmu verzov kot da bi bil ta ritem nekakšna materialna sila, ki je tičala v Bagrickem in pretresala njegovo telo kot prižgani motor pretresa avtomobil. In pogledimo še njegovo gesto pri tem: sprožil je roko pred seboj, široko razkrcil prste in se z njimi oprl ob mizo. In tisti njegov del roke, od zapestja do prstov, velikanski, z dolgimi, močnimi prsti, so bili prav tako podobni orlovskim kremrljem.

Imamo neopazne ljudi, ki jih spoznaš polagoma. Bagricki pa je bil, nasprotno, narava, ki je bila odprta na stetaj. In nisem potreboval mnogo časa, da bi ne spoznal, da njegova bistrovost in moč in ta njegova nenehna zanesljivost k velikemu poletu, da je bilo vse to dovolj točen fizični odraz njegovih duševnih lastnosti.

Kasneje se je zaradi mučne astme, ki ga je mučila še od detinstva in ga na koncu tudi pogubila, odebil in razlezel. Vendar pa je do konca izžareval opoj tiste svoje bistrovostne in dobre moči.

MOŠKA C LIGA

V sedmem kolu bodo odbojkarji Bora spet igrali doma. Po štirih zaporednih porazih jim prihaja v goste Brussegana iz Padove, ki ima, prav kot Tržačani, štiri točke. Po zadnji dokaj mrzli prihli v Mestrah ta tekme ne bi smel mešati štrne borovcem. To pomeni, da se bodo drevi spoprijeli z nasprotnikom, katerega morajo za vsako ceno premagati.

ZENSKA C LIGA

V 6. kolu imata oba naša zastopnika enkratno možnost za zmago. Breg prihaja v goste Primavera iz Novente Vicentine, ki ima sicer štiri točke, toda Klabjanovi in tovarišci le ne bi smela preprečiti osvoboditve drugega para točk. Z mirno, premišljeno in dobro organizirano igro imajo Brežanke vse možnosti spraviti na kolena takšno in tehnično slabe nasprotnice, ki teh pomankljivosti ne morejo dopolniti niti z vrhunsko mero bojevitosti. Zastopnice Bora odhajajo na pot v Trento. Niti Tržačankam domači Voltolini res ne bi smel delati velikih preglavic. To pot morajo gostje igrati tako kot znajo, kar je edini in najboljši porok za zmago in osvojitve dveh izredno dragocenih točk. S tem pa bi bila usoda domačih odbojkaric dokončno zapetena že v prvem delu prvenstva. F. G.

MOŠKA D LIGA

V predzadnjem kolu prvega dela prvenstva moške odbojbarske D lige se bo po treh zaporednih porazih sesterka Krasa spet predstavila svojemu občinstvu. V goste prihaja tržaški tekmeč ACLI Sv. Jakob, ki je novinec v ligi in objektivno bi ne smel povzročati «belo-rdečim» prehudih preglavic. Dvešnja priljubljen je torej za krasovec kot naš, da se vendarle pošteno rehabilitirajo in izbojujejo prepotrebne par točk. Kras je namreč s serijo negotovih nastopov zdrknil s prvega mesta v spodnji del lestvice, kar pa dejansko ne ustreza in ne izpričuje realne vrednosti predstavnikov zgornje in repnabrske občine.

Tekma Kras - ACLI S. Giacomo Trst bo drevi v nabrežinski občinski telovadnici s pričetkom ob 20.30. -bs-

1. ŽENSKA DIVIZIJA

Vodici Sokol ima tudi v prihodnjem, sedmem prvenstvenem zavrtljaju vse možnosti, da pospravi sedmi zaporedni par točk. Tržaška Julia, ki je osvojila edino zmago proti Slogi, se zdela ni tak nasprotnik, da bi lahko prekrizala račune trenutno izredno samozavestnim in razpoloženim Nabrežincem.

Po zadnjem uspešnem nastupu v Gorici se bo drevi Sloga spoprijela z Interjem 1904 iz našega mesta. Ta šesterka je zaenkrat še edina brez točk, kar pomeni, da se Slogi ponuja enkratna priložnost za zmago in s tem izdaten korak na bolj varno mesto na lestvici.

Naš tretji zastopnik Kontovel na igra jutri dopoldne v Pordenonu z Virtusom. Res, da je ta ekipa trenutno na drugem mestu, toda to ne pomeni, da nimajo Kontovelce prav nobenih možnosti za uspeh.

1. MOŠKA DIVIZIJA

V sedmem prvenstvenem nastupu se le ponuja tudi odbojkarjem Olympi možnost, da prekinejo dosedanje serijo porazov. Igrali bodo pred domačimi gledalci in povrh jim prihaja v goste še poprečni Libertas iz Turjaka, ki je osvojil samo en prvenstveni uspeh. Če bodo Gorici niti tudi to pot zaigrali tako pošteno, kot na nekaterih prejšnjih domačih srečanjih je upati na najboljšo.

2. MOŠKA DIVIZIJA

Danes bo gorški mestni derbi med ekipama, ki predstavljata Gorico v letošnjem odbojbarskem prvenstvu 2. moške divizije, Libertasom in Domom.

Predvideva se, da bo srečanje izenačeno in borbeno. Letos sta se že ti dve ekipi dvakrat spoprijeli, toda v prijateljskih srečanjih. Zmaga je prvič pripadla Domu, v povratnem srečanju pa Libertasu. Favorit današnjega srečanja je Dom, saj je v zadnjih dveh kolih vedno zmagal in pokazal tudi napredek. Gotovo pa naloga domovcev ne bo lahka, saj igra Libertas dobro odbojko in poleg tega se v derbijih presenečenja na dnevem redu.

Če Dom drevi zmaga bo to njegova tretja zaporedna zmaga in se bo tako lahko višje povzpela na skupni lestvici. Tekma Libertas - Dom (Gorica) bo drevi ob 20. uri v telovadnici Stella Matutina (Ul. Nizza 38, Gorica). Za to tekmo so bili sklicani vsi igralci prve domske ekipe, ki se bodo morali zbrati ob 19.30 pred zgoraj omenjeno telovadnico. I. K.

OBVESTILO

SPDT priredi (ob lepem vremenu) jutri, 22. t.m., izlet po vertikali od Zgonika do Repentabre.

Odhod ob 9. uri s Trga Oberdan v Trstu z avtobusom št. 46.

NOGOMET

Tečaj za mlade nogometaše v Štandrežu

V Štandrežu ustanovlja športno društvo Juventina otroško nogometno ekipo, v kateri naj bi sodelovali otroci od 10 do 12 let. Vodstvo društva vabi vse, ki jih to zanima, naj se javijo danes popoldne, ob 17. uri na sedežu društva, na glavnem vaskem trgu, kjer bo zdravniški pregled za nogometaše - začetnike. Vabljeni so tudi otroci iz mesta in drugih krajev.

SMUČANJE

Plank prva v smuku

CERRITO LAGHI, 20. — Jolanda Plank je zmagala danes v smuku na italijanskem državnem smučarskem prvenstvu. Lestvica je tak:

1. Jolanda Plank	1'15"05
2. Claudia Giordani	1'15"38
3. Giuliana Campiglia	1'16"21
4. Irma Alber	1'17"21
5. Cristina Gravina	1'17"32

NOGOMET

V PRIJATELJSKEM SREČANJU

Danes Monfalcone proti Triestini

Zaradi prekinitve nogometnega prvenstva D lige sta se Triestina in Monfalcone sporazumela za prijateljsko nogometno tekmo, ki jo bosta odigrala danes popoldne v Tržicu. To bo dobra prilika za oba trenerja, da poskusita moči nogometašev, posebno pa rezerv, ki igrajo v tem delu prvenstva veliko vlogo. Kot Triestina, ima tudi Monfalcone nekatere poškodovane nogometaše in zato morajo biti rezerve v dobri formi in uigrane. Zato bosta verjetno Tagliavini in Zelenich uvedla v teku tekme precej zamenjav.

B. R.

KOŠARKA

V PROMOCIJSKEM PRVENSTVU

V Miljah težka tekma za peterko borovcev

V prvenstvu dečkov bo na sporedu slovenski derbi Polet-Kontovel

PROMOCIJSKO PRVENSTVO

Borovi košarkarji bodo jutri igrali težko tekmo v Miljah z domačo peterko CGI, ki je bila že v Dolini borovcem črn v peti. «Plavci» so prejšnjo nedeljo povsem razočarani in upati je, da bodo jutri le pokazali zanesljivo igro. Z nedeljskim porazom so tudi izgubili vodstvo na lestvici, saj jih je dohitela Itala, ki ima povrh še dve tekmi manj. Itala je tako postala najresnejši kandidat za osvojitve prvega mesta v tem prvenstvu in s tem tudi za prestop v finalni del.

MLADINSKI FINALE

Bor bo že danes igral proti Pallacanestru Trieste. «Plavci» so proti temu moštvu v prvenstvu obkraj izgubili, tako da je tudi v današnjem srečanju favorit Pallacanestro.

Vsekakor pa moramo omeniti, da so borovci v zadnji tekmi z Interjem 1904 le pokazali napredek in upati je, da se bodo danes enakovredno borili z nasprotnikom.

V dveh srečanjih so borovci doslej ostali praznih rok. Danes pa se bodo morali pošteno potruditi, da bodo lahko strli odpor Tržačanov, ki v tem finalnem prvenstvu jurišajo na drugo mesto.

KADETI

V tem prvenstvu bo na sporedu že prvo povratno kolo. Danes bodo borovci gostovali v Škedinju, kjer bodo igrali proti drugemu moštvu Servolane, ki so jo že v prvem delu prvenstva zanesljivo premagali. Bila je to, žal, osamljena zmaga.

Kontovelce čaka dokaj težka naloga. Jutri bodo morali namreč v gostih igrati proti Interju 1904, ki so di tudi med favorite v tej skupini.

DECKI

V prvenstvu dečkov modo jutri igrali zaostale tekme. Med drugim bo na sporedu tudi slovenski derbi med Poletom in Kontovelom. Favorit je seveda Kontovel, ki bo verjetno osvojil tudi prvo mesto v tej skupini.

Borovci pa se bodo (prav tako jutri) spoprijeli s Ferrovioriom, ki juriša na drugo mesto v tej skupini. edko

KOLESARSTVO

Prejšnji teden je bil v Trstu obni zbor mladinskega kolesarskega centra, ki deluje pri Sv. Jakobu in ima v svojih vrstah praktično vse najmlajše tržaške ljubitelje kolesarstva, ki se aktivno udeležujejo. Za predsednika društva je bil že četrto leto zaporedoma izvoljen aglini tržaški kolesarski delavec R. Sbrizzi. Poleg tega, da se bodo udeležili vseh dirk v naši deželi, pa bodo mladi kolesarji, ki so praktično tudi upravitelji društva, po zadnjih normah italijanske kolesarske zveze za uveljavitev tega športa, organizirali tudi tri dirke v našem mestu. Radi

DANES

SOBOTA, 21. februarja 1976

KOŠARKA

MLADINSKI FINALE

17.30 v Dolini

Bor — Pall. Trieste

KADETI

16.30 v Škedinju

Servolana B — Bor

15.30 v Krmnu

Alba Krmin — Dom

Odbojka

MOŠKA C LIGA

20.00 Ul. della Valle

Bor — Brussegana

ZENSKA C LIGA

20.30 v Dolini

Breg — Primavera

MOŠKA D LIGA

20.30 v Nabrežini

Kras — ACLI Sv. Jakob

1. ŽENSKA DIVIZIJA

20.30 v Trstu, stadion «1. maj»

Sloga — Inter

18.00 v Trstu, na Monte Cengio

Julia — Sokol

12.00 v Gorici

Olympia — Libertas Turjak

2. MOŠKA DIVIZIJA

20.00 v Gorici, Ul. Nizza

Libertas GO — Dom

ATLETIKA

NIŽJESOLSKI KROS

15.00 na Koloniji

Nastopajo tudi slov. šole

JUTRI

NEDELJA, 22. februarja 1976

KOŠARKA

PROMOCIJSKO PRVENSTVO

11.00 v Miljah

CGI Milje — Bor

DECKI

9.30 v Trstu, Miramarski drev. Ferroviorio — Bor

11.00 na Kontovelu

Kontovel — Polet

NOGOMET

2. AMATERSKA LIGA

15.00 na Proseku

Primorje — Sagrado

15.00 v Bazovici

Zarja — S. Anna

9.45 v Trstu, Ul. Flavie

Libertas — Vesna

3. AMATERSKA LIGA

15.00 v Dobreddu

Mladost — Poggio

15.00 v Štandrežu

Sovodnje — Staranzano

15.00 na Padričah

Gaja — Primorec

15.00 v Dolini

Breg — Union

MLADINCI

12.30 na Opčinah

Primorec — Edera

12.30 na Proseku

Vesna — Libertas

NARAŠČAJNIKI

11.45 na Opčinah

Giarizole — Kras

10.30 v Miljah

Muggesana — Union

13.30 v Dolini

Breg — Rozzolo

ATLETIKA

POKRAJINSKO PRVENSTVO V KROSU

9.00 v Bazovici

Nastopa tudi Adria

NAMIZNI TENIS

DEŽELNO PRVENSTVO MI in NA

9.00 v Vidmu

Nastopa tudi Kras

ODBOJKA

ZENSKA C LIGA

10.00 v Trentu

Voltolini — Bor

1. ŽENSKA DIVIZIJA

10.00 v Pordenonu

Virtus — Kontovel

TOTIP

1. — prvi X 2

2. — drugi 2 X

3. — prvi 1 2 1 X

4. — prvi 2 2

5. — prvi 1 2

6. — prvi 1 X

7. — prvi 1 X

8. — prvi 1 2

9. — prvi 1 X

10. — prvi 1 X

11. — prvi 1 X

12. — prvi 1 X

13. — prvi 1 X

14. — prvi 1 X

15. — prvi 1 X

16. — prvi 1 X

17. — prvi 1 X

18. — prvi 1 X

19. — prvi 1 X

20. — prvi 1 X

21. — prvi 1 X

22. — prvi 1 X

23. — prvi 1 X

24. — prvi 1 X

25. — prvi 1 X

26. — prvi 1 X

27. — prvi 1 X

28. — prvi 1 X

29. — prvi 1 X

30. — prvi 1 X

31. — prvi 1 X

32. — prvi 1 X

33. — prvi 1 X

34. — prvi 1 X

35. — prvi 1 X

36. — prvi 1 X

37. — prvi 1 X

38. — prvi 1 X

39. — prvi 1 X

40. — prvi 1 X

41. — prvi 1 X

42. — prvi 1 X

43. — prvi 1 X

44. — prvi 1 X

45. — prvi 1 X

46. — prvi 1 X

47. — prvi 1 X

48. — prvi 1 X

49. — prvi 1 X

50. — prvi 1 X

51. — prvi 1 X

52. — prvi 1 X

53. — prvi 1 X

54. — prvi 1 X

55. — prvi 1 X

56. — prvi 1 X

57. — prvi 1 X

58. — prvi 1 X

59. — prvi 1 X

60. — prvi 1 X

61. — prvi 1 X

62. — prvi 1 X

63. — prvi 1 X

64. — prvi 1 X

65. — prvi 1 X

66. — prvi 1 X

67. — prvi 1 X

68. — prvi 1 X

69. — prvi 1 X

70. — prvi 1 X

71. — prvi 1 X

72. — prvi 1 X

73. — prvi 1 X

74. — prvi 1 X

75. — prvi 1 X

76. — prvi 1 X

77. — prvi 1 X

78. — prvi 1 X

79. — prvi 1 X

80. — prvi 1 X

81. — prvi 1 X

82. — prvi 1 X

83. — prvi 1 X

84. — prvi 1 X

85. — prvi 1 X

86. — prvi 1 X

87. — prvi 1 X

88. — prvi 1 X

89. — prvi 1 X

90. — prvi 1 X

91. — prvi 1 X

92. — prvi 1 X

93. — prvi 1 X

94. — prvi 1 X

95. — prvi 1 X

96. — prvi 1 X

97. — prvi 1 X

98. — prvi 1 X

99. — prvi 1 X

100. — prvi 1 X

Totocalcio

Cagliari - Inter 1

Cesena - Napoli X

Como - Sampdoria 1

Florentina - Juventus 1 X 2

Lazio - Perugia 1 X

Milan - Bologna 1

Torino - Ascoli 1

Verona - Roma X 2

Brindisi - Palermo X 2

Catania - Catanzaro 1 X

Genoa - Piacenza 1

Livorno - Pisa 1 X 2

Lecce - Salernitana 1

To, seveda, ni bil spor, ker Bagricki ni nič manj slabše poznal svojega sobesednika, da so korenine meščanstva

Pesnik Edvard Bagricki

GRE ZA TESNEGA SODELAVCA IZGINULE MARIE FAVE

Odv. Antonellija aretirali vokviru škandala Lockheed

Uradni korak italijanskega veleposlanika Plaie pri senatorju Churchu, da bi izročil vse elemente, ki bi utegnili razkrinkati italijanske osebnosti, ki jih je družba Lockheed podkupila - Kissinger osebno posegel in preprečil objavo imen

RIM, 20. — V okviru preiskave o škandalu Lockheed je prišlo danes zjutraj do prve aretacije, ki pa kot kaže ni bila planirana. Namestnik državnega pravdnika Martella je namreč sklical odvnetnika Antonellija na zaslišanje. Pri odv. Antonelliju je bila zaposlena nekaj časa Maria Fava, pobilasena upraviteljica skrivnostne družbe Com. El., preko katere je šel denar, s katerim je ameriška letalska družba Lockheed podkupovala nekatere italijanske funkcionarje.

Martella je Antonellija ukazal aretirati zaradi lažnega pričevanja, ali pa zato ker je zamočal resnico. Po dveh urah zaslišanja je Martella namreč poklical karal-injerskega polkovnika Varisica in mu ukazal aretirati odvnetnika. V Rimu je aretacija odvnetnika Antonellija povzročila dokajšnje presenečenje, ne vemo če zaradi njegovega dobrega glasu, ali pa zato, ker je preiskovalcem sploh uspelo nekoga spraviti za rešetke, potem ko sta jim zbežala prof. Ovidio Lefebvre D'Ovidio in pa omenjena Maria Fava. Antonellijeva tajnica je do večera namreč trdila, da odvnetnika ni videla že mnogo časa, danes pa je v pogovoru s časniki priznala, da ji je bilo znano, da se bo moral Antonelli danes pogovoriti z namestnikom državnega pravdnika Martello.

V teku današnjega dne so zaslišali tudi odvnetnika Antonia Lefebvra D'Ovidia, brata skrivnostno izginulega Ovidia. Odvnetnik D'Ovidio je tisti, ki je v bistvu podpisal vse črne, namenjene italijanskim politikom. Sam sicer trdi, da pri tem ni nič čudnega, saj zastopa družbo Lockheed v Italiji in če mu iz Amerike rečejo, naj podpisuje črke za to in to vsto, ga on podpisuje in konec. Iz njegovega pričevanja je namestnik državnega pravdnika baje sklenil, da je njegov položaj ostal nespremenjen in ga odslovil. D'Ovidio je baje izročil preiskovalcem nekatere dokumente.

Podtajniki pri predsedstvu vlade Salinovi je danes umestil preiskovalno komisijo, ki jo je imenoval premier Moro. Njena naloga, bo preučiti postopek, s katerim so podpisali sporazum o nekupu letal Lockheed za italijansko vojaško letalstvo. Predsednik te komisije je izjavil, da bodo takoj začeli z delom, saj se do bro zavedajo izrednega pomena naloge, ki so jim jo poverili.

Predsednik poslanske zbornice Pertini je poslal predsedniku parlamentarne preiskovalne komisije Castelli pismo, v katerem izraža svoje negotovanje zaradi zamud in zavlačevanja pri sklicanju te komisije, katere naloga je predložiti parlamentu svoje mnenje o tem, ali naj njegovim obtoženim članom odvzamejo imuniteto, ali ne. Pertini piše Castelli, da je po njegovem mnenju neobhodno potrebno okrepiti dejavnost komisije, saj to zahteva javno mnenje in se tega, je upati, pravi Pertini, zavedajo tudi njeni člani.

Italijanski veleposlanik v Združenih državah Amerike Roberto Plaie je danes uradno zahteval od senatorja Churcha, ki vodi preiskovalno komisijo o multinacionalnih družbah, naj izroči vse dokumente, ki bi utegnili osvetliti morebitno odgovornost nekatere italijanske osebnosti v škandalu Lockheed. Senator Church je sprejel italijanskega predstavnika v svojem uradu ter mu zagotovil, da si bo prizadeval, da bi mu družba Lockheed izročila zadevne dokumente. Pri tem gre poudariti, da je Plaie uradno posredoval pri Churchu, potem ko je Kissinger

osebno blokiral objavo vseh imen ministrov in funkcionarjev, ki jih je Lockheed podkupil v Italiji. Japoniki, Nizozemski in Zah. Nemčiji, Church pa je s svoje strani izjavil, da bo moral dokumentacijo izročiti zunanjemu ministrstvu ZDA, ki ga bo posredovalo italijanskim oblaštem.

Nezakoniti popusti 13 letalskih družb

SAN FRANCISCO, 20. — Washingtonska vlada je odredila pravni postopek proti 13 letalskim družbam, ki uveljavljajo nezakonite popuste na potniških vozovnicah oziroma tovrstnih tarifah na relacijah za Daljni vzhod. Gre za družbe Air Siam, Canadian Pacific, China Airlines, Japan Airlines, Korean Airlines, Pan American Philippine Airlines, Qantas Airways, Flying Tiger Line, UTA, Varig, Air New Zealand in Northwest Airlines.

30 mrtvih v Mehiki

CIUDAD DE MEXICO, 20. — Nekoliko 2.400 km jugovzhodno od glavnega mehiškega mesta, na območju Sonore, je prišlo do strahovitega trčenja med avtobusom in vlakom, ki je zahtevalo 30 smrtnih žrtev. Nadaljnih 50 oseb je bilo ranjenih. Nesrečo je zakrivil vozač avtobusa, ker je zavozil na tračnice kljub temu, da je v tistem trenutku prihajala železniška kompozicija.

Potres na Kubi

HAVANA, 20. — Na območju Santiaga de Cuba v južnem delu otoka so zaznamovali hušji potresni sunek z epicentrom kakšnih 180 km južno od Kube. Potres je povzročil eno smrtlo žrtev, osem oseb pa je bilo laže ranjenih. Njegova jakost je ustrezala 6. stopnji Richterjeve lestvice.

S TISKOVNE KONFERENCE MIRKA KALEZIČA V BEOGRADU

Protijugoslovansko dejavnost v ZR Nemčiji je treba zatreti

Glasnik zveznega tajništva za zunanje zadeve obravnaval tudi odnose s Turčijo, Španijo in Bolgarijo - Možnost navezave diplomatskih stikov z mad. vlado

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 20. — Glasnik zveznega tajništva za zunanje zadeve Mirko Kalezić je na večeršnji tiskovni konferenci izjavil, da po doslej razpoložljivih obvestilih, ki so jih dobili od oblasti ZR Nemčije, preiskava o morilski jugoslovanskega konzula v Frankfurtu. Edvina Ždovca tudi po 13 dneh ni dala določenih rezultatov, kar upravičeno povzroča naše presenečenje in resno zaskrbljenost. »Cenimo zagotovila predstavnikov vlade ZR Nemčije, da bodo storili vse potrebno za odkritje in kaznovanje storilcev gnusnega uboja konzula Edvina Ždovca,« je izjavil Kalezić — in upravičeno pričakujemo, da bo preiskava to pot, za razliko od prejšnjih nezadovoljivih izidov v podobnih primerih, učinkovita in dosledno izpeljana. Prav tako v duhu naših zahtev upravičeno pričakujemo, da bodo sprejeti ustrezni ukrepi za trajno onemogočanje terorističnih in vseh drugih oblik protijugoslovanske dejavnosti na ozemlju Zvezne republike Nemčije.

Predstavniki jugoslovanskega zunanjega ministra je odgovoril tudi na vprašanje o bližnjem obisku zveznega tajnika Minića v Turčiji. Dejal je, da je ta obisk v skladu z dosledno usmeritvijo Jugoslavije k razvijanju sodelovanja in dobrih soseskijskih odnosov s državami na balkanskem polotoku. »Pričakujemo, da bodo ta obisk in pogovori upravičeni pričakovanja o nujnosti bolj rednih političnih stikov in izmenjave mnenj o vprašanih, ki zanimajo obe državi,« je dodal Kalezić.

Časnikarji so zastavili vprašanje o stikih med zveznim tajništvom za zunanje zadeve in španskim zuna-

nim ministrstvom. Kalezić je odgovoril, da je šlo za delovne stike in codal, da ima Jugoslavija s Španijo že »govinske, turistične, sportske in podobne poslovne odnose nevladnih ustanov.« Vse to ter potreba, da bi olajšali postopek za izdajanje vizumov v obeh smereh, je zahtevalo obravnavo novih modalitet za napredek in razširitev obojestranskega sodelovanja med državama. Na dodatno vprašanje, ali je resno zaskrbljenost, »Cenimo zagotovila predstavnikov vlade ZR Nemčije, da bodo storili vse potrebno za odkritje in kaznovanje storilcev gnusnega uboja konzula Edvina Ždovca,« je izjavil Kalezić — in upravičeno pričakujemo, da bo preiskava to pot, za razliko od prejšnjih nezadovoljivih izidov v podobnih primerih, učinkovita in dosledno izpeljana. Prav tako v duhu naših zahtev upravičeno pričakujemo, da bodo sprejeti ustrezni ukrepi za trajno onemogočanje terorističnih in vseh drugih oblik protijugoslovanske dejavnosti na ozemlju Zvezne republike Nemčije.

Predstavniki jugoslovanskega zunanjega ministra je odgovoril tudi na vprašanje o bližnjem obisku zveznega tajnika Minića v Turčiji. Dejal je, da je ta obisk v skladu z dosledno usmeritvijo Jugoslavije k razvijanju sodelovanja in dobrih soseskijskih odnosov s državami na balkanskem polotoku. »Pričakujemo, da bodo ta obisk in pogovori upravičeni pričakovanja o nujnosti bolj rednih političnih stikov in izmenjave mnenj o vprašanih, ki zanimajo obe državi,« je dodal Kalezić.

Časnikarji so zastavili vprašanje o stikih med zveznim tajništvom za zunanje zadeve in španskim zuna-

MED JUGOSLAVIJO IN BELGIJO

Predsednik ZIS Bijedić in Tindemans za globlje gospodarsko sodelovanje

**Poudarila sta tudi potrebo po razorožitvi
Džemal Bijedić se sedaj mudi v Luksemburgu**

BRUSELJ, 20. — Predsednik zveznega izvršnega sveta Džemal Bijedić je imel danes, ob koncu uradnega obiska v Belgiji, še sklepne pogovore s svojim gostiteljem, predsednikom vlade Leon Tindemansom, nato pa je odpotoval v Luksemburg.

Ob koncu Bijedićevega obiska v Belgiji so popoldne objavili skupno sporočilo. V njem je med drugim rečeno, da sta predsednika vlad izrazila pripravljenost svojih vlad, da se zavzemata za nadaljnji razvoj jugoslovansko-belgijskega sodelovanja na vseh področjih. Posebej sta izrazila željo, da bi se gospodarski odnosi dvignili na višjo raven. V pogovorih sta namenila posebno pozornost problemu neravnoteže bilance trgovinske menjave in drugim vprašanjem, prav tako v želji, da bi našli rešitve, ki bi omogočile nadaljnji vzpon menjave. Bijedić in Tindemans sta razpravljala tudi o napredku turističnega sodelovanja med državama in o položaju jugoslovanskih delavcev v Belgiji.

V izmenjavah mnenj o mednarodnih vprašanjih sta predsednika jugoslovanske in belgijske vlade, kot pr-

vi skupni komunikacije, z zadovoljstvom ugotovila, da se odnosi v Evropi razvijajo v okviru politike popuščanja. Po njunem mnenju mora napredek v sinerji miru in varnosti v Evropi in svetu vključiti tudi ukrepanje ukrepe na področju razorožitve. Bijedić in Tindemans sta razpravljala tudi o mednarodnih gospodarskih odnosih, o položaju na Bližnjem vzhodu in Sredozemlju in o nekaterih drugih vprašanih, ki zanimajo obe strani.

Predsednik jugoslovanske vlade Džemal Bijedić je pozno popoldne že prišel iz Bruslja v Luksemburg. Na letališču je v krajši izjavi časnika karjem povedal, da se bo s svojim gostiteljem, predsednikom vlade Gastonom Thornom pogovarjal »tako o dvostranskem sodelovanju kot tudi o drugih vprašanih, ki zanimajo obe državi,« vsteti nekatera mednarodna vprašanja. Poleg pogovorov dveh premiorov so bili nocoj tudi pogovori visokih vladnih funkcionarjev Jugoslavije in Belgije. Obravnavali so dosedanje oblike sodelovanja na različnih področjih ter konkretne ukrepe in načrte za napredek jugoslovansko-luksemburških stikov.

Delegacija ZKJ

odpotovala v Moskvo

BEOGRAD, 20. — Delegacija Zveze komunistov Jugoslavije je nocoj z vlakom odpotovala v Moskvo, na 25. kongres komunistične partije Sovjetske zveze. Delegacijo vodijo tajnik izvršnega komiteja ZKJ Stane Dolanc, člani pa so članica predsedstva ZKJ in predsednika CK ZK Hrvatske Milka Planin, član predsedstva in izvršnega komiteja Dobrović Vidić, član predsedstva ZKJ in jugoslovanski veleposlanik v Sovjetski zvezi Jože Smole in načelnik oddelka za mednarodne odnose in zveze v partijskem predsedstvu Vladislav Obradović. Jugoslovansko partijsko delegacijo je na železniki postaji pospremil tajnik v izvršnem komiteju Aleksandar Grlickov.

Notranje ministrstvo —
Nrednje ravnateljstvo za javno
varnost

Jedrska nevarnost

v Kanadi

OTTAWA, 20. — Kanadski minister za energijo Gillespie je sporočil, da se je na 109 ločenih območjih države znatno dvignila stopnja je drskega zaračanja, ki ga povzročajo v zemljo zakopani ostanki radija. Najbolj sta prizadeta Ontario in Saskatchewan. V ontarijskem mestu Port Hope so že decembra lani zaprli šole ter začasno izsili večje število družin zaradi jedrske nevarnosti.

TRŽAŠKI DNEVNIK

PREDLOG DEŽELNE UPRAVE

Prodajno ceno mleka je treba dvigniti na 275 lir za liter

S tem bo živinorejcem zagotovljena odkupna cena 185 lir

Deželni odborik za kmetijstvo Del Gobbo je včeraj naslovil na tržaškega, gorškega, videmskega in pordenonskega prefekta — prefekti so kakor znano hkrati tudi predsedniki ustreznih pokrajinskih odborov za cene — dalje pismo, v katerem pojasnjuje dejavnike, ki naj se upoštevajo pri določanju nove cene za mleko. Sedanja odkupna cena mleka pri hlevu — naglašal Del Gobbo — znaša 150 lir za liter, pri čemer je všteti tudi davek na dodatno vrednost IVA. Takšna cena pri hlevu ustreza prodajni ceni na drobno v višini 240 lir za liter. Ker je bilo med prizadevanji strankami dogovorjeno — pravi nadalje v pismu Del Gobbo — da se bo odkupna cena pri hlevu dvignila za 35 lir, to je na 185 lir za liter (všet davek IVA), je treba sedaj brez vsakega odlašanja dvigniti prodajno ceno na drobno za prav toliko, to se pravi na 275 lir za liter. Pri vsem tem bo ostal zaslužek, ki pripada razpečevalni mreži, neizpremenjen: o morebitnih spremembah bo treba razpravljati pozneje, ko bodo prišli iz Rima ustreza ministrska navodila.

Ostri spori

v tržaški PSDI

V tržaški federaciji PSDI se zaostrovje polemike med raznimi strukami, medtem ko mladinska federacija stranke očita voditeljem, da skrbijo samo za interese struj, ne pa za politično linijo stranke. Krajevna struja »avtonomija« pa dolži komisarja tržaške federacije Nicolajza, da je nešteto krat kršil stališče, da se že več kot eno leto ponavljajo protidemokratska dejanja, kakršnih ne pozna zgodovina tr-

Fašistični in kolaboracionistični Trst

Paolo Sereni med svojim pričevanjem

(Nadaljevanje s 1. strani)

kratko poročilo o svojih stikih z generalom Winterjem, v katerem je med drugim orisal svoje predloge za boj proti partizanom in slovenskemu prebivalstvu. »Predlagal sem — piše Sauro — naj bi izsili v Nemčijo tujerodno prebivalstvo teh krajev od 15. do 45. leta starosti in pospešitev dejavnosti republiške straže.

Winter mi je odgovoril, da ni moge preseliti prebivalstva v Nemčijo, ker je tam že preveč prevratnikov in nasprotnikov rajha. soglašal pa je vsekakor s pospeševanjem dejavnosti republiške straže. Ob tem nam je dal še eno priporočilo: Ubijajte, ubijajte, kolikor več zmorate.

Ob koncu svojega obsežnega pričevanja je prof. Sala navedel še dva pomembna elementa za protizidovsko in protislovensko kampanjo na sploh: pisanje krajevnega lista »Il Piccolo« in dejavnost tiskovnega urada prefekta Coccanija, ki je spodbujal knjigarnje, naj v čim večji možni meri vsilijo prodajo protizidovske literature.

S tem v zvezi priobčujemo še en dokument iz gradiva dr. Ferencica, ki ga je sodni zbor vključil med akte procesa. Gre za kratek izveček, ki ga je za Mussolinija pripravil ravnateljstvo javne varnosti v Madernu 27. februarja 1944.

Notranje ministrstvo —
Nrednje ravnateljstvo za javno
varnost

Zapis za Duceja
»Nemške oblasti zaplenjujejo vso židovsko premičnino (vključno depozite pri bančnih zavodih). Ekselencija Coccani se temu odločno upira in trdi, da lastnino sovražnikov v Italiji gre zapleniti in izključno korist italijanske države. Oni nadaljujejo svoje delo, ne da bi se zmenili za proteste.

Maderno, 27.2.1944 - XXII
Še dokaz več, da tedanjemu tržaškemu prefektu pri sporu z naselbenimi oblastmi ni šlo za neka moralna načela, pač pa samo za to,

kdo ima pravico, da se polasti židovske lastnine.

O poživih in kazenskih pohodih nacističnih in fašističnih škvader je govorila tudi Aleksandra Rupena, ki je bila zaprta dalj časa v Rižarni skupaj z materjo Magdo. Ženska je povedala, kako so esesovci in njihovi podrepaniki obkolili njeno vas Vodce, jo požgali in odgnali vse prebivalstvo v Materijo. Kakih trideset so nato odvedli v Rižarno, druge pa so izpustili. V Allersu je spoznala častnika, ki je vodil kazensko ekspedicijo, dodala pa je, da je bil skupno z esesovci mlad italijanski častnik, ne spominja se več če v civilu ali v uniformi, ki je pokazal nanjo in na njeno mater kot sodnični nevarnega organizatorja OF.

Njeno pričevanje je tudi pomembno, ker je bilo moge ugotoviti priimek treh žrtev, ki jih preiskovalni sodnik izrečno omenja v svoji obtožnici in o katerih sta govorila č. Biserka Hajon kot Heini Wachsbarger. Gre za 14-letna fanta in njunega starejšega sorodnika, ki so žagali drva v Rižarni in ki so nekoga dne zginitli. Rupenova je poudarila, da sta bila doma iz Vodice in da so bili vsi trije po priimku Rupena.

Zločinska represija Collottijeve tolpe je prišla do izraza tudi v pričevanju Albina Škabar. Edgarda Weinsfelda in profesorja Francesca Doninija. Weinsfeld je povedal, kako so ga 8. junija 1944 trije člani Collottijeve tolpe in sicer Sala, Falcini in Zanolla aretirali pri tržaški železniki postaji in ga nato odvedli na sedež SD na Oberdarkov trg. Tu so ga večkrat surovo pretepali. Po nekaj dneh zapora so ga izpustili in ga nato znova aretirali ter odgnali v Nemčijo.

Professor Donini, ki je bil pred leti ravnatelj psihiatrične bolnišnice, je najprej opisal, kako so nacisti in fašisti prišli v bolnišnico ter odgnali 25 slaboumnih židov. Nekaj dni pozneje je bil aretirani tudi sam z družino, ker je bil njegov starejši sin med tistimi, ki so pripravili akcijo v Ul. D'Azeglio, ki je bila povod za surovo represijo. Ko je bil zaslišan na Oberdarkovem trgu, je Donini videl tolmača Hesseja, ki ga je poznal že od prej in ki je pred nekaj dnevi s pričevanjem pred tržaško poroto skušal prikriti vsakršno svojo odgovornost pri mučenju partizanov in antifašistov. Donini je tedaj vprašal Hesseja, kaj bi se pripetilo sinu, če bi ga ujeli in »tolmač« mu je surovo zabrusil v odgovor: »Obesili ga bomo.

Pomembno, čeprav zelo skopo, je bilo tudi pričevanje msgr. Luigja Carraja, bivšega zaporniškega kaplana, ki je na izrečno vprašanje odv. Štoke izjavil, da so bili zaporniki po večini slovenske narodnosti. Na vprašanje odvnetnika Battella, kdo je stražil jetnike med prevzom iz Coronea v Rižarno pa je odgovoril z odrezavim in neprijetljivim: »Ne znam, ker so prihajali po jetnike ponoči, poleg tega pa se ne spominjam.

Medvojna dejavnost tukajšnjih partizanov in fašistov je zažvela v pričevanju Giuditte Šeuka, por. Donini, ki jo je sodnik dr. Serbo izrečno citiral za pričo, da bi govorila o dejavnosti SD, zlasti pa o poskusu Pislarije (tolmača SD na Trgu Oberdark), da si malo pred koncem vojne zajamči svobodo s sodelovanjem s partizani. Šeukova, ki je snaha že prej omenjenega prof. Doninija, je najprej opisala svoje delo organizatorke protifašistične mladine v Barkovljah ter dejavnost svojega strica kot člana OF. S tem v zvezi je povedala, da se je nekoga dne pojavil pri stricu Pislari in pojasnil, da bi »ad pomagal partizanom v okviru svojih možnosti. Na to naj bi bili pripravljeni tudi nekateri drugi kolaboracionisti, ker so zavohali, da zlom tretjega rajha ni več tako daleč.

Pislari je dejansko izposloval svobodo nekemu bratranču, nekemu dekletu, ki so ga nameravali odgnati v Nemčijo in ji nato sporočili, da je bil odgnan v Rižarno. Gapišt, neki Dušan po rodu Srb, ki je stanoval pri njenem stricu. Dodala je tudi, da je po osvoboditvi bratranca nesla Pislarijo na dom v Ul. Mercadente prst in nekaj hrane v dar, ter tam videla skupino belogardistov. Ob koncu vojne jo je Pislari prsnil za potrdilo o svojem sodelovanju s partizani, ki mu ga ni mogla odreči.

Tragedija Rižarne je zažvela v pričevanju Paola Serenija, ki je v taborišču pri Sv. Soboti izgubil mater, oče, brat in sestra pa so zginitli v nemških taboriščih smrti. Mor-dar bolj kot grozote Rižarne, o katerih so pred njim obismo poročali

že drugi je pomembno, kaj je Sereni povedal o svojih doživljajih po povratku iz lagerja. Pred nekaj leti se je prijavil kot prizadeta stranka na procesu proti Allersu v Frankfurtu, vendar pa ni dosegel zaželenega učinka, ker dogodkov iz Rižarne niso upoštevali. Dodal je še, da mu ni znano, da bi v ZRN še sodili Oberhausersju zaradi njegovih zločinov v Trstu, ker se je sodni postopek nekje zataknil. Pripomnil pa je še, da se je, vsaj kolikor je njemu znano, norveška vlada na nekem procesu proti bivšim nacistom, ki so bili obtoženi deportacij in umora tamkajšnjih partizanov, prijavila kot prizadeta stranka.

Proces se je začel s pričevanjem načelnika političnega urada tržaške kvesture Giovannija Volpeja o pismu, s katerim je kvestura obveščala sodnika, da v njenih arhivih ni več dokumentov zavezniške vojske uprave, ki bi zadevali Rižarno. Na to pričevanje se je navezal odv. Terpin, ki je zahteval, naj bi zaslišali sedanjega državnega odvnetika dr. Manlia Cecovinija in sodnika dr. Egonia Corsija, ki sta bila glavna voditelja urada zavezniške vojske uprave za arhiviranje dokumentov.

Terpin je še izročil sodišču pismo, ki je bilo naslovljeno Albinu Bubniču in v katerem moski, čigar podpisa ni bilo moge točno razbrati, opozarja sodisce, da v Trstu v Ul. Trst 12 živi neki Alberto Friuli, ki naj bi bil kot republikanska straža nato priključen oddelkom SS, ki so plemili po kraških in brinskih vaseh. Predsednik sodišča pa je s svoje strani sporočil, da je odredil zdravniški pregled Erminie Schellander, bivše kolaboracionistke, ki živi v Milanu in ki je sporočila, da ne

Prof. Teodoro Sala

more priiti v Trst, češ da je bolna. Dodal je še, da naj bi Pislarijeva hčerka, izjavila agentom, ki so ji hoteli izročiti poziv za očeta, naj pride na proces, da je oče zaradi dela v Nemčiji in da ne pozna njegovega naslova. Ob koncu je predsednik še povedal, da Wiesenhalne ne bo prišel v Trst pred koncem marca in da ga bo moge zaslišati šele tedaj, če se proces ne bo zaključil prej.

Proces se bo nadaljeval v pone-deljek dopoldne z zaslišanjem drugih prič.

Sence iz preteklosti

(Nadaljevanje s 1. strani)

valnem karabinjerskem oddelku, ki je deloval v državnem pravdnistvu, je telefoniral od zunaj. Reissova bi morala pričati pred tržaško poroto v torek. Bo prišla?

In še. Kolaboracionisti Pislari, ki živi v Milanu, je pred kratkim odpotoval »službeno« nekam v Zahodno Nemčijo in nihe n. zna za njegovo trenutno bivališče, odvnetika Erminia Schellander pa je sporočila, da zaradi bolezni ne more v Trst. Ju bodo našli? Bosta pričala pred tržaškimi sodniki? Upati je, da ne bosta tudi ona dva zginita, saj je sene v tržaški sodni dvorani že preveč.

DOSLEJ JE TO STORIL ŽE 69 DRŽAV

M. SOARES: PORTUGALSKA MORA PRIZNATI LR ANGOLO

«Z angolskim ljudstvom nas vežejo človeški, gospodarski in kulturni interesi» - Lizbona mora ustrezno zaščititi Portugalce na angolskem ozemlju

LUANDA, 20. — Politična zmaga Netove vlade postaja čedalje izrazitejša. Danes so namreč uradno priznale Ljudsko republiko Angolo. Je Finska, Belgija in Japonika, tako da je število držav, ki bodo vzdrževale redne diplomatske stike z nekdanjo portugalsko kolonijo, naraslo že na 69.

Sama Portugalska se za ta korak še ni odločila in v tej zvezi je dal lizbonskemu dnevniku «A Luta» zgovorne izjave voditel portugalskih socialistov Mario Soares. Poudaril je, da bo vlada nujno morala priznati ljudske oblasti oziroma LR Angolo, potem ko bodo vzpostavljeni med državama prvi uradni stiki.

Nobenega dvoma ni, da se je položaj korenito spremenil, je dejal Soares. Zmaga angolskega ljudskega osvobodilnega gibanja ter priznanje nove republike tako s strani Organizacije, afriške enotnosti (OUA) kakor s strani številnih evropskih držav ustvarja Netovi vladavini povsem nove perspektive. Portugalska socialistična stranka ni nikoli skrivala

la svojih simpatij in bratskih čustev do Netovega osvobodilnega gibanja, zato želi, da bi v delu čimprej zavladal mir in da bi angolsko prebivalstvo lahko enkrat za vselej samoodločilo o svoji usodi, torej brez vsakega zunanje pritiska.

Ceprav je LR Angola neodvisna, je nadaljeval socialistični predstavnik, nikakor ne gledamo nanjo kot na katerokoli tujo deželo, kajti z angolskim ljudstvom nas vežejo človeški, gospodarski in kulturni interesi. Najprej bo treba, da luandska in lizbonska vlada poravnata še zadnje nerешene probleme, ki zadevajo usodo Portugalcev v Angoli in socialistični bodo v tem smislu tvorno sodelovali. Portugalska ima pravzaprav dolžnost zaščititi svoje sinove, pa tudi svoje interese v tej afriški deželi, a v ta namen mora priznati novo republiko.

Iz Huamba (bivše Nove Lisboe) je medtem prišla vest, da bo po 7 mesecih prekinitve kmalu spet začel promet na železniki proti Benguela (Atlantik) — Teixeira de Sousa (pri

zairski meji), ki v dolžini 1.348 km seka Angolo na dvoje.

Prekinitev nasečnosti je močno razširjena

NEW YORK, 20. — Več kot dve tretjini vseh žensk na svetu (trikrat toliko kot pred 5 leti) lahko danes brez težav prekine nosečnost. Iz poizvedovanja, ki ga je finančni sklad OZN za demografska vprašanja, je razvidno, da je takšnih žensk 40 do 55 milijonov. V večini primerov se zatečejo k splavu, ker nimajo možnosti, da bi uporabljali sredstva proti zanositvi.

MOSKVA, 20. — Centralni komite sovjetske komunistične partije je na današnjem plenarnem zasedanju odobril poročilo, ki ga bo podal glavni tajnik partije Leonid Brežnev pri obdobju skorajšnjega 25. kongresa KP.